

Agrár- és Környezetjog

Journal of Agricultural and Environmental Law

A CEDR Magyar Agrárjogi Egyesület tudományos közleményei
CEDR Hungarian Association of Agricultural Law

2007 No. 4

A tartalomból:

BEZDÁN Anikó

Nevesített jogi személy törvényes felügyeletének speciális vonása
Special trait of the legal regulation of entitled legal person

-3-

NAGY Erzsébet

Reklám a mezőgazdasági KKV-k számára, különös tekintettel az
összehasonlító reklámra

Werbung für kleine und mittlere Unternehmen im Bereich Landwirtschaft,
in besonderem Betracht auf die vergleichende Werbung

-23-

Prof. Dr. TANKA Endre

A Földtörvény (1994:LV.tv. – Tft) tervezett módosítása az FVM és az IRM
41123/4/2007. számú előterjesztése alapján
Draft amendment of the Act LV of 1994 on Arable land by the proposal of
the Ministry of Agriculture and Rural Development and the Ministry of
Justice and Law Enforcement (no. 41123/4/2007.)

-42-

Impresszum/ Disclaimer

Kiadja/published by: CEDR Magyar Agrárjogi Egyesület

H-3515 Miskolc-Egyetemváros, A/6. 102., tel: +36-46-565 105

Felelős kiadó/publisher: *Dr. Csák Csilla*: jogkincs@uni-miskolc.hu

Felelős szerkesztő/responsible editor: *dr. Szilágyi János Ede*: civdrede@uni-miskolc.hu

Technikai szerkesztő/technical editor: *dr. Szilágyi János Ede*

Szerkesztők/editors: *Dr. Benkő András, Dr. Bobvos Pál, Dr. Csák Csilla, Dr. Fodor László, Dr. Horváth Szilvia, Dr. Kurucz Mihály, Dr. Olajos István, Dr. Tanka Endre, Dr. Vass János*

Német idegen nyelvi lektor/lector (German): *dr. Raisz Anikó*

Angol idegen nyelvi lektor/lector (English): *dr. Jakab Nóra*

All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form or by any means without the prior written permission of the publisher.

HU ISSN 1788-6171

A folyóirat letölthető/The Journal may be downloaded:

<http://www.uni-miskolc.hu/~agrarjog/ujzag/agrikezdo.htm>

dr. BEZDÁN Anikó

egyetemi tanársegéd
Szegedi Tudományegyetem

Nevesített jogi személy törvényes felügyeletének speciális vonása

Széchenyi:

„az egyesület rend nélkül holt test, s így még az egyesek erejénél is kisebb hatású”

Bevezetés

A mezőgazdaság periférikus ága a vadászat. Tapasztalatom szerint az utóbbi időben azonban sokan kezdenek kötődni ehhez a területhez akár saját szórakozásuk, akár saját használatuk vonatkozásában is.

A szabályozással érintett terület mindig is fontos szerepet játszott az ember életében. Már jelen volt őseink mindennapjaiban, akkor is, amikor emberré váltak. Végigkísérte az embert a kezdetektől napjainkig. Szerepe és jelentősége persze sokat változott az évszázadokon át, de az még mai is kiemelkedő fontosságú. A vadászat egy komplex tevékenység, élményforrás, szakmai és természeti, gazdasági szerepe is jelentős. A magyarországi vadászlétszámra komoly üzletág is épül, a turizmustól kezdve a vadászboltok hálózatáig. Ma már ez a terület inkább, mint sporttevékenység, élményforrás, és természetvédelem részeként említhető meg. Kiemelkedően fontos a fenntartható fejlődés és okszerű gazdálkodás hangsúlyozása.

1. A vadászat jogi szabályozásának hierarchiájáról

A közösségek egyes formáinak fogalmi jegyei és szervezeti szabályai a Ptk. (Polgári Törvénykönyv-1959. évi IV. tv. – rövidítve Ptk.) jogi személyekre irányadó rendelkezési között kerültek elhelyezésre. Ezeket nevezhetjük keretszabályoknak is. Azonban az egyes speciális formákat, azok szervezetére és működésére vonatkozó részletszabályokat külön törvény tartalmazza. Így a Ptk. rendelkezésre tekintettel például a Gt. (gazdasági társaságokról szóló 2006. évi X. tv. – rövidítve Gt.) és az Etv. (egyesülési jogról szóló 1989. évi II. tv. – rövidítve Etv.) szabályait meghatározott eltérésekkel megfelelően kell alkalmazni. Ezek a szabályok adhatják a második szintet. A harmadik szintet az adójogi, pénzügyi jogi rendelkezések képezhetik, tekintettel arra, hogy azokat mindig az aktuális évhez igazodva határozzák

Anikó BEZDÁN

assistant lecturer
University of Szeged

Special trait of the legal regulation of entitled legal person

Széchenyi:

„society without order is a dead body, thus being even less effective than its unique components”

Introduction

Hunting is on the periphery of agriculture. My experience is that many people have started to attach to these branches recently, either for fun or their own usage.

Regulations have always played an important role in man's life. They were present in our ancestors' days, in the process of becoming human beings. Regulations have been escorting man through history. Their role and significance have changed considerably throughout the centuries, but they are of outstanding importance up to these days. Hunting is also a compound activity, source of experience, and of significant professional, natural and economic importance. There is a serious business branch built on Hungary's hunting and fishing population, from tourism to a chain of hunters' stores. Today, this activity is mentioned as sports, sources of experience and part of natural conservation. Focusing on maintainable improvement and reasonable economy is of special importance.

1 On the hierarchy of the legal regulatory system of hunting

Concepts and rules for forms of communities are placed in the Civil Code's section on legal persons. These are called frame rules, too. However, special unique forms and rules of their organization regarding the Civil Code, economic society law and association law are to be applied suitably, with defined differences. These rules may give a second level. On the third level there are orders on taxation, and financial laws, regarding their definition adjusted to the actual year, suited to the special organizational form. However, the 1st two levels are perspective regulations in the long run, less suitable for actual political goals.

meg a speciális szervezeti formához igazítva. Az első két szint azonban perspektivikus, hosszú távra szóló szabályozás, amely kevésbé igazodik az aktuálpolitika célkitűzéseihez.

A szervezeti formák jogi személyiségét végső soron az ezekhez igazodó állami elismerés adja. Ez elvileg három módon történhet:

- a törvény kifejezetten és közvetlenül határozza meg a típusát, így egyedi létrejöttéhez további állami elismerés nem szükséges,
- a szervezetet jogszabály hozza létre – azaz Ptk-beli egyik nevesített jogi személy formához sem tartoznak,
- tulajdonosi rendelkezéssel, illetve személyegyesüléssel és azok állami elismerésével jön létre. Nincs formakényszer, azaz szövetkezeti, gazdasági társasági, vagy esetleg egyesületi forma is alakulhat.

A jogi személy ismerve az alapítóktól való viszonylagos függetlenedés. A vadászat kapcsán megjelenő szervezeti formáknál azonban a jogi személyiségű szervezeti forma azt hangsúlyozza, hogy a tagok belső viszonya illik a jogi személy, mint egész harmadik személyekkel kapcsolatos viszonyától. Alapelvként kijelenthetjük, hogy a bíróságok a normatív feltételeket vizsgálják, azaz hogy az adott forma megfelel-e a törvényes feltételeknek, vagy sem. Ha nem rendelkezik ezzel, akkor a bíróság megtagadja a jogi személy szervezet állami elismerését, de ha rendelkezik ezzel, akkor bejegyzik azokat a közhiteles nyilvántartásba. A bejegyzés konstitutív hatályú, azaz a szervezeti forma ezzel elnyeri a jogi személyiségét.

Az új Polgári Törvénykönyv koncepciója – az erősödő diszpozitív szabályaival – egyre inkább hangsúlyozni kívánja a jogalanyok cselekvési szabadságát is, a lehető legkisebb körre igyekszik szűkíteni az állami és bírói beavatkozás szerepét. A későbbiekben részletezendő felügyeleti kérdések esetében a koncepció által megfogalmazott változás igen szembetűnő, így kihangsúlyozódik a szervezeten belül a tagok mellérendeltségi és egyenjogúsági rendszere. A tervezet azonban még csak a reform tárgyát határozza meg, egyfajta állásfoglalást is adva, igazodik a megváltozott piaci viszonyokhoz. Kódex jellegével már átfogó rendszert adhat a vadászatot és halászatot is érintő jogszabályoknak, amelyek aktualizálására régóta igen nagy szükség van.

2. A vadászati jogot gyakorló szervezetek jogi minősítési lehetőségeiről

2.1. Egyesületi forma

A vadászat vonatkozásában is nagy számban működnek egyesületi formában vadásztársaságok.¹

Legal personality of organizational forms origins from state acknowledgement. This may happened in 3 ways:

- legal person type determined directly by law, no further acknowledgement needed,
- organizations created by rule, not belonging to any legal person form mentioned in Civil Code,
- by owner's disposition, or personal union and state acknowledgement. No formal restrictions, so trade union, company or association are all possible forms.

Legal persons are relatively independent of the founders. Form of legal personality in connection with hunting implies that the members' internal relations separate from those of legal personality as a 3rd party. As a basic principle we claim that courts examine normative conditions, whether the given form is suitable for legal conditions or not. If not, the court denies the legal person's state acknowledgement, but if it is in accordance with legal conditions, it is recorded in the register. The record has constitutive effect, so the organization gains legal personality.

The concept of the new Civil Code – with its stronger dispositive rules – is willing to stress legal subjects' freedom to act, state and judicial intervention is becoming less. In case of issues of supervision detailed below, the new concept promotes remarkable changes, so within the organization members' coordination and emancipation come into focus. However, the plan has only determined the object of the reform, giving a standpoint, conforming to changed economic conditions. Its codex type is able to provide a comprehensive system for laws concerning hunting and fishing. These laws have been in need of updating for a long time.

2 On the legal qualification possibilities of organizations practicing and hunting rights

2.1 Associations

There is a great number of hunters' associations, too.¹ Based on the association rights, countless forms of

Egyebekben az egyesülési jog alapján a törvény által elismert célokra számtalan formában működő társadalmi szervezet alakulhat. A vadásztársaságok – a speciális céljuk miatt – nevesített társadalmi szervezet.

Magyarországon az elmúlt tíz évben egyre többet lehetett hallani mind nemzetközi, mind a hazai életben mutakozó harmadik szektorról. A non-profit szektor egyre növekvő szerepe, az annak növekedésében szerepet játszó érdekek és folyamatok társadalmi szerepvállalása az egész világon megfigyelhető. Ez a szervezeti forma beékelődött egyrészt az állam, másrészt a polgári társadalom közé, mint annak harmadik eleme. Az Etv. szabálya alapvető, elidegeníthetetlen jogként biztosítja az egyesülési jog gyakorlását. Tartalmát tekintve szabadságjog, amely alapján meghatározott célok érdekében szervezett közösségek hozhatók létre és működtethetők.

A következőkben szeretném az egyesületi forma, mint jogi személyiségű szervezeti forma által felvázolt néhány kérdést részletesebben is vizsgálni, választ keresve arra a kérdésre, hogy ez-e a vadászati jog gyakorlására a legmegfelelőbb szervezeti forma?!

Az egyesületek annak érdekében, hogy jogok, kötelezettségek alanyai lehessenek, valamint vagyoni viszonyaikat megfelelően tudják gyakorolni, jogi személyiséget kaptak. Ezzel a megkülönböztetéssel meghatározott körben jogokat szerezhetnek, kötelezettségeket vállalhatnak, saját vagyonukkal gazdálkodhatnak. Azonban kiemelném, hogy előlegesen gazdasági tevékenység végzése céljából nem jöhetnek létre.

A jogi szabályozásuk is alapvetően függ az elérni kívánt céljuktól. A jelen esetben az alapszabályukban meghatározott speciális cél, vadászati tevékenység és annak gyakorlása az, mely szerint nonprofit szervezetként működnek. A nonprofit szervezeteknek is van vagyona, de hiányzik a nyereségre törekvés. Viszonylag nagy számú embernek kell létrehozni, működtetnie, hogy a szervezet céljának megfelelően működhessen. Az egyesület gazdálkodási-vállalkozási tevékenységre ideálisan nem alapítható, mert ekkor a gazdasági társaságokról szóló törvényt kellene rájuk alkalmazni. E tekintetben a Legfelsőbb Bíróság már határozataiban rámutatott arra, hogy az alapszabályban meghatározott cél, és ennek megvalósítását segítő gazdasági-vállalkozási tevékenység közötti határvonal megállapításánál mérlegelni kell, hogy az alapszabályban rögzített célt; ezt mennyiben lehet megvalósítani a szervezet vagyonából, amit elsősorban a tagok által fizetett díjak adnak, esetleg mások felajánlásai, és egyéb hozzájárulások.

social organizations may be founded, for purposes acknowledged by law. Hunters' societies and anglers' associations are entitled social organizations, because of their special purposes.

In Hungary a 3rd economic sector has been emerged, in the past 10 years. A growing role of the non-profit sector, the interests in its growth and social responsibility can be detected worldwide. This organizational form is between the state and civil societies, as a 3rd element of them. The practice of the basic and inalienable rights of association is secured by the association law. In its content, it is a human right, on the basis of which communities with determined goals may be founded and operated.

Below I am examining a few issues of the associations as legal persons in detail, trying to find out whether it is the best organizational form of practicing the rights of hunting.

Associations get legal personality so that they may be subjects to rights and obligations. By this discrimination, they may get rights, take obligations and manage their own fortune. However, they should not be formed primarily on an economic basis.

Their legal regulation also depends on their goals. In the present situation, it is the hunting activities and their practice as special goals funded in their constitution, according to which they are functioning. Non-profit organizations also have a capital, but there is a lack of profit-orientation. There should be a relatively high number of founders and operators, so that the organizations works appropriately. An association may not be founded on economic-business activities, as in that case economic society law should be applied for them. In this regard, the Supreme Court have already pointed out in their decrees that in order to draw a borderline between constitutional goals and business-economic activities, it is necessary to decide whether it is possible to realise by the association's capital consisting of membership fees, offers and other contributions.

Álláspontom szerint a vadászat esetében a probléma lényegét adhatja. A joggal járó kötelezettség gyakorlása jelentős anyagi terheket akaszthat a tagság nyakába, aminek a szervezeti forma egy korlátot is szab. Egyebekben a cél érdekében együttműködés jelentőségét nézve mégis ez a forma látszik az egyik legmegfelelőbbnek. A tartozásaiért az egyesület saját vagyonával felel. A tagok díjfizetésre kötelezettek, de az egyesület hitelezőivel szemben a saját vagyonukkal nem felelnek. Felmerül a kérdés, vajon így a gazdálkodás kapcsán a tagnak mennyiben lesz érdeke a rendtábilis működés?

A vállalkozási tevékenység minősítésére szempontok lehetnének az alábbiak:

- melyek az alapvető cél megvalósításához szükséges, és ahhoz kapcsolódó, vagy attól teljesen független gazdasági tevékenységek
- melyek a forrásteremtő és azt szolgáló tevékenységek,
- milyen a cél szerinti és a vállalkozási tevékenység egymáshoz viszonyított gazdasági volumene,
- van-e rejtett célja a tevékenységnek, és az dokumentálható-e,
- mi a szervezet közvetlen és racionális gazdasági érdeke.

A fenti kérdések vizsgálatánál segíthetnének szervezeti formánként alkalmazható minősítési és ellenőrzési, valamint viszonyítási iránymutatók, amivel a hatósági szervek támogathatják a szervezet működését.²

Megállapítható, hogy az egyesületekről szóló törvény a gazdasági részre vonatkozóan eléggé hiányos rendelkezéseket tartalmaz, és a gyakorlat már túlnötte a régi szabályok körét. Az osztható, vagy oszthatatlan vagyon kérdésköre, a vagyoni felelősség rendezése, valamint az alapításkori induló vagyon meghatározása nemcsak szükségszerű, hanem törvényi szabályozást is igénylő kógens rendelkezés kellene, hogy legyen.

A szervezet függetlenségének és társadalmi támogatottságának fokmérője a kapott egyéni adományok nagysága. Hangsúlyozni lehetne, hogy amikor az állampolgár adománnyal támogatja a szervezetet, egyúttal vehessen részt a problémái megoldásában is. Magyarországon azonban nem elég erős az adományozói kultúra sem.

A vadásztársaságok esetében a társaság szó szerepel, az egyesület meghatározás helyett, ennek azonban valójában semmi szerepe a gazdasági társaságokhoz. A forma személyegyesülés, amit a tagok önkéntesen, önkormányzattal rendelkező szervként hoznak létre, amelynek nyilvántartott tagsága van, és a vadászati, vadgazdálkodási cél megvalósítására szervezik a

In my opinion, this is the basic problem in the case of hunting. Practicing rights and obligations may put a financial burden on the members, the organizational form also being a restriction. However, in all other respects, regarding the importance of cooperation for purposes, this organizational form seems to be the most suitable one. The association takes financial responsibility for its debts. Members are obliged to pay fees, but they are not financially responsible in front of the association's creditors. A question may arise in this way, to what extent are members interested in profitable functioning?

The following points of view may be applied for qualifying business activity:

- which economic activities are necessary for the realisation of basic goals-activities connected to or entirely separated from the goals,
- which activities create and serve resources,
- how can the economic volume of business and purposeful activities be related?,
- do activities have hidden purposes? If yes, are they recordable?,
- what are the association's direct and rational economic interests?

In the examination of the above questions, qualifying, supervising and relativity indexes applicable to each organizational form would prove helpful, enabling authorities to support the operation of organizations.²

It is obvious, that association law concerning economic issues is short of dispositions and practical life has overcome old rules. Issues of dividable-indivisible wealth, the settlement of financial responsibility, and determination of the establishing fund are not only necessary but also should be disposed legally.

The organization's independence and social support may be measured by individually given donations. It should be pointed out that a citizen donating to an organization should be allowed to contribute to problem solution. However, in Hungary there is no solid tradition for donations.

Hunting companies are called "companies" instead of associations, yet having no connection with business companies. Their form is the personal union, created by members voluntarily as self-governing organizations having registered membership, organized their activity to realise hunting purposes, with primarily non-profit oriented goals. In this

tevékenységüket, és elsődlegesen nem nyereségorientált céllal. Ebben az esetben létezik gazdasági társasági forma is, amely a későbbiekben kerül majd meghatározásra.

Az egyesületnek általam vizsgált formáinak változó tagsága van, közös név alatt működnek, állami nyilvántartásba kerülnek. A nyilvántartás mind a közhitelesség, valamint a vadászatra jogosult beazonosítását is szolgálja. Döntéseit általában többségi határozattal hozza, a nagy taglétszámra tekintettel nem is várható el az egyhangú határozathozatal.

Előfordulhat az is, hogy az egyesülési jog alapján létrehozhatnak olyan közösségeket is, melyek nem működnek rendszeresen, nincs nyilvántartott tagságuk, önállóan de alkalmi jelleggel működnek (például: vadászat kapcsán a földtulajdonosok jogközössége). A Vtv. (vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi. LV. tv. – rövidítve – Vtv.) sem ad választ arra, hogy mik az ajánlott tartalmi elemei az ilyen közösséget létrehozó szerződésnek, valamint miket kell kötelezően meghatározni. Álláspontom szerint azonban célszerű egy működési szabályzat megalkotása, mert gyakran e nélkül még az alapvető célját sem tudja betölteni egy közösség. Ez a szabályzat nagy segítséget jelenthet akkor, ha valamely a közösség életében fontos kérdésben gyors döntést kell hozni; a Hhtv. és a Vtv. is megjelöli, hogy a közösség tagjainak egymás közötti viszonyaira a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A legfontosabb kérdés mégis felmerül: hogyan kell a felelősségi szabályokat alkalmazni, és hogyan alakul a végrehajtás? (Csak egy kérdést kiragadva a sok közül.)

2.2. Szövetkezetek

A tapasztalatok arra mutatnak, hogy a jogi személyek szövetkezeti szervezetformája, még versenyhelyzetben is alkalmasnak mutatkozik a vadászatban működő különféle csoportok összefogására, még akkor is, ha ma soraikban igen gyakran láthatunk „nyugvó” vállalkozásokat. Ezt azonban csak a tőkeszegénység, vagy a felfokozott kockázati tényezők okozhatják. Álláspontom szerint a jogi személyek e típusai mégis jó megoldást adhatnak a vadászati szervezetek gazdálkodása kapcsán előadódó problémákra, mivel anyagi helyzetük és az alaptőkékük a működés biztonságát adja, garantálja. A mobilitásuk a szövetkezeteknek igen nagy, és növeli előnyüket a velük szövetséget alkotó másodlagos, harmadlagos szövetkezeti szerveződések száma. A szervezeti forma igen közel áll a gazdasági társaságokhoz; átalakulásuk, jogutódlásuk, megszű-

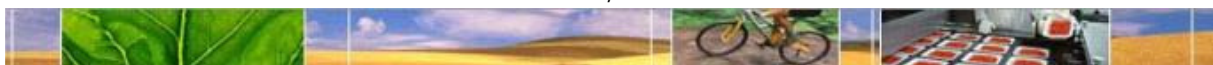
respect there exists a business- economic form, too, described later.

Association forms within my scope have a varied membership, functioning under common names, registered by state. Registry serves authenticity and the identification of the ones with hunting rights. The associations make decisions on the majority principle, unanimous decisions are not to be expected, regarding the great number of members.

It might turn out that based on the association law, communities without regular functioning and registry, operating individually but occasionally, might be created. (E.g.: related to hunting, the legal community of landowners) 1996 LV. law on wildlife conservation, wildlife economy and hunting do not offer a solution for the issue of the suggested elements of contracts creating such communities, neither do these laws enlist obligatory definitions. In my opinion, however, creating a set of operating rules is crucial, because in the lack of one, the community might not even be able to fulfil its basic purposes. This set of rules might prove helpful when quick decisions are to be made in a community. Hunting law denote, that Civil Code sections regarding common wealth are valid and applicable for the personal relations of community members. The most important question still arises: How to apply rules of responsibility and how to execute them?

2.2 Cooperatives

Experience shows that legal persons' cooperative organization form is suitable for holding various hunting groups, even in competition circumstances, and despite the frequency of “sleeping” undertakings. This may only be caused by lack of capital or high risk factors. In my opinion, these types of legal persons might prove good solutions for problems emerging related to the economy of hunting organizations, because their financial situation and capital grants the security of their functioning. Cooperatives' mobility is fairly great, and they are made more advantageous due to secondary, tertiary cooperative organizations in association with them. The form of organization is closely related to business companies, their reformation, legal succession and cancellation all prove their high mobility.

nési formáik is nagy mobilitásukat igazolja. Átmenetet képeznek a személyegyesülés a tőketársulások között, így a vadászat tartós célja jól igazodna a szövetkezeti forma biztosította előnyökkel.

A szövetkezeti modellek tehát soktényezős cselekvési programok, és azoknak legmegfelelőbb feltételét nyújtó tőketársulások és személyegyesülések, szervezeti, irányítási, érdekeltségi formák. Kifejeződik a szövetkezeti formában a demokratikus működés, a tulajdonosi felelősség, az ennek alapján történő irányítási gyakorlat. Érthető ezért a formagazdagságuk, sokszínűségük. Az új szövetkezeti modellek, illetve az azok alkotta szövetkezeti rendszer tehát a tőkekoncentráció, a kooperáció, az integráció, az előnyöket nyújtó és célszerűsíthető centralizáció, a piaci verseny, a gazdasági növekedés, stb.... megfelelő elegyét adja annak a szervezeti formációnak, ami a vadászati szektorban szükséges. Összegyűrődik, kiformalódik az adott esetben a megfelelő modelltárolat. A forma leginkább kifejezi és megtestesíti a szövetkezők akaratát és hosszabb távon biztosítja a szövetkezeti rendszer fennmaradását.

A külső és belső körülmények, a politikai, társadalmi, gazdasági rendszer, a szövetkezők együttműködése lehetővé teszi a mozgalom fennmaradását, fejlődésére esélyt nyújt.

2.3. Gazdasági társaságok

A gazdasági társasági formációknak (bt, kft, rt,) a tőkekoncentrációjuk miatt, valamint a nyereség-orientált működésüknek a fejlődés olyan irányt adna, amellyel a legfontosabb tényező a természet közelség, valamint az együttműködés kérdése teljesen átvértékelődne. Manapság ellenben fontosnak tartom azt, hogy az egyre gyorsuló világunkban a pénz mellett meglássuk a vadászat adta erőforrást is. A szektorban működő gazdasági szervezetek célja a rövid távú haszon elérése, amelynél a témám célja, fontos kérdései, sajnos megkérdőjelezzik számomra a Gt.-ben rögzített típusok, formák ezen szektorban való hatékony működését.

Talán megoldás lehetne a civil szervezetek fokozottabb bekapcsolódása a gazdasági fogalomba. Egyrészt elősegítené, hogy ne csak az állami finanszírozású szervezetek legyenek képesek gazdasági befolyásra, tőkeerőre szert tenni, és másrészt ezen formák is az állampolgárok számára akár gazdasági partnerekként, ügyfelekként is megjelenhetnének és nem csak támogatott látnának bennük.

They represent a transition between personal unions and capital associations, so the permanent purpose of hunting might well be in accordance with the advantages given by the cooperative form.

Cooperative models are therefore multi-factor activity programs, personal unions providing them with the most suitable conditions and forms of organizations, direction and interest. In the cooperative model, democratic functioning and owners' responsibility on the basis of which instructions are put into practice, are manifesting. This makes their variability understandable. New cooperative models and their cooperative systems comprise concentrated capital, cooperation, integration, advantageous and purposeful centralization, marketing competence, economic prosperity, etc., providing an appropriate mixture of organizational forms necessary in the hunting sectors. The most suitable model is actually developing. The form expresses and embodies the cooperators' will and secures the survival of the cooperative system in the long run.

Internal and external circumstances, political, economical system, and the coordination of cooperatives enable the movement to survive and improve.

2.3 Business companies

Because of their concentrated capital and non-profit orientation, forms of business companies (deposit company, Ltd., corp.) are improving towards the direction closer to nature, and the issues of cooperation is completely reassessed. Nevertheless, I find it essential that today we notice the natural resources in hunting, besides financial interests. Business organizations in the sector set short-term goals to be profitable, which fact is leading to this study questioning the effectiveness of forms in this sector.

One solution may be civil organizations joining the economy. On one hand, organizations other than nationally supported ones, could reach access to economic influence and capital, on the other hand, these organizations could become partners, clients for citizens.

2.4. Magánszemélyek – egyéni vállalkozók

A magánszemélyek és egyéni vállalkozók sajnos erőtlenekek látszanak a vadászati szektor felvetette nehézségek és problémák megoldásában. Esetlegesen itt említhetnék meg azokat a közösségeket is amelyek egyes feladat ellátására szerveződnek, de nincs nyilvántartott tagságuk, és szervezetük, de jelentős mértékben segíthetik a fentiekben elemzett szerveződések munkáját. A szektorban jelenlévő ilyen közösségek, egyének, esetlegesen cégek nagyság szerinti differenciált támogatásával elősegíthetnék a fennmaradásukat, megerősödésüket.

A fentiekben igyekeztem áttekinteni a vadászati tevékenységet gyakorlók szervezeti formációit. Szeretnék áttérni egy általam kiválasztott forma, szervezet az egyesület felügyeletével kapcsolatos kérdések vizsgálatára, tekintettel arra, hogy áttekintő jelleggel a többi forma felügyeletét ellátó szerveket is ismertetném.

Az egyesületi forma felügyeleti kérdéseinek vizsgálatát azért választottam, mert a téma aktualitását fontosnak tartom. A civil szerveződések – köztük az egyesületek az agráriumban olyan szerveződési formációk, amelyek abszolút általánostól eltérő, egyedi sajátosságokat mutatnak a megalakulásuk, működésük, felügyeletük, megszűnésük kapcsán is. A felügyeletükkel kapcsolatosan alakuló jogszabály változási lehetőségek indokolják, hogy az eddigi elmélet és gyakorlat néhány kérdésre felhívjam a figyelmet, illetve azt röviden jellemezzem.

3. A vadászattal kapcsolatos egyesületi forma felügyeletének alakulása – *de lege ferenda*

3.1. Törvényességi és egyéb felügyeletről

Az Etv. 14. §. (1) bekezdése szerint az egyesületi formában működő vadásztársaságok felett is az ügyészség a rá irányadó szabályok szerint törvényességi felügyeletet gyakorol. Az ügyészségek hatásköri és illetékességi szabályait nézve a hatáskörön annak meghatározását értjük, hogy mely ügyészi szerv jogosult a törvényességi felügyelet gyakorlására. Az illetékesség pedig azt mutatja meg, hogy valamely eljárásra, intézkedésre az azonos szinten álló szervek közül melyik jogosult. Főszabály, hogy az az ügyészség az illetékes, amelynek területén az egyesület székhelye van. Ha a székhely és a működési terület elválik, mint például egy bérkilövő vadásztársaság esetében, az az ügyészség lesz az illetékes, amelynek a területén a társaságot a bíróság bejegyezte. Ezeket a szabályokat azonban nem kell merev előírásoknak tekinteni, alkalmazni. Léteznek ezen felül még olyan objektív és szubjektív jellegű

2.4 Private persons – business people

Unfortunately, private persons and business people can do little to solve problems in the hunting sectors. Here we could mention communities that are organized to fulfil certain tasks, lacking registered membership and organization, yet still significantly contribute to the operation of the above mentioned organizations. Such communities, private persons or firms could sponsor their maintenance according to their financial possibilities.

Previously I was giving a survey of hunting organizations. In the following I am examining issues concerning the supervision of associations.

I have chosen to examine the supervising issues of associations, because I find the topic actual and important. Civil organizations – including associations in the agrarian sector – are forms absolutely different from general, having unique characteristics in their establishment, operation, supervision and ceasing, too. Possibilities for laws to change, in connection with their supervision, account for my choice of drawing attention to some practical and theoretical issues, with a short description of each.

3 Development of associations' supervision concerning hunting – *de lege ferenda*

3.1 On legal and other types of supervisions

According to association law 14. § (1), public prosecution has correspondently ruled legal supervision over hunting associations. Concerning prosecutorial competence and authority, the definition of competence depends on which prosecutive organ has right for legal supervision. Authority refers to one of the coordinated organs entitled to certain procedures and dispositions. As a primary rule, the public prosecutor whose area covers the association's residence, is in charge of authority. If the residence is separated from the area of operation, e.g. a hunters' company, public prosecutor in power will be the one where the association is registered. However, these rules are not obligatory to follow strictly. There are certain objective and subjective rules that may influence the person or procedure of the prosecutor, e.g. member of hunters' company an ex-member or a chief official, or participating in constitutional

szabályok is, amik az ügyész személyét, eljárását befolyásolhatják pl.: vadásztársaság tagja, volt tagja, vagy esetlegesen vezető tisztségviselője, vagy az alapszabály kidolgozásában részt vett, stb...

E feladat ellátásának legfontosabb *alapelve*, hogy a törvényességi felügyelet és az ügyészi kereset indítás nem sértheti, illetve nem korlátozhatja a szervezet önkormányzati önállóságának és elkülönültségének működési elvét, így azt nem lehet vizsgálni, hogy racionális – e a működés, csak azt lehet ellenőrizni, hogy a törvény rendelkezéseinek megfelelő-e, azaz törvényes-e.

Az ügyészség az általános törvényességi felügyelet során vizsgálhatja az egyesület szervezetének belső szabályzatait, valamint azt, hogy a társadalmi szervezet által hozott határozatok megfelelnek-e a jogszabályoknak, illetve a belső szabályzatoknak, úgyszintén azt is vizsgálhatja, hogy a működés-szervezeti tevékenység törvényes-e. Az ügyészi felügyelet sajátossága, hogy döntési jogkörrel nem rendelkezik, hanem csak ellenőriz, törvénytértés esetében figyelmeztet, kezdeményezi és javasolja a szükséges intézkedést a feltárt probléma megszüntetésére.

Az ügyészség hivatalból, de kérelemre is eljárhat. A törvényességi felügyelet kapcsán érdemi döntési lehetőséggel csak a bíróság rendelkezik, és ennek alapjául csak a társadalmi szervezet – egyesület – tagja, vagy az ügyész által benyújtott kereset szolgálhat.

Az ügyészség legfontosabb feladata – álláspontom szerint – a jogszabálysértések feltárása és vizsgálata, amelyek a tagok kezdeményezésének hiányában nem kerülnének megszüntetésre. Az általános felügyelet során vizsgálatot tarthat az egyesületnél, amelynek tárgya a törvényességi kérdésekre irányul. Ennek során valamennyi intézkedést alkalmazhatja, azaz óvást, felszólalást, figyelmeztetést, jelzést, vagy akár a felelősségre vonást is kezdeményezhet.

Abban a nem kívánt esetben, ha a szervezet az ügyészi intézkedést érdemben elutasítja, vagy arra megjelölt határidőben nem ad választ, az ügyész az Etv. 14. §. (2) bek., illetve a 16. §. (2) bek. szerint per megindítására jogosult.

3.1.1. Az ügyészség általános törvényességi felügyelete kapcsán alkalmazható módszereiről

- Vizsgálat tartása

Szükség esetén erre bármikor sor kerülhet. Célja, hogy a törvénytértéseket megállapítsa, megszünte-

elaboration, etc.

The most important basic principle is that legal supervision and prosecutor's institution of action should not violate or limit the separation and self-governing autonomy of organizations. Public prosecutor may not examine the reason of functioning, only lawfulness may be examined.

During general legal supervisory procedure, public prosecutor may examine the organization's internal rules and resolutions adopted by social organizations whether they are lawful. Prosecutor may further examine whether functioning and activity are lawful. Prosecutor typically does not have right of decision, only supervision, and warning in case of rule breaking and initiating and promoting necessary measures to eliminate problems disclosed.

Public prosecutor may proceed officially or at request. Concerning legal supervision, only court may pass judgements, the basis of which may only be actions passed by members of social organization – association or public prosecutor.

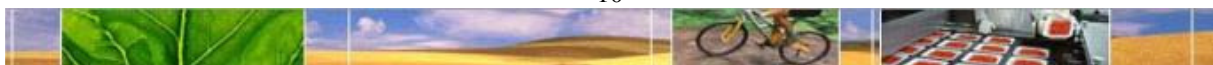
In my opinion, the most important duty of the prosecutor is disclosure and exploration of grievances that would not be ceased in the lack of members' initiative. During general procedure, exploration may take place, with the objective of legal issues. During procedure, all measures may be taken, i.e.: protest, objection, notice, signalization or even legal acts may be taken.

In case the organization should turn down prosecutor's measures, or fail to answer by the appointed time, prosecutor is entitled to take legal action, according to association law 14. § (2) and 16. § (2).

3.1.1 Public prosecutor's legal supervisory procedures

- Exploration

Any time when necessary. Its objective is official statement of infringements and taking procedures to

tésükre tett intézkedéssel a továbbiakat megelőzze.

- **Ügyész utóvizsgálata**

Ez nem más, mint annak megállapítása, hogy az érintett szerv az alapvizsgálat során feltárt törvénysértések megszüntetésére megtette-e a szükséges intézkedéseket, illetve azok milyen eredménnyel jártak. Az eljárás tulajdonképpen arra irányul, hogy szükség van-e kereset indítására.

- **Törvényességi kérelmek, közérdekű bejelentések, javaslatok és panaszok megvizsgálása, illetve megvizsgáltatása**

Az ügyészségre különféle kérelmek érkeznek be, amelyek között különbséget lehet tenni aszerint, hogy a vadásztársaság határozatát, belső szabályzatát, működését kifogásolják, továbbá, hogy az törvényességi, vagy nem törvényességi, hanem célszerűségi, érdekellentétben alapuló stb. témakörre vonatkozik.

A nem törvényességi tartalmú beadványokat általában az egyesület szerveihez teszi át az ügyész, és tájékoztatja erről a bejelentőt. A határozat ellen benyújtott kérelmek esetén vizsgálja az Etv. 10. §. (1) bek. által biztosított 30 napos határidőt, valamint azt, hogy eltelt-e, vagy sem. Ha még nem telt el, akkor a beadványt átteszi az illetékes bírósághoz. A működés és a szabályzat törvényességére vonatkozó egyéb bejelentéseket, panaszokat az illetékes ügyészség saját hatáskörében vizsgálja és teszi meg az intézkedést.

- **Felvilágosítás és adatok kérése az egyesületek vezetőitől**

Az ügyészség a társaságok vezetőitől a törvényesség biztosítása érdekében iratok, adatok, rendelkezésre bocsátását, megküldését, továbbá felvilágosítás adását kérheti.³

Az ügyészség elsősorban akkor él ezzel a jogával, ha az

- a) a vizsgálat érdekében vagy törvényességi kérelem elbírálása érdekében szükséges, vagy
- b) az ügyész ilyen módon kíván tájékozódni arról, hogy az egyesület szervei miként tettek eleget a jogszabályban előírt ellenőrzési stb. kötelezettségüknek.

- **Részvétel az egyesület testületi szerveinek tanácskozásain**

A módszer célja a munka eseti ellenőrzése, illetőleg információ szerzése a működés szabályszerűtlenségéről, így közvetlenül lehetőség nyílik annak

stop them and prevent further cases.

- **Prosecutive post-exploration**

This is to state whether the organization took necessary measures to stop infringement disclosed in primary procedure, and what result they have brought. The objective of the procedure is to find whether taking legal action is necessary.

- **Applications of legitimacy, examination of announcements of public interest, propositions and complaints**

Public prosecutor's office receives numerous applications, which can be differentiated according to the following: applications concerning hunters' associations' resolutions, internal rules of functioning; applications concerning legitimacy issues or issues of purpose and clash of interests, etc.

Applications with no content of legitimacy are generally passed on to the associations' organs, and petitioners are informed. Petitions against resolution are examined regarding a 30-day-deadline provided by association law 10. § (1), and whether it is closed or not. Before deadline, petitions are passed on to court of authority. Other petitions, complaints concerning functioning and rules, are examined and proceeded within prosecutor's own sphere of authority.

- **Heads of organizations asked for information and data**

Public prosecutor may ask heads of organizations for data and documents or information, for the sake of legitimacy.³

Prosecutor practices this right primarily if

- a) it is necessary for the sake of exploration or the judgement of petitions, or
- b) this way the prosecutor wishes to be informed whether association organs fulfilled their requirements prescribed by law.

- **Participation in associations' conferences**

The objective of this measure is to control work or gather information about rule-violating operation having direct possibility to prevent it. Infringements,

megelőzésére, megakadályozására. Ez nem legalizálja az ennek ellenére elkövetett törvénysértéseket, mulasztásokat. Úgy kell tekinteni, mintha az ügyész ott sem lett volna a tanácskozáson. Az ügyészségek gyakorlatában erre ritkán kerül sor. Példa:

- Tekintettel arra, hogy az adóvégrehajtás során arra került fel adat, hogy a szervezet nem működik, az ügyészség képviselője a közgyűlés ülésén megjelent, és előadta, hogy az egyesületi forma nem gazdasági társasági szervezet, így csőd,- vagy felszámolási eljárást ellene nem lehet lefolytatni.

A törvényességi felügyeletet az ügyészség látja el, így a hitelezők az ügyészségtől vagy a közgyűléstől, mint a szervezet legfőbb szervétől kérhetik a szükséges intézkedések megtételét.

3.1.2. Az ügyészség a törvénysértések elkerülése érdekében, valamint a feltárt törvénysértések orvoslására, azok bekövetkezésének megelőzésére alkalmazott intézkedéseiről

- Óvás

Alkalmazható jogerős és végrehajtható határozatban megjelenő törvénysértés esetén, illetve akkor, ha általános érvényű rendelkezés (pl.: alapszabály) állapít meg olyan magatartást, szabályzatot, vagy rendelkezést, ami a jogszabályokkal ellentétben áll.

Ügyészi óvás alkalmazására az eddigiekben például az alábbiak miatt került sor:

- határozatképtelen közgyűlés tartása,
- összeférhetlenségi szabályok miatt alapszabály-sértő közgyűlésen tisztségviselő választása,
- a közgyűlési határozatot az intézőbizottság módosította,
- intézőbizottság közgyűlési hatáskörben döntött,
- a tag tagsági viszonyának törlése helyett kizárást alkalmaztak,
- egyesületi vagyont közgyűlési határozattal felosztottá és szétosztották.

Az óvás benyújtásának időbeli korlátozás nélkül van helye, de egyedi ügyben hozott jogerős törvénysértő rendelkezés ellen annak közlését követő 1 éven túl csak akkor, ha az ennek folytán tett intézkedés a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokat nem sérti. Az óvás benyújtása nem kötelező, jelzés is alkalmazható helyette. Az óvást mindig ahhoz a szervhez kell benyújtani, amelyik a határozatot hozta, és általános szabály, hogy azt 8 napon belül el kell bírálni. Ha a szerv az óvást nem tartja alaposnak, vagy határidőben nem születik döntés, akkor az Etv. 14. §. (1) bek. vagy a 16. §. (2) bek. szerint a bíróság előtt keresetet indíthat.

offences made despite this measure are not legalized. Public prosecutor's presence at the conference should not be taken into consideration. This is very rare in prosecutor's practice. Example:

- Regarding that during execution, data revealed that the organization is not functioning, prosecutor was present at general assembly meeting and set forth that the association is not a social-economic organization, so bankruptcy proceedings or liquidation may not take place.

Prosecutor is in charge of legal supervision, so creditors may apply to prosecutor or general assembly as prosecution's chief organ for taking necessary proceedings.

3.1.2 On measures taken by public prosecutor, for the sake of preventing grievances and in order to relief disclosed grievances.

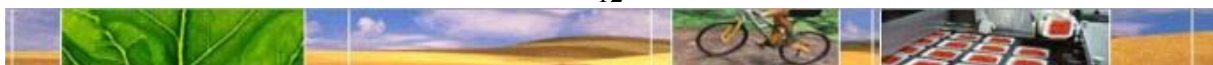
- Protest

Applicable in case of violation in valid and enforceable resolutions, and when a generally valid decree (e.g. basic rule) ascertains a behavior, rule or decree in opposition with laws.

Examples of prosecutor's protest:

- inquorate general assembly,
- official elections held by rule-violating general assembly because of incompatibility rules,
- general assembly resolution modified by executive committee,
- executive made decision in general assembly competence,
- application of members' disqualification instead of cancelling membership,
- association wealth divided and distributed by general assembly resolution.

Protest is justified without time limitations, but against illegal proceedings in individual cases, protest over 1 year after decree is justified only if its proceeding do not violate rights gained and practiced in good faith. Instead of entering a protest, signalization is also possible. Protest should be entered to the organ passing the resolution, being a general rule that it should be judged in 8 days. If organ do not give grounds for protest or no decision is made by deadline, legal action may be taken according to association law 14.§ (1) or 16.§ (2).

- Felszólalás

Felszólalással él az ügyész, ha

- nem egyetlen törvénytörés történt, hanem törvénytörő gyakorlat alakult ki és a törvényesség helyre állítása érdekében intézkedni kell annak megszüntetése érdekében;
- nincs konkrét törvénytörő rendelkezés, hanem a jogszabálytörés éppen abban áll, hogy az egyesület a jogszabályban előírt kötelezettségét nem teljesítette.⁴

A felszólalás nem törvénytörő egyedi rendelkezések megváltoztatására irányuló intézkedés, így nem kötelezi a szervezet a határozatának megváltoztatására. Gyakran előfordul, hogy óvást is benyújtanak egyben. Elbírálására az óvás szabályai az irányadók.

Ügyészi felszólalásokra az alábbi esetekben került sor:

- Vezetői ülések dokumentálásának hiánya, elmaradása;
- Az önkormányzati szervek működésének jogszabálytörő jellege esetében – hangsúlyozottan és több alkalommal lehetett megfigyelni ezt a bérkilövő vadásztársaságoknál;
- A határozatok meghozatala kapcsán a határozatképességre vonatkozó szabályok megsértése, vagy a határozatok közzétételére vonatkozó szabályok megsértései;
- A jegyzőkönyv elkészítésének hiányakor;
- A fegyelmi eljárások alakszerűségi és eljárási szabályainak megsértései;
- Éves költségvetés-beszámoló hiányakor;
- Titkos szavazás helyett nyílt szavazás alkalmazásakor;
- A működés kapcsán keletkezett iratokba való betekintési jog megsértése esetében.

- Figyelmeztetés

A jövőbeli törvénytörés veszélye esetén annak megelőzése érdekében lehet ezzel az intézkedéssel élni, tehát akkor, ha a törvénytörés még nem következett be, de a körülményekből, tényekből arra lehet következtetni, hogy bekövetkezik.

A vadásztársaság vezetőjéhez kell benyújtani, aki azt 30 napon belül, de legkésőbb a következő ülésen köteles elbírálni és értesíteni erről az ügyészt. Ha a vezető ezzel nem ért egyet és van felettes szerve, akkor köteles a figyelmeztetést ahhoz felterjeszteni.

- Ügyészi jelzés⁵

Az ügyész jelzésben hívja fel az egyesület

- Objection

Prosecutor takes objection in the case of:

- not only one infringement of the law, but development of infringement practice, and for the sake of legitimacy, measures are needed to stop it;
- no particular law-violating decree, but unlawfulness is exhausted by the association not full filling its duties ordered by law.⁴

Objection is no measure to change individual unlawful orders, so organization is not obliged to change its orders. Frequently, protest is also entered instead. Rules of protest are to be followed.

Examples of prosecutor's objection:

- Lack of documentation of head conferences;
- In case of law-violating functioning of self-government organs – frequently experienced in hunters' companies;
- Violating laws of quorum or violating laws of resolution communication;
- Lack or insufficiency of the minutes;
- Violating the form and rule of proceedings of disciplinary procedures;
- Lack of annual report on estimates;
- Open ballot instead of secret ballot;
- Concerning operation, grievance of access to documents.

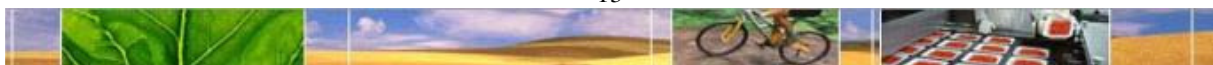
- Notice

In case of predictable grievance, in order to prevent it. Facts and circumstances allow for conclusion of possibility.

Notice may be passed to the chief of hunters' company, who is obliged to judge it within 30 days or at next conference and inform public prosecutor. If the chief does not agree with notice, he is obliged to pass it on to his superior organ (in case there is one).

- Public prosecutor's signalization

Public prosecutor draws the attention of head of

vezetőjének a figyelmét, ha

- törvénytértésnek nem minősülő hiányosságot talál, vagy
- olyan csekély jelentőségű törvénytértést tapasztal, amely más ügyészi intézkedés megtételét nem teszi indokolttá.

Az intézkedés célja az egyesület vezetésének tájékoztatása a negatív tartalmú ügyészi megállapításról. A jelzést elbíráló szerv döntése végleges. Ha a vezető a szükséges intézkedést nem teszi meg az ügyész óvással, felszólalással élhet.

Ügyészi jelzések benyújtására jellegzetesen az alábbiak miatt került sor:

- az önkormányzati szervek működésében az adminisztratív és alakszerűségi hiányosságok miatt,
- különböző szabályzatok tartalmi hiányossága,
- a székhely meghatározásakor az utca és a házszám hiánya,
- a vagyon nyilvántartási és leltározási kötelezettségek elmulasztása,
- a tagok – pártoló tagok elkülönítésekor, de valójában a működés nem igazolta a létüket,
- alapszabály rendelkezéseinek össze nem egyeztethető volta – ellentmondásossága.

Az ügyészi felügyelet azonban nem jelent kizárólagos felügyeletet. A felügyelet mellett találhatóak még a másodlagos értelemben vett felügyeleti formák, de álláspontom szerint ezek olyan különálló szakterületek, amelyek akár önálló tanulmányban való kidolgozása indokolt, ezért részletesebb formában való kidolgozásuktól eltekintek.

3.1.3. Bírósági felügyelet – Etv. 15-16. §. szerint

A törvényességi felügyelettel kapcsolatos érdemi döntési jogosultság a bíróság hatáskörébe tartozik. A döntés alapjául csak az egyesület tagja vagy az ügyész által benyújtott kereset szolgálhat. Az ügyész keresetét azonban meg kell előznie egy általános törvényességi felügyeleti intézkedésnek. A bírói felügyelet tehát a demokratikus és törvényes működés további (másodlagos) jogi biztosítéka. Ha a működés törvényessége másképpen nem biztosítható az ügyész bírósághoz is fordulhat. Az ügyész által indított perek a megyei bíróság, illetőleg a Fővárosi Bíróság hatáskörébe tartoznak.

A bíróság az ügyész keresete alapján

- megsemmisítheti a vadásztársaság törvénytértő határozatát, és szükség szerint új határozat hozatalát rendelheti el,
- a működés törvényességének helyreállítása céljából összehívhatja a vadásztársaság legfőbb szervét,

organization by signalization if

- deficiency but no grievance is found, or
- grievance of little significance is found, no other prosecutive measures are needed to be taken.

The procedure's objective is to inform head of organization about prosecutor's negative statement. The organ judging signalization makes definitive decision. If head fails to take necessary measures, prosecutor may make a protest or objection.

Examples of prosecutor's signalization cases:

- deficiency of formal and administrative functioning of organizations,
- insufficient content of various regulations,
- insufficient address given,
- default of income records and inventory,
- separating members from sponsoring members, but function does not account for it,
- incompatible rules in constitution.

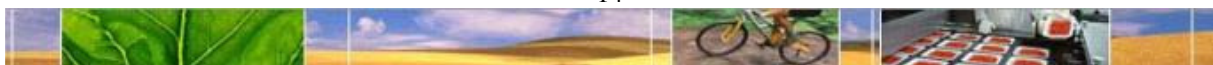
Prosecutive supervision is not exclusive. Besides, there exist secondary types of supervision, but, in my opinion, these are separate professional fields, whose examination needs an individual study, so I will not be giving detailed description of them.

3.1.3 Judicial supervision – by association law 15-16. §

Concerning legal supervision, right of decision is in court's sphere of authority. Only members of association or prosecutor's legal action may give grounds for decision. However, prosecutor's legal action must be preceded by a general measure of legal supervision. Judicial supervision, therefore, is the secondary guarantee for democratic and lawful operation. Prosecutor may turn to court in case there is no other way of securing lawful functioning. Legal actions taken by public prosecutor belong to the authority of county courts or the Capital Court.

Based on public prosecutor's legal measures, court may

- cancel hunters' company's law-violating resolution, if necessary, order new resolution to be taken
- summon chief organ of hunters' company for the sake of legal reestablishment,

- ha a vadásztársaság működésének törvényessége másképp nem biztosítható, tevékenységét felfüggesztheti, ellenőrzésére felügyelő biztost jelölhet ki,
- feloszlatja a vadásztársaságot, ha annak működése sérti az Alkotmányt, bűncselekményt vagy bűncselekményre való felhívást valósít meg, vagy sérti más jogait vagy szabadságát,
- megállapítja a vadásztársaság megszűnését, ha legalább egy nem működik, vagy tagjainak száma tartósan tíz alatt van.

A legtöbb kereset benyújtására azért kerül sor, mert a társaság 1 éven túl sem működik. Mivel a törvény csak a szankciókat nevesíti, de azok alkalmazásával kapcsolatos további szabályokat nem hoz létre, a bírői döntéseket megvizsgálva az első három esetben az állapítható meg, hogy hasonló intézményeket a cégjogban és a csódtörvényben le lehetünk találva.

Az Etv. azonban teljesen nyitva hagy olyan kérdéseket, mint pl. a működés felfüggesztésének jogi hatálya, a működés törvényességének helyreállítása érdekében a működésben felfüggesztett szervezet mit tehet, ki rendelkezik a bankszámla felett, ha felügyelőbiztost neveztek ki, mi a felügyelőbiztos ellenőrzési feladata, ki fizeti meg a költségeit, mit tehet, ha a költségeit nem fizetik meg stb.

Az ügyész kereset indítási jogán kívül még ki kell emelni a nyilvántartásba vételi eljárás során gyakorolható fellebbezési jogát. Ezt igazolják az alábbi jogesetek által kiemelt problémák:

- Az alapszabálynak rendelkeznie kell a küldöttgyűlésre vonatkozó legfontosabb szabályokról

Az egyesület bejegyzését elrendelte a bíróság, de az ügyész kérte a végzés hatályon kívül helyezését. Fellebbezésében előadta, hogy az alapszabály megjelölt rendelkezése érthetetlen, mert a küldöttgyűlést a tagok összességének képviselőjében határozta meg, de annak létrehozására, megválasztására, létszámának meghatározására nem volt rendelkezés.

Az alapszabály arról sem rendelkezett, hogy melyik szerv hatáskörében tartozik az éves beszámoló elfogadása. A Legfőbb Ügyészség fenntartotta a fellebbezést, majd ezt követően azt a Legfelsőbb Bíróság is alaposnak ítélte meg, és az Elsőfokú Bíróságot új határozat meghozatalára kötelezte.

- Jogszabálysértő, ha az egyesület alapító okirata az ún. „később csatlakozott” tagok jogait korlátozza.

A bíróság az egyesületet végzésével nyilvántartásba

- suspend operation of association, in case lawful operation is not otherwise granted. Appoint supervising commissioner,
- dismiss hunters' company if the constitution is violated, crime or appeal to criminal act take place or human rights are infringed.
- cancel hunters' company when at least one is not functioning or membership counts permanently less than 10 persons.

Most legal actions are taken because the association is still not functioning after 1 year, either. As sanctions are only named by law, further rules concerning their application are not set. Examining judicial decisions, in the first 3 cases we can state that in firm law and bankruptcy law similar institutions may be found.

However, association law does not concern issues of e.g. legal effect of suspension; possibilities of suspended organization to restore lawful operation; who has bank account at their disposal; in case of appointing a supervising commissioner what is their duty; who pays for their expenses, what they may do when their expenses are not rebound, etc.

Besides public prosecutor's right of taking legal action, there is right of appeal practicable during registering procedure. The following legal cases give account for this:

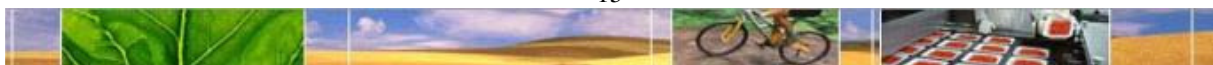
- Constitution must give orders for the most important rules concerning delegation assembly.

Court had ruled register of organization, but public prosecutor appealed for cancelling order. Public prosecutor set forth in appeal that constitution's denoted measure was unreasonable because delegation assembly was defined as members' representative, but there was no rule for establishment, election and definition of number.

Constitution did not rule which organ's authority was acceptance of annual report. Supreme Public Prosecutor's Office maintained the appeal, then Supreme Court justified it and obliged court of the first instance to make new resolution.

- Constitution of association limiting "later joining" members' rights is against the law.

Court ordered to register association, then supreme

vette, ami ellen a megyei főügyészség jelentett be fellebbezést és kérte a határozat hatályon kívül helyezését valamint új határozat meghozatalát. A fellebbezésében előadta, hogy az alapszabály akként rendelkezett miszerint az alapító tagok kizárólagos joga az elnökségen túl más tisztségviselők megválasztása is. A szavazás érvényességét az alapító tagok legalább 50%-os jelenlétéhez kötötték. Ez ellentétes azonban az Etv. 9. §. b) pontjával. A legfelsőbb bíróság a fellebbezést alaposnak tartotta és kimondta, hogy a törvényellenes az alapító okiratnak az Etv. szabályaival ellentétes szabályozása az ún. később csatlakozott tagok jogainak korlátozása tekintetében, mivel az Etv. „alapító tag” megfogalmazása nem jelenti azt, hogy különbséget kellene tenni alapító és később csatlakozó tag között.

- A társadalmi szervezet belső egysége nem önálló szervezet, nyilvántartásba vételét a törvény nem teszi lehetővé.

Az egyesületet a bíróság végzésével nyilvántartásba vette, amely ellen a megyei főügyészség nyújtott be fellebbezést. Álláspontja szerint az alapszabály úgy rendelkezett, hogy a szervezeti egység is önálló jogi személy. Azonban ez a nyilvántartásba vétel fogalmilag kizárt, mivel a szervezeti egység nem lehet önálló jogi személy. A fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság alaposnak tartotta, és kifejtette, (a legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma a kiadott KK 1. sz. állásfoglalásának IV. pontjában meg is jelöli), hogy a társadalmi szervezet szervezeti egysége nem önálló társadalmi szervezet és nyilvántartásba vételére ezért nem kerülhet sor. Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság az I. fokú bíróság végzését a Pp. 259. §-a szerint alkalmazandó 253. § - ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a kérelmező társadalmi szervezet nyilvántartásba vételét megtagadta.

- Jogszabálysértő az alapszabály rendelkezése, ha megalakulás során nem veszi figyelembe az Etv. 3. § (4.) bekezdését. Valamint, ha a tagok tagsági viszonyból eredő kötelezettségeit és jogosultságait az Etv 9. § b) pontjával ellentétesen határozza meg.

A bíróság a bérkilövő vadásztársaságot végzésével nyilvántartásba vette, de az ügyész kérte a végzés hatályon kívül helyezését. Fellebbezésében előadta, hogy az alapszabály rendelkezései jogszabályellenesek tekintettel arra, hogy az alapító tagok az ügyintéző és képviselő szervet hamarabb megválasztották, mint ahogy a szervezet a maga megalakulásáról rendelkezett volna. Valamint jogszabályellenesnek tartotta az alapszabálynak azt a meghatározását is, amellyel a vadászjelölteket tagsági díjfizetésre kötelezte, de meghatározta, hogy a vadászjelöltek tisztségviselőnek nem választhatóak

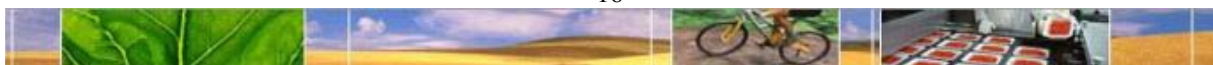
county public prosecutor appealed against decision, asking for order to be canceled and new order to be given. Public prosecutor set forth in appeal that constitution ruled that establishers have exclusive right of electing presidency and other officials. 50% of establishers must be present for effective voting. However, it contradicts association law 9. § (b). Supreme Court accepted the appeal and set forth that rules contradicting association law are illegitimate concerning limitations on the rights of later joined members. Association law's concept of "establisher" does not mean to differentiate between establishers and later joining members

- Social organization's internal unit is lacking autonomy, so it may not be registered lawfully.

Court ordered to register association, then supreme county public prosecutor appealed against order. Public prosecutor set forth that according to constitution, organization unit was an independent legal person. However, register is ruled out on conceptual basis, as organization units may not be independent legal persons. Supreme Court justified the appeal and set forth that the organization unit of a social association is not an independent social organization, therefore can not be registered. Based on that, court of the first instance decree was altered by Supreme Court according to related laws, and register of social organization was denied.

- Constitutional rules are unlawful if association law 3. § (4) is ignored. Also, if members' obligations and rights are defined contrary to association law 9. § (b).

Hunters' company was registered by court, but public prosecutor applied for cancelling register. Public prosecutor set forth that constitutional rules are unlawful, concerning that establishers had elected administrative and representative organs before the organization took measures for its own establishment. It was also unlawful that constitution obliged hunter candidates to pay membership fee, but ruled that they may not have been elected for officials, they had no right to vote, and they may have participated in general assembly only with right to consult. Supreme Court justified the appeal and set forth that

szavazati joggal nem rendelkeznek, a közgyűlésen csak tanácskozási joggal vehetnek részt. A Legfelsőbb Bíróság a fellebbezést alaposnak tartotta és kimondta, hogy törvényellenes az alapító okiratnak az ügyészség által megjelölt rendelkezései, tekintettel arra, hogy nincs annak akadálya, hogy az alapszabály rendelkezései a tagsági viszony különböző formáit határozza meg, de azt, hogy a vadászjelölt tag vagy sem, egyértelműen kell szabályozni, valamint kiemelte, hogy a társaság megalakulását az alapító tagoknak ki kell mondani és ezt követően kerülhet csak sor az alapszabály elfogadására ügyintézői képviselőket ellátó szervek megválasztására.

3.1.4. Gazdasági felügyelet – Etv. 24. §. szerint

A Kormány külön felhatalmazással egyéb szabályok keretében rögzíti ennek feltételeit – 16/1989. (II.26.) MT rendelet és 114/1992. (VII.23.) Korm. rendelet.

3.1.5. Hatósági felügyelet – Etv. 17. §. szerint

Külön jogszabályban rögzítetten a Vtv. vonatkozó rendelkezési szerint.

Ha az egyesületek olyan tevékenységet végeznek, amelyet jogszabály feltételhez köt, vagy egyébként szabályoz, a tevékenységük felett hatáskörrel rendelkező állami szerv - szakhatóság – hatósági ellenőrzésére vonatkozó szabályok alkalmazásával felügyeletet gyakorol. Pl.:

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Vadászati- és Halászati Főosztálya feladata az ágazat szakmai irányítása, e területek jogi és közigazgatási feltételrendszerének működtetése. A főosztályon belül a halászatért felelős a Halászati Osztály, valamint a Vadászati Osztály. Elsőfokú hatóságként jár el az engedélyeztetések és létesítési engedélyek területén. Másodfokú hatóságként jár el az elsőfokú egyéb halászati- vadászati hatóságok határozatainak felülvizsgálata kapcsán a bíróságok kiszabására irányuló ügyek kivételével. Pályázatot ír ki irányítási és szabályozási feladatkörében eljárva az államot megillető vadászati jog hasznosítására, valamint a pályázatokat elbírálja, előkészíti a hasznosítási szerződéseket, ellenőrzi a szerződésekben foglalt feltételek végrehajtását, ellátja a megyei vadászati felügyelőségek felügyeletét, meghatározza az állami vadászjegyek kiváltásával kapcsolatos szakmai követelményeket.

Működteti az Országos Vadgazdálkodási Adattárat, és Országos Vadgazdálkodási Tanácsot. Közreműködik a pénzügyi támogatási rendszer működtetésében. Ezek az előírások a vadgazdálkodás közvetlen

constitutive rules denoted by public prosecutor was unlawful, regarding that constitution may determine different forms of membership relations, but hunter candidates' membership must be regulated unambiguously. Supreme Court emphasized that founders must first claim establishment of organization before electing administrative organs for passing constitution.

3.1.4 Economic supervision – Association law 24. §

Government fixes its conditions by individual authorization according to other rules – 16/1989 (II.26) MT decree and 114/1992 (VII.23) Gov. decree.

3.1.5 Authoritative supervision – Association law 17. §

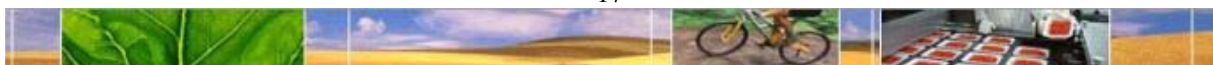
Fixed by individual law according to other relating orders

When associations' activity is connected to legal conditions, or otherwise regulated, a state organ in competence with the activity – professional authority – practices supervision applying rules concerning authoritative supervision.

E.g.:

Ministry of Agriculture's Major Department of Hunting and Fishing is in charge of professional instruction of the industrial branch, legal and administrative operation of these fields' conditions. The Major Department is divided into Fishing and Hunting Departments. Major Department is authority of the first instance concerning authorization and licensing. As a secondary authority, Major Department superintends first instance and other hunting authorities' resolutions, except for cases of imposing fines. Department invites applications for utilizing national hunting rights, taking instructional and regulating measures. It judges applications, prepares leasing contracts, controls over fulfillment of conditions fixed by contracts, practices supervision over county fishing and hunting inspectors, determines professional requirements related to national angling and fishing licenses.

It operates National Wildlife-Economy Databank, National Wildlife-Economy Committee. Department contributes to operation of the financial support system. These provisions make direct income of

bevételeit alkotják, és lehetővé válik ezekkel a bevételek visszafogása, állományok védelme, élőhelyük megőrzése, javítása céljára. Kapcsolatot tart külföldi szervezetekkel és egyéb szervezetekkel is. Biztosítja a magyar részvételt a FAO égisze alatt működő szakmai szervezetekben.

3.2. Az új Ptk koncepció egyesületek felügyeleti kérdéseit érintő javaslatai, megoldási lehetőségei

A szabályozás koncepciója felismeri és elismeri azt, hogy az egyesületi forma függetlenedik, azonban marad kontrollja, ami természetes és fontos még a demokratikus szerveződés erősödése esetében is. (bírószék ellenőrzés) Nélkülözhetetlenné válik a forma tevékenységében a fokozottabb önkéntesség, és öntevékenység. (előzetes egyeztetés és a kérdések szervezeten belüli elsődleges kontrollja) Kiemeli és hangsúlyozza az alkotmányos alapok jelentőségét. Jogi személyiséggel rendelkeznek, és így a kapcsolatos különös formák, mint például a vadászati jog és halászati jog gyakorlására alakulók is a vagyoni forgalomban való részvételük miatt külön nevesítve jelenhetnek meg.

Az egyesületek fogalmi meghatározása jobban összefoglalja azokat az elemeket, amelyek a definíció meghatározásához szükségesek. A személyegyesülési jelleget, a nyilvántartott tagok szabad akarat elhatározását, a tartós és folyamatos cél megvalósítására törekvést, valamint a jogi személyiséggel rendelkező szervezeti formát. Igyekszik a szabályozással külön választani az üzleti és a non-profit szféra alanyait, mivel marad az a jelleg, hogy kifejezetten gazdasági tevékenység végzésére nem lehet ilyen formát létrehozni. Ennek érdekében korlátozódik a más jogi személyben való részesedési lehetősége is. Ezzel biztosítottá válik az egyesületi vagyon megőrzése. A speciális rendelkezés amely 10 fő alapító elhatározását igényli változatlan marad, de álláspontom szerint ennek a szabálynak a változása is jótékony hatást hozhatott volna. (A külföldi tapasztalatok is a kevesebb létszámú tagság felé mutatnak, tekintettel arra, hogy egy szervezet magja általában maximum öt főre korlátozódik.) A rendelkezéssel a társadalmi szervezetekkel való kapcsolódást teremti meg, és így nincs kihatással a Ptk. szabálya a külön törvényben szabályozott egyéb szervezeteket is magában foglaló formákra. Mivel a magánautonómia elve a koncepcióban kiemeltté válik, ezért nem lesz nyilvános, hogy ki kivel, milyen célra kíván egyesülni, tiszteletben tartva annak szabad elhatározás jellegét.

A felügyeleti kérdések vonatkozásában szembevetendő a változás, mivel a fentiekben ismertetett alapelvek

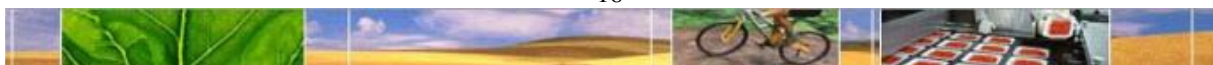
hunting industries, allowing the retention of incomes, protection of stock, conservation of habitats. Department keeps contacts with foreign country organizations and other organizations, too. Department secures Hungarian participation in professional organizations operating under the aegis of FAO.

3.2 A new Civil Code concept. Propositions and possibilities considering associations' supervision

The concept of regulation recognizes and admits the individualization of associations, and their remaining under control, which is natural and important despite a more powerful democratic organization (judicial control). Increasing voluntary and spontaneous activity is becoming indispensable in the organizations' activity. (Preliminary reconciliation and primary control of issues within organizations.) The significance of constitutional bases is underlined and emphasized. Having legal personality, special forms like those practicing hunting rights appear separately named, due to their financial participation.

The definition of associations gives a better summary of elements needed. It comprises the personal union type, registered members' free determination of will, striving to fulfil permanent and continuous goals, and the organizational form with legal personality. The definition separates financial and non-profit sector subjects, as it is not allowed to found such a form exclusively for business activities. In this respect, participation in other legal persons is limited. This ensures the conservation of associations' capital. The special decree ordering the determination of 10 founders remains unchanged, however, I assume that amendment of this rule could have proven beneficial. (international experience is pointing towards a smaller number of members, considering that the core of an organization is usually limited to a maximum of 5 persons). The decree creates contact with social organizations, thus Civil Code rule has no interference with legally regulated forms including other organizations. As the concept underlines self-autonomy principles, it will not be published who wants to unite with one another and why, in respect of free determination.

Regarding supervisory issues, the change is remarkable, as the above mentioned principles are

visszatükröződnek. Előtérbe kerülne a „belső jogorvoslati rendszer”. Ennek a szerve lehet akár a közgyűlés, felügyelő bizottság, vagy erre a funkcióra létesített egyéb szerv is. A cél a magánautonómia erősítése volt, az egyesület egyik szerve a másik határozatait felülbíráhatja, esetlegesen ki is javíthatja. Az alapszabály rendelkezései rögzíthetők, hogy mi a követendő eljárás ebben az esetben. Felmerül a kérdés, hogy a belső jogorvoslat mennyire helyettesítheti a szakmai hozzáértést, amit egy erre szakosított szerv, pl.: ügyészség biztosíthat?

Ez a lehetőség, ami a tagok magán autonómiáját erősíti azonban nem érinti a jogosultnak azt a jogát, hogy a jogsértő, vagy alapszabályba ütköző határozatoknak bírósági felülvizsgálatát kérje; de arra nincs lehetőség, pusztán azon az lapon, hogy a határozat az érdekemet sérti megtámadhassam azt, feltéve hogy azt már a közgyűlés elfogadta. A kisebbségi jogok érvényesítését azonban még ennek ellenére sem lehetne könnyedén elvetni, mivel ez is az egyén szabadságát korlátozó kihatással lehet.

Az alapszabály rendelkezései rögzíthetők, hogy a társasági jogban ismert tapasztalatokra is támaszkodva, a belső jogviták egy részének rendezésére (tagsági viszonyból, egyesületi szervek és a tagok egymás közötti jogviszonyából eredő jogviták esetére) kiköthetik állandó, eseti jellegű választott bíróság eljárását. Ezzel kapcsolatosan pedig az a véleményem, hogy igen hosszú időnek kell ahhoz eltelnie, hogy a magánszerveződési formák tudják és merjék alkalmazni a törvény adta lehetőséget.

A koncepció vonatkozásában a változás irányvonalát helyesem, és gyakorlatban is alkalmazhatónak tartom. Jó megoldás, hogy az egyesületi forma is a kódex részét képezi a koncepció szerint is, mivel ez a szabályozás egységesítését eredményezheti. Álláspontom szerint is maradhatna a keret jellegű szabályozás a témában, azzal, hogy külön szabályokkal pontosítani lehetne az egyedi jelleg által szükséges többletfeltételeket. Az óhatatlanul bekövetkezendő változások így talán könnyen orvosolhatóbbak lennének.

3.3. Az egyesületen kívüli szektorban működő szervezetek felügyeletének kérdéséről

A 2006. évi V. tv. VI. fejezete szerint a törvényességi felügyeletet a cégbíróság gyakorolja az általam ismertetett agrár szektorban működő szövetkezeti és gazdasági társasági formák, valamint egyéb szervezetek esetében is, az anyagi jogszabályok rendelkezését is figyelembe véve. A magánszemélyek, vagy cégnyilvántartásban nem szereplő jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti formációk esetében

reflected. Internal legislation would be emphasized. Its organ could be the general assembly, a supervising committee or any organ created for this purpose. The goal was to reinforce self-autonomy, one organ of an association may supervise or amend another's decrees. In such a case, procedure to follow is laid in constitution. The question is, to what extent can internal legislation replace professional expertise provided by professional organs, e.g.: public prosecutor.

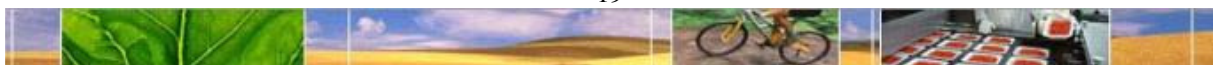
The opportunity for empowering members' self-autonomy does not entitle the authorized to demand revision of unlawful decrees. There is no possibility to attack a decree passed by the general assembly because it conflicts one's interests. Validating minority rights however, could not be disposed of, as it might limit human rights.

Constitutional dispositions may claim that, as experienced in society law, a permanent, elected court may proceed to settle a number of internal legal disputes. (In case of disputes related to membership, associations' and members' legal conditions and relations.) In this regard, my point is that it will take a long time for self-organizational forms to be able to and dare to take the possibility provided by law.

As for the concept, I agree with the direction line of the reform, and I find it applicable in practice, too. The association being part of the codex according to the concept is a good solution, as this may result in the unification of rules. My point is that frame-type regulation could remain in the field, with separate rules to correct excess conditions coming from individual characteristics. That way, inevitable reforms may be more easily handled.

3.3 On the issues of supervision of organizations operating in sectors outside the association

According to chapter VI. of V. law 2006, registry court practices legal supervision over the above described cooperatives and social economic forms in the agrarian sector, and other organizations, regarding dispositions of financial laws. In the case of problems of private persons or organizational forms lacking legal personality, and not included in registry, regular courts may proceed according to rules of legal action.⁵

előadódó problémákkal a rendes bíróságok is jogorvoslatot adhatnak a keresetindítás szabályai szerint.⁶

4. Kitekintés az Európai Unió néhány szabályára – különös tekintettel a szervezeti formákra

A vadászatra vonatkozó statisztikai adatok szerint Európában közel hétmillió fő hódol a vadászat szenvedélyének, természetesen az egyes országokat tekintve - a népességhez viszonyítva is - igen nagy eltérések mutatkoznak. Dr. Csányi Sándor szerint a vadászati hagyományok és kulturális különbségek alapján az EU tagországai 4 csoportra oszthatóak: német vadászati rendszer, skandináv rendszer, angolszász rendszer, és latin vadászati rendszer,⁷ valószínűleg a történeti és kulturális dominanciával magyarázható. A vadászat kérdéseiben az EU tagországaiban nincs igény a vadászati rendszerek egységesítésére. Az ide tartozó kérdések a nemzeti jogalkotás keretein belül, a hagyományokra és a társadalmi háttérre tekintettel hatékonyabban és a társadalom által elfogadhatóbban kezelhetők, mint közösségi szinten.

A vadgazdálkodást és a vidék kérdéseit összekapcsolják pl.: Franciaországban, Egyesült Királyságban, Ausztriában, Spanyolországban a hagyományokon nyugvó gyakorlat az érdemi szabályozást alacsonyabb szintre helyezi, és a nemzeti törvény csak az általános kérdéseket foglalja össze. (A szervezeti forma nem ezek közé tartozik.)

A vad tulajdonjogának az EU tagállamok többségében uratlan jószágként (*res nullius*) való kezelése jellemző, míg a vadászati jog általában a föld tulajdonjogához kapcsolódik. Állami tulajdonként csak a mediterrán országokban kezelik a vadat. Ezekben az országokban minden állampolgár számára van lehetőség a vadászatra, ha a feltételeknek egyébként megfelelnek. A vadászati jog gyakorlása pedig a földtulajdonhoz kötődik. Belgyakoribb a bérbeadása a földnek, ez a vadászati jogok gyakorlásának leggyakoribb formája, így bevételhez jutnak a tulajdonosok, de a vadgazdálkodási kötelezettséget a vadászokra hárítják. Finnországban találkozhatunk vadásztársaságokkal, amelyek bérlik a területeket, Svédországban vadgazdálkodási egységekbe foglalják a fölbirtokokat.

Általánosságban az mondható, hogy az EU tagállamaiban minden állampolgár jogosult vadászni, ha az ehhez szükséges feltételeket megszerezte. Ezek a legtöbbször fegyvertartási engedély, vadászengedély, minimális terület tulajdonlása, vadászvizsga, minimális életkor, felelősségbiztosítás. Az engedélyezési rendszer biztosítja vadászok ellenőr-

4 An outlook on some EU rules – with special regard of organizational forms

According to hunting statistics, there are nearly 7 million people pursuing the hunting sports, of course, there are great differences among countries. According to Sándor Csányi's study, the states of the EU can be divided into 4 groups, on the basis of hunting traditions and cultural differences: German hunting system, Scandinavian system, Anglo-saxon system and Latin hunting system.⁶ This might be explained by historic and cultural dominance. Regarding hunting issues, there is no demand for the unification of hunting systems in the EU. These issues may be handled more effectively, and in a socially more acceptable way, within the frames of national laws, regarding traditions and social background.

Wildlife economy and country issues are connected together e.g. in France, the U.K., Austria, and in Spain practice lying on tradition places regulation on a lower level, leaving national laws to sum up only general issues. (Associations do not belong to this field.)

The ownership of game is treated as *res nullius* in most EU states, and right of hunting is connected to land ownership. Only the Mediterranean countries treat game as state property. In these countries, every citizen is allowed to hunt, in case they fill all requirements. Practice of rights of hunting is connected to land ownership. In Belgium, land leasing is more frequent, this is the usual form of practicing rights of hunting, this way landowners may have income, but wildlife economic responsibility is passed on to hunters. In Finland, there are hunting companies that hire the land, in Sweden, farms are organized into wildlife economy units.

Generally speaking, every EU citizen has right to hunt, provided that they fulfil all the required conditions. These are the following: gun-licence, ownership of a minimal area of land, hunting certificate, minimal age, insurance. Licence system provides hunters' control and register. Obtaining a hunting licence and the hunting activity are, however,

zését és nyilvántartását. A vadászengedély megszerzését és így a vadászatot négy tagállamban viszont minimális vadászterület meglétének igazolásához is kötik. Nevezetten: Ausztria, Belgium, Hollandia, és Németország.

Összegzés

A magyar vadászati jog megítélése külföldön egyértelműen pozitív, igaz ezt a vadászat esetében felszínessé teheti a magyarországi vadállomány és minőségi szépterítékű vadászatok emlékezetes élménye. Sok tekintetben a hazai szabályozást mintának is tekintik, mivel csak jó szabályozás eredménye lehet a jó gazdálkodás.

Viszont külföldön egyre többen vitatják a vadászati jog kapcsán a föld magántulajdonhoz való kötését, és a res nullius elvét. Jobbnak vélik a vad állami tulajdonlását, így a vadászati joggal való rendelkezést is sokan állami kézbe adnák.

Összességében a magyar szabályozás a vadászat kapcsán is megfelel a jogharmonizáció elvárásainak, nemzetközi egyezményekkel és a CIC által kidolgozott vadászati kódex normáival is összhangban van.

A modern társadalmak a témával kapcsolatosan felismerték a civil szféra pótolhatatlan szerepét. Még az Európai Unió sem határozta meg azokat a követelményeket, amelyeket a jogi szabályozásnak - különösen a csatlakozó államoknak- elkerülhetetlen módon követni kellett volna. Pedig ennek a folyamatos fejlődés érdekében igen nagy jelentősége lett volna.

A magyar szabályozás legalább a gyakorlatában részben átvette az európai modellek egy részét, így azonban egy vegyes szabályozási környezet alakult ki. A tanulmányomban csak megoldási javaslatot tettem néhány probléma feltárására, azonban ezen terület még nem került a maga teljességében a vizsgálok látóterébe.

Feltétlenül szükséges lenne a bejegyzési eljárás egyszerűsítése, például szerződés mintával, és az adminisztrációs követelmények differenciálása. Fontos hangsúlyozni, hogy a szervezet belső autonómiájába a bejegyző bíróság például ne avatkozhatson be. Mivel általában gyakorlat a bíróságokon továbbra is az alapszabály hiánypótlásra való visszaadása, sajnos inkább az a kivétel, ha a szervezet azonnal bejegyzést nyer.⁸

A vadászat harmonikusan illeszkedhet az adott tájba, a természet minden gazdagságát felvonultatva,

connected to certification of minimal land ownership in 4 states, namely Austria, Belgium, Holland and Germany.

Summary

International judgement of Hungarian hunting laws is definitely positive, although in the case of hunting, Hungarian game and the experience of quality hunts may somewhat devaluate it. In many respects, Hungarian rules are set as examples, as only good rules allow for a good economy.

However, more and more foreign countries debate the connection of land with private property and the res nullius principle. They would prefer the state property of game, this way allowing the state to dispose of hunting rights.

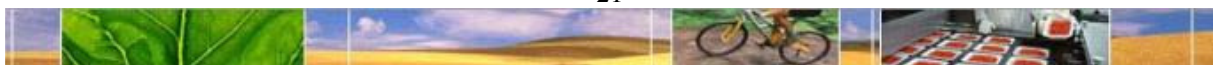
As a whole, Hungarian laws of hunting fill the requirements of legal harmonization, and they are in accordance with international conventions and the norms of hunting-codex elaborated by CIC.

Modern societies have recognised the irreplaceable role of the civil sphere in this respect. Even the EU did not determine the requirements that should have been inevitably fulfilled by legal regulation, especially by the joining states. It would have been quite significant for the sake of continuous development.

Hungarian laws, at least in practice, have partially incorporated most of the European models, however, they have invoked a mixed type of law system. In the study, I have only proposed to solve a few problems, however, examiners have not had an entire vision of this field yet.

It would be by all means necessary to simplify the registry procedure, e.g. with the use of contract samples, and to differentiate among administrative requirements. It is important to emphasize that the registry court should not intervene in the internal autonomy of organizations. As, in practice, court often turns down constitutions because of insufficient data, it is exceptional that an organization is immediately registered.⁷

Hunting may be in harmony with landscape, with all the riches of nature, enabling us to spend our leisure

biztosítva ezzel a kultúrált szabad idő eltöltését. Megfelelő minőségű vaddal, természetes környezettel, szolgáltatási háttérrel fejleszthetjük a vadász turizmust is. Kellő propagandával, az etikus magatartás ébren tartásával a külföldiek is segíthetik, szorgalmazhatják az ágazatok építését. Összefogással képesek vagyunk egységes vélemény kialakítására. Láthatjuk, hogy nálunknál fejlettebb gazdasági környezetben is az egyesülés és a szövetkezés az a forma, ami hosszú távon megoldja a problémákat. Megfelelő szakismerettel a szakma ellensúlyozhatja a sok kívülálló által okozott nehézséget, problémát.

Lábjegyzet

¹ A 3/1990 FM rendelet alapvető polgári jogon lehetővé tette mindenkinek a vadászvizsga letételét, ezzel megszüntette a korábbi gyakorlatnak megfelelő kötelező vadásztársasági tagjelöltség előfeltételét. Így a horgászat és a vadászat gyakorlásához kapcsolódó szervezeti tagsági viszony szabályozása kettévált.

² BÍRÓ Endre: *Nonprofit szektor analízis – Civil szervezetek jogi környezete Magyarországon*. Budapest, 2002, EMLA Egyesület, 154. p.

³ 1972. évi V. tv. 13. §. (2) bek. e) pont. rövidítve: Ütv.

⁴ Ezt akár egyetlen mulasztás is megalapozhatja.

⁵ Szignalizáció.

⁶ A 30/1994. (V. 20.) AB határozata értelmében „A törvényességi felügyelettel az állam biztosítja, hogy az ezáltal érintett jogalanyok jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően járjanak el, működésük feleljen meg a hatályos jogszabályok előírásainak. A jogalkotó azzal, hogy e jogalanyok meghatározott eljárásait a törvényességi felügyelet hatálya alá tartozónak rendelte, a jogalanyok magánjogi viszonyait... közjogilag is relevánssá változtatta.”

⁷ CSÁNYI Sándor: *Hol a helyünk Európában* – Budapest, 1999, Dénes Natur Műhely Kiadó, 60. p.

⁸ *Civil jövőkép – Átfogó jogi reform koncepció*. Budapest, 2004, Ökotárs Alapítvány és civil Társ programiroda, 33. p.

time in a civilized way. With appropriate quality game natural environment and administrative background, hunting and fishing tourism may also be improved. Foreigners may support and promote the building of industrial branches, with proper advertising and ethic attitude. With collaboration, we are able to unify attitudes. We can see that in more developed economic circumstances, union and association are the forms expected to solve problems in the long run. Appropriate professional knowledge may compensate difficulties and problems that many outsiders had caused.

Footnotes

¹ 3/1990 Ministry of Agriculture decree provides civil right to take hunter's examination, canceling the precondition of obligatory membership candidacy according to previous legal practice.

² BÍRÓ Endre: *Non-profit sector analysis – Legal environment of civil organizations in Hungary*. Budapest, 2002, EMLA co., p. 154.

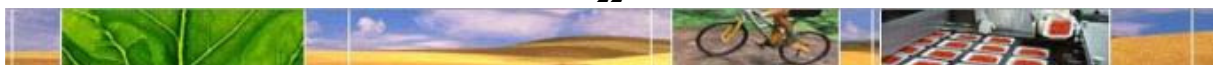
³ 1972. V. law 13. § (2) e).

⁴ Even one single default may give grounds for that.

⁵ 30/1994. (V. 20.) AB decree.

⁶ CSÁNYI Sándor: *Where is our place in Europe?* – Budapest, 1999, Dénes Natur Műhely Kiadó, p. 60.

⁷ *Civil future – Comprehensive legal reformative conception*. Budapest, 2004, Ökotárs Alapítvány és civil Társ programiroda, p. 33.

dr. NAGY Erzsébet

doktorandusz
Miskolci Egyetem

Reklám a mezőgazdasági KKV-k¹ számára, különös tekintettel az összehasonlító reklámra

Ez a cikk a tisztességtelen verseny tilalmát érvényesítő- és az agrárjog átfedésének területén azt vizsgálja, milyen szerepe van a reklámnak, és azon belül az összehasonlító reklámnak a magyar mezőgazdaságban lévő kis- és középvállalkozások számára, és milyen játszhatna. (Terjedelmi okokból nem elemzem a Médiatörvényt mint *lex specialis* rendelkezéseit.²)

1. A mezőgazdaság és a reklám

1.1. A „hagyományos” módszerek

A mezőgazdaság különféle ágazataiban - habár eltérő formában és célközönséggel - a reklám nem kerülhető el.

A mezőgazdasági gépek, a borvidékek, a növénytermesztés, állattenyésztés, erdőgazdaság stb. mind olyan területek, ahol nagy a verseny, és megfelelő reklám nélkül nem tudnak a gazdák, tulajdonosok érvényesülni.

Megszokott eszközök a mezőgazdasági reklámra a plakátok, hirdetések. Svájcban pl. hírességeket, többek között Michael Schumachert kérték fel, hogy plakátokon hirdessék, „jó, hogy vannak svájci földművesek”. A Svájci Földműveszövetség másfél millió frankos image javító kampányának részeként a városi és vidéki lakosság elidegenedése ellen sikeresen vetették be az ilyen plakátokat.³ Nem titkolt céljuk volt továbbá, hogy a hazai földműves családokkal szemben szimpátiát ébresszenek, ezáltal fellendítsék a hazai mezőgazdasági termékek vásárlását. (Ez egy EU-s tagállam esetében természetesen így, kimondva, nem volna megengedett.) Különlegesen feltűnő plakátok is készülnek Svájcban a hazai mezőgazdasági termékek reklámozása céljából. Készült pl. egy 630 négyzetméteres plakát,⁴ amelyet egy gabonatoronyra helyeztek fel 2005. június 21-én.

¹ KKV: a kis- és középvállalkozások.

Erzsébet NAGY

Doktorandin
Universität Miskolc

Werbung für kleine und mittlere Unternehmen im Bereich Landwirtschaft, in besonderem Betracht auf die vergleichende Werbung

Dieser Artikel prüft im Grenzbereich von unlauterem Wettbewerbsrecht und Agrarrecht, was für eine Rolle Werbungen, und innerhalb von Werbungen die vergleichende Werbungen für kleine und mittlere Unternehmen in der ungarischen Landwirtschaft spielen, und was für eine Rolle sie spielen könnten. (Um nicht einen zu großen Umfang zu haben zerlege ich das Mediengesetz¹ - als *lex specialis* - nicht.)

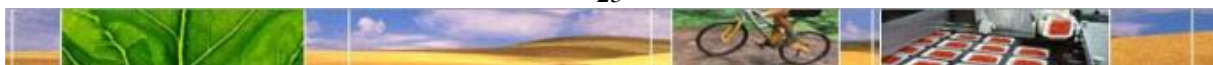
1 Landwirtschaft und Werbung

1.1 Die „traditionelle“ Methoden

In verschiedenen Zweigen der Landwirtschaft – obwohl in verschiedener Form und mit verschiedener Zielgruppe – ist die Werbung unvermeidbar.

Die in der Agrikultur angewendete Maschinen, die Weingebiete, die Pflanzen- und Tierzucht, die Forstwirtschaft usw. sind alle Bereiche, wo es einen großen Wettbewerb gibt; ohne angemessene Werbung können die Landwirte, Eigentümer sich nicht durchsetzen.

Gewöhnliche Mittel für landwirtschaftliche Werbung sind die Plakaten und Inseraten. In der Schweiz wurden z.B. Promis – u. a. Michael Schumacher – beauftragt, auf Plakaten zu annoncieren: „gut, gibt's die Schweizer Bauern“. Als Teil der für den Schweizerischen Bauernverband (SBV) 1,5 Millionen Franken kostende Imagekampagne wurden solche Plakate mit Erfolg eingesetzt.² Der Zweck war weiterhin kein Geheimnis, dass der SBV Sympathie für Bauernfamilien gewinnen wollte, wodurch er den Kauf einheimischer Produkten zum Aufschwung bringen wollte. (Bei EU Mitgliedstaaten würde dies natürlich so, ausgesprochen, nicht erlaubt.) Besonders auffällige Plakate sind in der Schweiz für Werbung einheimischer Agrarprodukte angefertigt. Ein 630 Quadratmeter großes Werbeplakat wurde z.B. gefertigt,³ es wurde am 21. Juni 2005 an einem

A kiállítások, vásárok, fesztiválok is remek fórumot jelenthetnek az önmagukat reklámozni kívánó termelők számára. Pl. a Tokaji Borok Fesztiválján⁵ Tokaj főutcáján szinte minden környékbeli borász bemutatta a termékeit, borkóstolókkal egybekötve, nagy betűkkel hirdette a bódéjukon a pincészetük nevét. A borbemutatókat alátámasztó kulturális programok is emberek százait vonzották. (Ez is remek példája, hogy gyakran a turizmussal a mezőgazdasági termékeknek is piacot lehet teremteni.)

Az EU Agrárpiaci rendtartása alá nem eső termékekre (pl. sertések) akár „termék-határidő – börze” is szervezhető. Ennek a lényege, hogy nem azonnal kell szállítani, hanem egy előre megállapodott minőség szállításáért előre megszabott árat kaphat a termelő, nem szükséges kivánnia a betakarítást (és az esetleges árcsökkenést). Előnyei miatt kedvelt ez a megoldás az USA-ban, Franciaországban, Hollandiában is.⁶

1.2. A modern eszközök kínálta lehetőségek

A modern technikai eszközök még nem terjedtek el Magyarországon a mezőgazdasági reklám céljaira. Ennek gyakran oka lehet, hogy városon kívül gyakran csak nagyon költséges és korlátozott hozzáférést lehetővé tevő internetszolgáltatók vetették meg a lábukat,⁷ ami miatt nem magától értetődő, hogy az interneten közzétett reklámok ténylegesen eljussanak a címzettekhez. Ennek ellenére már akadnak ajánlatok, amelyek ebbe az irányba is nyitnak majd, pl. az agraroldal.hu oldal, ahol bannereket, önálló aldomain, állásportálon való hirdetéseket ajánlanak a gazdák számára.⁸ Ezeket nem is kínálják drágán, hiszen Skycraper⁹ akár 15-20 ezer Ft-tól Billboardot¹⁰ akár 10-15 ezer Ft-ért igénybe lehet venni. Ha az ígért mintegy 20-szoros megtérülési arányt¹¹ is belekalkuláljuk, tényleg nemcsak elérhetőnek, hanem hasznosnak is tűnik ez a beruházás. (Ha figyelembe vesszük, hogy a lakosság mintegy 42%-a hetente legalább egyszer internetezik, és ennek a 42 %-nak a 39%-a elfogadja a bannereket, az ország lakosságának kb. 16%-a nyitott erre a reklámformára. A bannerek a mezőgazdák számára már 40 ezer Ft-tól elérhetőek még a főoldalakon is,¹² a célközönség speciális voltára is figyelemmel. Az összlakosság mintegy 16%-át megcélözva tényleg esély lehet a 20-szoros megtérülési rátára.)

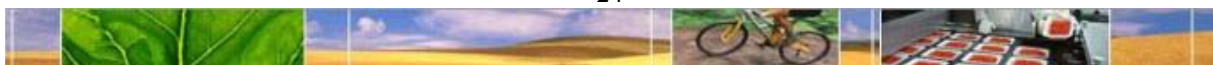
Getreideturm eingeweiht.

Die Ausstellungen, Messen, Feste sind perfekte Foren für Bauern, die Eigenwerbung durchsetzen möchten. Am Fest Tokajer Weine⁴ haben z.B. fast alle Winzer aus der Umgebung ihre Produkten – mit Weinprobe verbunden – ausgestellt, und dabei den Namen der Kellerei mit großen Buchstaben auf der Bude annonciert. Die Weinschau wurde mit kulturellen Programmen unterstützt, die auch für Hunderte von Menschen attraktiv waren. (Es ist auch ein perfektes Beispiel dafür, dass der Tourismus oft Markt für landwirtschaftliche Produkte verschaffen kann.)

Für Güter, die keiner EU-Agrarmarktordeung unterliegen (z.B. Schweine) ist es auch möglich eine Warenterminbörse zu organisieren. Ihr Sinn ist, dass die Güter nicht sofort zu liefern sind, sondern für bestimmte Qualitäten einen vorher festgelegten Preis verlangt werden kann, es ist nicht notwendig bis zur Ernte (und bis zur potenziellen Preissenkung) zu warten. Wegen ihrer Vorteile ist die Warenterminbörse eine beliebte Verhandlungsweise auch in den USA, in Frankreich, in den Niederlanden.⁵

1.2 Durch moderne technische Mitteln angebotene Möglichkeiten

Moderne technische Mitteln sind in Ungarn für den Zweck landwirtschaftliche Werbungen noch nicht verbreitet. Es kann öfters den Grund haben, dass Internetprovider, die außerhalb der Städte festen Fuß gefasst haben,⁶ nur sehr kostenintensive und nur begrenzte Nutzung ermöglichende Dienstleistungen anbieten, deshalb ist es nicht selbstverständlich, dass die im Internet veröffentlichte Werbungen die Adressaten tatsächlich erreichen. Trotzdem gibt es schon Angebote, die den Weg in diese Richtung öffnen werden, z.B. die Webseite „agraroldal.hu“, wo für den Bauer Banner, selbständige unter-Domän, online Stellenanzeigen angeboten werden.⁷ Die werden gar nicht teuer zur Verfügung gestellt, man kann Skycraper⁸ ab 15-20 000 Forint, Billboard⁹ für 10-15 000 Forint in Anspruch nehmen. Wenn wir mit der versprochenen etwa 2 000 % Ersatzungsrate¹⁰ kalkulieren, scheint der Kapitalaufwand nicht nur erreichbar, sondern auch vorteilhaft. (Wenn wir beachten, dass 42% der Bevölkerung wöchentlich mindestens einmal Internet nutzt, und 39% von dieser 42% Banner akzeptieren, 16% von der gesamten Bevölkerung ist auf dieser Werbform offen. Banner können die Bauer ab 40 000 Forint auch auf der Hauptseite haben,¹¹ geachtet auf der besonderen Zielgruppe. 16% der Gesamtbevölkerung gezielt kann man wirklich Chance haben 2 000%

Ha nem is a mezőgazdaság, hanem a gazdaság egyéb területein már elterjedően van az online hirdetés. 2006-ban a reklámokra költött 540, 78 milliárd forintból 5,1 milliárd Ft az online reklámpiac bevételét képezte, és mind az összeg, mind az online reklámoknak az összes reklámhoz viszonyított aránya várhatóan még csak növekedni fog.¹³

A keresőmarketingben is nagy fantázia lehet. A keresőmarketing révén a honlapok könnyen megtalálhatóvá válnak. A KKV-k számára ez különösen előnyös, mivel ez gyakran a pay per click rendszerrel működik, vagyis csak akkor szükséges fizetni, ha a fogyasztók tényleg rákattintottak – a kattintások száma szerint. Ha az online rendelések számának lassú de biztos növekedéséből indulunk ki (2006-ban az internetezők 36-37%-a legalább havonta rendelt meg termékeket online),¹⁴ a honlap elérhetősége egy gazda számára jelentős anyagi előnyt jelenthet.

Magyarországon még nem terjedt el az e-mail révén folytatott olcsó, gyors (direkt) marketing. Ez a nap 24 órájában bevethető, és külföldön már a gazdaság minden területén teret hódít. Ha a külföldi tapasztalat szerinti 5000 %-ot is meghaladó megtérülési ráta akár fele is igaz volna, még mindig jóval meghaladhatná a hagyományos reklámeszközökét (kb. 700%).¹⁵ Ha nem is minden esetben, de a nagyobb vállalkozások számára, akiknek megfelelő logisztikai lehetőségeik is vannak, ez is egy lépés lehetne a piacuk nyitására, a vállalkozásuk megismertetésére, és vevőkör kiépítésére. A Visiuro Media Research adatai szerint a levelezés a legjellemzőbb internetes tevékenység, Mivel a lakosság 42 %-a minden nap internetezik, nagy a valószínűsége, hogy az e-mailben küldött reklámok ténylegesen elérjék a célszemélyeket. Az e-mailben küldött reklámok a célközönség kb. 27%-a által elfogadottak. (Ezek a fogadók előzetes jóváhagyásától függenek, tehát aki már beleegyezett, vélhetően el is fogadja, ha az ilyen reklámokkal megszólítják.) Az internetezők 61%-a kezdett már a friss felmérések szerint tájékozódásba az e-mailben kapott reklámok hatására, ennek eredményeként 26%-uk a hagyományos módon, 19% pedig online vásárolt is.¹⁶ Természetesen érdemes kerülni a komolytalanság látszatát, és számolni érdemes azzal is, hogy nem mindig (akkor) fogja a célcsoport a küldött e-mailt elolvasni, amikor azt kiküldték.

Ersetzungsrate zu erreichen.)

Auch wenn nicht im Bereich Landwirtschaft, doch in anderen Bereichen der Wirtschaft verbreiten sich die online Anzeigen. Im Jahr 2006 wurde 540, 78 Milliarden Forint auf Werbungen ausgegeben, davon 5,1 Milliarden waren die Einnahme der Markt von online Werbungen, und sowohl die Summe, als auch die Rate von online Werbungen zu gesamte Werbungen werden vorhersehbar nur größer sein.¹²

In Suchmarketing kann auch eine große Phantasie sein. Durch Suchmarketing sind die Webseiten leicht zu finden. Für kleine – und mittlere Unternehmen ist es besonders vorteilhaft, da es oft in „pay per click“-System funktioniert, d.h. man zahlt nur dann, wenn die Verbraucher darauf geklickt haben – nach die Nummer die Klicks. Wenn wir davon ausgehen, dass die Nummer von online Bestellungen langsam aber sicher höher wird (im 2006 36-37% von Internetnutzer hat mindestens monatlich online Produkten bestellt),¹³ falls eine Webseite erreichbar ist, kann es für einen Bauer erheblichen finanziellen Vorteil bedeuten.

In Ungarn wurde das billige, schnelle (direkt) Marketing durch E-Mails noch nicht verbreitet. Es ist einsetzbar in 24 Stunden pro Tag, und es verbreitet sich in jedem Bereich der Wirtschaft im Ausland. Die ausländische Erfahrung ist, dass die Ersetzungsrate über 5000% ist; wenn davon nur die Hälfte wahr würde, es würde immer noch viel höher sein, als die Ersetzungsrate von gewöhnten Werbemittel (ca. 700%).¹⁴ Auch wenn nicht in jedem Fall, doch für größere Unternehmen, die entsprechende logistische Möglichkeiten haben, könnte es auch ein Schritt in die Richtung sein ihre Märkte zu öffnen, ihre Unternehmen bekannt zu machen, und Kundenkreis auszubauen. Nach Angaben von Visiuro Media Research ist die e-Korrespondenz die am meisten typische Tätigkeit i.V.m. Internet. Da 42% der Bevölkerung täglich Internet nutzt, ist die Wahrscheinlichkeit groß, dass die in E-Mails gesendeten Werbungen die Adressaten wirklich erreichen. Die in E-Mails geschickten Werbungen sind von etwa 27% der Zielgruppe akzeptiert. (Solche Werbungen brauchen Einwilligung der Empfänger im Voraus, folglich nimmt vermutlich jemand, der eingewilligt hat, an, wenn er durch solche Werbungen angesprochen wird.) Nach Angaben der neueste Statistik haben sich schon 61% der Internetnutzer als Wirkung von E-Mail - Werbungen informiert, als Ergebnis haben 26% auf der traditionellen Weise, 19% online etwas gekauft.¹⁵ Natürlich lohnt es sich den Schein vom Unernst zu vermeiden, und damit zu rechnen, dass die Zielgruppe nicht immer (dann) die geschickte E-

1.3. Kiaknázatlan lehetőségek

A mezőgazdaság speciális adottsága, hogy az időjárás-függőség miatt nehéz a gazdáknak előre tervezniük, és nem feltétlenül garantálhatnak megszokott minőséget (pl. egy jégeső, egy áradás, az aszály stb. miatt). Ezt a reklámok, ill. a marketingstratégiák is tükrözik. Ha jön egy partner, számára legtöbbször hirtelen kell teljesíteni, olyankor kevesebb energia marad a következő üzletek előkészítésére. Az ilyen időszakok áthidalását segíthetnék előre előkészített reklámok, amelyeket csak aktualizálni szükséges.

A mezőgazdaságból élő vállalkozók számára is van a reklámnak értelme – az image kialakítása ill. megőrzése érdekében, és azon túlmenően, konkrét üzletek kezdeményezése végett is.

Sok esetben a mezőgazdaságot nem önmagában kellene nézni, hanem kihasználni a benne rejlő turisztikai lehetőségeket, aminek a révén a befektetések sokkal gyorsabban megtérülhetnének.

Előfordul, hogy még a helyi lakosság sem tud róla, hogy pl. melyik privatizált bányatavaknál szabad fürdeniük ill. horgászniuk, pedig ott is a belépési díjtől a horgászási díjakig – főleg a nyári szezonban – hatalmas profitra lehetne szert tenni.

A bio termelés iránt érdeklődő külföldiek pedig, ha már a prospektusokban felhívnák rá a figyelmüket, hogy pl. tejtermelő üzemeket látogathatnak, ugyanúgy látogatnák ezeket, mint a saját hazájukban pl. a sörgyárakat. Vagyis belépti díj fejében megnézhetnék, hogyan zajlik a termékek előállítása, megkóstolhatnák ezeket, akár vásárolhatnának is belőle. A nyaralás idejére szobák/apartmanok kiadása is csak egyes területeken terjedt még el Magyarországon, pedig megfelelő reklám mellett a vidéki életbe való belekóstolás lehetősége attraktív lehetne akár a hazai városi lakosság számára, akár a külföldi turistáknak.¹⁷ Az ilyen lehetőségekre való figyelemfelhívásra nélkülözhetetlen a reklám.

A bio termékek esetén, mivel empirikus kutatások szerint a vevőkör mintegy 40 %-a az „inkább legyenek, mint gazdag legyenek” típusú emberek csoportjába

Mails liest, wenn sie geschickt werden.

1.3 Unausgenutzte Möglichkeiten

Eine besondere Gegebenheit der Landwirtschaft ist, dass Bauer wegen starker Wetterabhängigkeit schwer im Voraus planen können, und nicht unbedingt die gewohnte Qualität garantieren können (z.B. wegen Hagel, Überschwemmung, Dürre usw.). Es wird in Werbungen bzw. in Marketingstrategien widerspiegelt. Wenn ein Partner sich meldet, für ihn braucht der Bauer öfters plötzlich zu liefern, dann gibt es weniger Energie für die Vorbereitung der nächsten Geschäfte. Der Überbrückung solcher Perioden könnten die im Voraus vorbereiteten Werbungen helfen, die nur eine Aktualisierung brauchten.

Für Unternehmer, die von der Landwirtschaft leben, hat die Werbung auch Sinn – um Image zu schaffen bzw. zu pflegen, und überdies um konkrete Geschäfte zu initiieren.

In vielen Fällen sollte die Landwirtschaft nicht alleine betrachtet werden, sondern die drin verborgene touristischen Möglichkeiten sollten auch genutzt werden, dadurch könnten die Investitionen auch viel schneller rückerstattet werden.

Es kommt vor, dass auch die Einwohner des Ortes nicht wissen, in welchen privatisierten, auf der Stelle von ehemaligen Gruben entstandenen Seen sie baden bzw. angeln dürfen, obwohl von Eintrittsgeld bis Angelgebühren – besonders in der Sommersaison – einen Riesen Profit erzielt werden könnte.

Die Ausländer, die an Bio-Produktion interessiert sind, – wenn ihnen schon in Prospekten Bescheid gesagt wurde, dass es z.B. möglich ist, Milchherstellerfirmen zu besuchen, – würden genauso die Firmen besuchen, wie in ihrer eigenen Heimat z.B. die Brauereien. Das heißt, gegen Eintrittsgeld dürften sie zuschauen, wie die Produkte hergestellt werden, sie dürften die Produkte auch abschmecken, sogar davon kaufen. Zimmer/Apartmannvermietung ist auch nicht im ganzen Gebiet Ungarns verbreitet, obwohl bei angemessenen Werbungen die Probe des Lebens auf dem Land attraktiv sein könnte nicht nur für ungarische Stadtmenschen, sondern auch für ausländische Touristen.¹⁶ Um darauf aufmerksam zu machen, dass es solche Möglichkeiten gibt, ist die Werbung unentbehrlich.

Bei Bioprodukten – da nach empirische Untersuchungen etwa 40% der Kundenkreis zu der „besser leben als reich zu sein“ Menschengruppe

tartozik,¹⁸ a termékek különleges minőségét megértendő külön javasolt az összehasonlító reklámok bevetése is.

A kistermelők a saját áruikat saját fórumokon is értékesíthetnék, mivel a mostani piacok hírneve a sok külföldi termék, és akár a multikét is meghaladó árak miatt jelentősen romlott.¹⁹ Új kistermelői piacok létrehozatala, és azok reklámja, a bizalom visszaszerzése sok falusi gazdának a megélhetését segíthetné.²⁰

A kistermelők számára helyi szinten jó reklám lehetne, ha különféle közös programokat szerveznének a helyi lakossággal (kisebb – nagyobb kör bevonásával). Ha jobban ismerik egymást, toleránsabbak és szolidárisabbak lesznek a lakosok és gazdák egymással szemben.²¹ Egy közös szalonnasütés, ahol pl. a sertésenyésztő szalonnáját sütik és a növénytermesztéssel foglalkozó szomszédjának a zöldségeit eszik hozzá, remek fóruma lehet egy jó beszélgetésnek. Ekkor megtudhatják a környéken élők, hogy a sertések óljai nem a gondozatlanság miatt bűdösek olykor, vagy egyes dolgok elégetése nélkül nem lehet egy nagyobb földterületet rendben tartani. Akár azt is meg lehet ilyenkor értetni, hogy miért jó a szomszédoknak ez a tevékenység.²² A környezetben élők számára kellemetlen tevékenységeknek (pl. égetés) az időzítése is könnyebb, ha visszajelzést kap a gazda.²³

2. Az összehasonlító reklám

Az összehasonlító reklám mindig konkrét termékeket, szolgáltatásokat, vállalkozásokat hasonlít össze. A mezőgazdaságban ennek különlegesen kihasználható előnyei lehetnének, hiszen ha első kézből vásárol a vevő, nemcsak frissebb lehet a vásárolt áru (hiszen a szállítás, raktározás stb. idejét megtakarították), hanem olcsóbb is, mintha a többszörös kereskedelmi árrést ráteszik. Ráadásul, például a tej esetében, gyakran természetesebb, egészségesebb termékekről is van szó. E tulajdonságaikra a figyelem felhívása – a törvényes keretek között – az összehasonlítás révén a jelenlegitől sokkal hatékonyabban történhetne.

Meglepő módon mégsem találkozunk pl. ár-összehasonlító reklámmal a kistermelőknél, még versenyhelyzetben sem. Jó példa erre Emőd városban a tehéntej eladása. Két üzletben is árusítanak Emődön frissen fejt tehéntejet, a város legforgalmasabb útja

gehört¹⁷ – ist es besonders empfohlen auch vergleichende Werbungen einzusetzen, damit die besondere Qualität der Produkten verstanden wird.

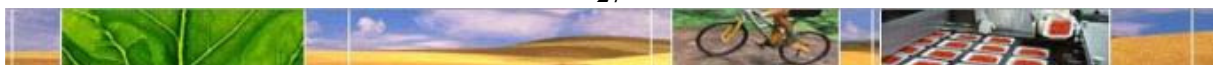
Die Kleinproduzenten könnten ihre eigenen Produkten in eigenen Foren verwerten, da der Ruf von heutigen Märkten sich verschlechtert hat wegen der vielen ausländischen Produkten und wegen der Preise, die viel höher gestaltet sind als bei Multis.¹⁸ Neue Märkte sollten nur für Kleinproduzenten eröffnet werden, die Werbungen brauchen würden; das Vertrauen sollte zurückerobert werden, was dem Fortkommen von vielen Bauern auf dem Land helfen könnte.¹⁹

Für die Kleinproduzenten könnte auf lokaler Ebene als gute Werbung dienen, wenn verschiedene Programme gemeinsam mit Ortsansässigen organisiert würden (es könnte kleinere oder größere Kreise treffen). Wenn sie einander besser kennen, werden die Einwohner und die Bauer gegeneinander mehr tolerant und solidarisch.²⁰ Ein gemeinsamer Speckbraten,²¹ wo z.B. der Speck des Schweinzüchters gebraten wird, und Gemüse von seinem Pflanzenzüchter Nachbar gegessen wird, ist ein perfektes Forum für ein gutes Unterhalten. Die Menschen, die in der Nähe wohnen, können dabei erfahren, dass Saustalle manchmal nicht wegen der Vernachlässigkeit stinken, oder um größere Grundstücke gepflegt zu halten braucht man manchmal was zu verbrennen. Die Bauer könnten auch verständlich machen, warum ihre Tätigkeit für die Nachbarn vorteilhaft ist.²² Der Bauer kann für die Tätigkeiten, die unangenehm für die Nachbarn sein könnten (z.B. Verbrennen), auch besser den richtigen Zeitpunkt aussuchen, wenn er Rückmeldung kriegt.²³

2 Die vergleichende Werbung

Die vergleichende Werbung vergleicht immer konkrete Produkten, Dienstleistungen, Unternehmen. In der Landwirtschaft könnte sie besondere Vorteile haben, da der Käufer beim Kaufen von der ersten Hand nicht nur frischere Ware kaufen kann (da die Zeiten von der Lieferung, der Lagerung usw. gespart werden), sondern es ist auch billiger, als bei Nutzung von mehrfachen Handelspannen. Es handelt sich oft – z.B. im Fall der Milch – um natürlichere, gesündere Produkten. Auf diese Eigenschaften könnte – rechtmäßig – durch Vergleich viel effizienter aufmerksam gemacht werden als jetzt.

Überraschenderweise gibt es bei Kleinproduzenten dennoch z.B. keine preisvergleichende Werbungen, auch wenn sie konkurrieren. Gutes Beispiel dafür ist der Verkauf von Kuhmilch in der Stadt Emőd. In zwei Geschäften wird in Emőd frisch gemolkene

mellett közvetlenül, egymással szemben. Mivel még csak egy tábla sem jelzi a vételi lehetőséget, az útutazók (így pl. a turisták, akiknek élményszámba mehetne a friss tej megkóstolása) nem tudhatnak róla. Ugyanígy a helyi lakosság számára sem készített egyik tejleadó üzlet sem reklámot: se plakátokat, se szórólapokat, se hirdetés a helyi újságba. Itt pedig még az összehasonlító reklámnak is igen nagy sikere lehetne, hiszen a boltokban kapható „zacskós” tej adataival és árával az eredetit összehasonlítva meggyőző mutatókat támaszthatnák alá, hogy a lakosság a frissen fejt tehéntejet fogyassza.

Az összehasonlításához szükséges adatok megszerzéséhez természetesen szakembergárdára van szükség, akik meghatározzák, hogy pl. mit tartalmaz átlagosan egy adott termék. Ez beruházást igényel. Az ilyen helyzetekre említik szívesen a reklámszakemberek, hogy a reklámba történő beruházás a profit megsokszorozásához vezethet, így ez nem tekinthető veszteségnek. Már csak a gazdákat kellene meggyőzni...

Az összehasonlító reklám az objektíven megadott, összehasonlított értékeket illetően alkalmas arra, hogy meggyőzően állítsa szembe az adott terméket a versenytársi termékekkel. Figyelemfelhívó jellegű, és a hozzáértést sugallja a vásárló számára.

A figyelemfelhívás azonban csak átmenetileg működhet. Minél gyakrabban használja a reklámozó ezt a reklámformát, annál gyorsabban megszokja a célközönsége. A megszokottá válástól kezdve már ritkábban figyelnek rá oda.²⁴

Veszélye lehet, hogy amennyiben túl nagy hangsúly kerül a versenytársra, mintegy ingyen reklámot szolgáltat neki a reklámozó. Legrosszabb esetben ez akár az ún. bumeráng-hatást is kiválthatja, vagyis a vevők tudatába az összehasonlított termék rögzül a reklámozott termék helyett.²⁵ Ennek elkerülése végett érdemes a minőségre vagy az árra kihegyezni a reklámot.

Az intenzív összehasonlítás segítheti a márkák emlékezetbe vésését, a reklám hihetőségét azonban negatívan befolyásolja. Ha az összehasonlítás csak közepesen intenzív, akkor éri el a legnagyobb hihetőségi arányt, ezt erősítheti még, ha független tesztek támasztják alá az állításokat.²⁶ Ha az összehasonlított információk nem független tesztek

Kuhmilch verkauft, direkt bei der Straße mit dem größten Verkehr, gegenüber einander. Da keine Tafel die Kaufmöglichkeit annonciert, wissen die Durchreisende (so z.B. die Touristen, für die die Probe von frischer Milch als Erlebnis gelten könnte) davon nichts. Genauso hat keine von den beiden Milch verkaufenden Geschäften für die Einheimischen Werbung gemacht: keine Plakaten, keine Flyer, keine Anzeigen in die örtliche Zeitschrift. Hier könnte doch auch die vergleichende Werbung einen großen Erfolg haben, da – die Angaben und Preis von sonst kaufbarer verpackten Milch und originalen Kuhmilch vergleichend – überzeugende Indizien könnten den Konsum von frisch gemolkener Kuhmilch unterstützen.

Um die für den Vergleich notwendigen Angaben zu bekommen braucht man natürlich Fachmänner, die z.B. den durchschnittlichen Inhalt des gegebenen Produktes festlegen. Es braucht Investition. Für solche Fälle erwähnen Werbefachmänner gerne, dass die Investition in Werbungen den Profit vervielfachen kann, so kann man Werbungen nicht als Verlust betrachten. Nur die Bauer müssen noch davon überzeugt werden...

Die vergleichende Werbung ist – betreffend die objektiv angegebenen, verglichenen Angaben – dazu geeignet, das gegebene Produkt mit Konkurrentenprodukten überzeugend gegenüberzustellen. Es erweckt die Aufmerksamkeit, und gibt dem Käufer Sachkenntnis ein.

Die Aufmerksamkeit kann man jedoch nur vorübergehend erwecken. Je öfters diese Werbform angewandt wird, desto schneller gewöhnt sich die Zielgruppe daran. Ab dann, wann es schon gewöhnt ist, achtet man seltener darauf.²⁴

Gefahr dieser Werbform kann sein, dass durch zu starken Nachdruck auf Konkurrenten der Werbende selber etwa kostenlose Werbung für den Mitbewerber leistet. Im schlimmsten Fall kann es auch den sog. Bumerang – Effekt auslösen, das heißt im Bewusstsein der Kunden wird sich das verglichene Produkt anstatt dem erworbenen Produkt festgesetzt.²⁵ Um dies zu vermeiden lohnt es sich die Werbung auf die Qualität oder auf den Preis zuzuspitzen.

Ein intensiver Vergleich kann den Kunden die Marken ins Gedächtnis einprägen, die Glaubwürdigkeit der Werbung wird doch davon negativ beeinflusst. Bei mittel intensivem Vergleich wird es in der allergrößte Rate als glaubhaft betrachtet, dies kann noch verstärkt werden, wenn unabhängige Testergebnisse die Behauptungen

eredményei, vagy sértik a célcsoport igazságosság-érzését, a reklám gyakran negatívan hat a reklámozó image-ára.²⁷

Ha túl sokáig tart a kampány, a vásárlók az összehasonlított termékeket kiegészítő termékeként kezdhetik számon tartani, vagyis ha nem kapható valahol a reklámozott termék, a fogyasztók automatikusan az összehasonlított terméket keresik majd. A mezőgazdaság szezonális jellege miatt főként azokon a területeken merül fel ez a hátrány, mint a borászat, vagy a mezőgazdasági gépekkel kapcsolatos tevékenységek, amelyek időben valamivel egyenletesebben oszlanak el, vagyis ahol a reklámkampány elhúzódásának reális esélye van.

Az újonnan a piacra lépő szereplők számára mégis megéri a veszélyeket vállalni, hiszen gyorsan tehetik magukat az ilyen reklámokkal ismertté, ráadásul a cégnevük rögtön a másik, ismert cég nevének a szintjén, annak image-ához kötötten kerülhet a köztudatba. (Itt ismét hátulütő lehet, hogy ha megsértik a célzott közönség igazságossági igényét, a saját image-uk is sérül. Mivel borotvaélen táncolnának a reklámozók, az esetek többségében mégis a hagyományos megoldásnál maradnak: önálló, saját márkát alakítanak ki.)²⁸

Az összehasonlító reklám hatékonyságát, és a vele szembeni szkeptikus hozzáállást támasztják alá német empirikus kutatások. Ezek szerint azok a reklámügynökségek, amelyek már alkalmaztak összehasonlító reklámot, továbbra is javasolni képesek azt ügyfeleik számára;²⁹ míg akik eddig nem próbálták, azok nem is ajánlanák, mert egyszerűen idegenkednek tőle.³⁰

Érdemes-e vajon az ismeretlentől félni, csak, mert határozott játékszabályok betartása szükséges? A Burger King tapasztalata szerint a kereslet 28%-os növekedését okozta az összehasonlító reklám bevetése.³¹ Ők nem féltek.

bestätigen.²⁶ Wenn die verglichenen Informationen nicht Ergebnisse von unabhängigen Tests sind, oder das Gerechtigkeitsgefühl von der Zielgruppe stören, wirkt die Werbung öfters negativ auf dem Image des Werbenden.²⁷

Falls die Kampagne zu lange dauert, können die Käufer die verglichene Produkten als ergänzende Produkten anfangen zu vermerken, also wenn das geworbene Produkt irgendwo nicht verkauft wird, werden die Konsumenten automatisch nach das verglichene Produkt suchen. Wegen der saisonalen Art der Landwirtschaft kann dieser Nachteil besonders bei solchen Bereichen vorkommen, wie Weinkellerei, oder Tätigkeiten i.Z.m. landwirtschaftlichen Maschinen, da diese sich in der Zeit etwas gleichmäßiger verteilen, wo deshalb eine Werbekampagne sich tatsächlich in die Länge ziehen kann.

Für die, die neu auf dem Markt treten, lohnt es sich trotzdem die Gefahren anzunehmen, da sie sich mit solchen Werbungen schnell bekannt machen können, und dazu kann ihr Firmenname sofort mit einem anderen, bekannten Firmenname gleichgestellt und zu dessen Image gebunden werden, und so unter die Leute gebracht werden. (Eine Kehrseite kann in solchen Fällen wieder vorkommen: wenn der Anspruch für Gerechtigkeit bei der Zielgruppe geschädigt wird, schadet es auch dem Image (der Glaubwürdigkeit) des Werbenden. Dadurch würden die Werbenden auf des Messerschneide stehen, deshalb bleiben sie in den meisten Fällen bei der traditionellen Lösung: sie schaffen selbständige, eigene Marken.)²⁸

Die Wirksamkeit der vergleichenden Werbung, und die skeptische Einstellung dagegen sind mit deutschen empirischen Untersuchungen unterstützt. Demgemäß würden die Werbeagenturen, die vergleichende Werbungen schon benutzt haben, die vergleichende Werbung weiterhin ihre Kunden empfehlen;²⁹ demgegenüber diejenige, die es bisher noch nicht probiert haben, würden es auch nicht empfehlen, weil sie dagegen einfach eine Abneigung haben.³⁰

Lohnt es sich vor das Unbekannte Angst zu haben, nur weil dazu bestimmte Spielregeln eingehalten werden sollen? Nach der Erfahrung von Burger King wurde die Nachfrage wegen Einsatz von vergleichender Werbung mit 28 % höher.³¹ Sie haben keine Angst gehabt.

3. Az összehasonlító reklám megjelenési formái

Az összehasonlítás formája szerint az összehasonlító reklámnak három fontos csoportja van.³²

Az első a kritizáló összehasonlítás. A reklámozó rossz színben állítja be a versenytársát/versenytársait. Mivel a versenytársakat nyilvánvalóan lealacsonyítja ez a reklám, alapvetően tilos. Ennek ellenére rövid időtartamokra, egyedileg közzétesznek ilyen reklámokat is (ld. pl. Németországban a Sixt autókölcsönző rendszertelenül, olykor feltűnő összehasonlító reklámjait).

A második a versenytárs személyével való összehasonlítás. A reklámozó a versenytárs személyéhez képest önmagát jobbnak vagy ugyanolyan jónak, tapasztaltnak, stb. állítja. Pl. „Jó, hogy a Mercedes mindenre gondol. Jó, hogy nem ő az egyetlen.” (Renault – reklám.)

A támaszkodó összehasonlítás a harmadik forma. A reklámozó a versenytárs termékét veti össze a sajátjával. Az összehasonlított cég (pl. a piacvezető vagy nagy piaci részesedéssel rendelkező) jó piaci hírneve használható ilyenkor a reklámozó gazdasági érdekére. A két terméket egymás alternatívájaként kezelik a fogyasztók, vagyis nem következik ebből a reklámozási módszerből a versenytárs - termék becsmérlése. Sőt, a versenytársról való kifejezetten kedvező állítás is lehet a reklám tárgya. Ezt a versenytárséhoz hasonló reklámokkal szokták megalósítani, azonos vagy az összetéveszthetőségig hasonló stílussal.

3.1. Van-e jogi következménye?

A. Egyes összehasonlító reklámoknak nincsen jogi következménye. A saját árakkal ill. szolgáltatásokkal pl. szabadon összehasonlíthat a reklámozó /pl. „még jobb”/.

Ha a piacon nincs versenytárs, vagy „fehér” vagy no name termékekkel történik az összehasonlítás, akkor a semlegesség miatt megengedett az összehasonlítás. Attól, hogy nem feltétlenül nevezik néven az összehasonlított versenytársat ill. terméket, és azt olykor csak megfelelő piacismerettel azonosíthatják a fogyasztók, ha azonosítható az összehasonlított, már figyelemmel kell lenni az összehasonlító reklám jogi előírásaira.

3 Die Erscheinungsformen der vergleichenden Werbung

Die vergleichende Werbung hat drei wichtige Erscheinungsformen.³²

Die erste Form ist der kritisierende Vergleich. Der Werbende stellt den Konkurrent/die Konkurrenten in ein schlechtes Licht. Da diese Werbung für den Konkurrenten offensichtlich erniedrigend ist, ist es grundsätzlich verboten. Trotzdem werden für sehr kurze Zeit, individuell auch solche Werbungen veröffentlicht. (Vgl. Die Werbungen von Autoverleihfirma Sixt in Deutschland, die unregelmäßig, manchmal erscheinen.)

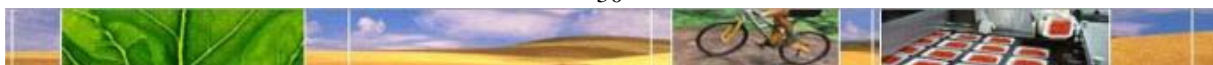
Die zweite Form ist, wo es mit der Person der Konkurrent verglichen wird. Im Vergleich mit dem Konkurrenten zeigt sich der Werbende besser, oder genauso gut, erfahren, usw. Vgl: „Gut, dass Mercedes an allem denkt. Gut, dass nicht er der einzige ist.“ (Als Renault-Werbung.)

Die anlehrende Werbung ist die dritte Form. Der Werbende stellt sein Produkt den Konkurrentenprodukte gegenüber. Der gute Ruf der verglichenen Firma (die z.B. Marktführer ist, oder einen großen Anteil an dem Markt hat) wird dabei in wirtschaftlichem Interesse des Werbenden genutzt. Die beiden Produkte werden als Alternativen von einander angesehen, so ergibt sich von dieser Werbemethode keine Herabsetzung des Konkurrentenproduktes. Sogar kann eine ausgesprochen gute Aussage über den Mitbewerber das Objekt der Werbung sein. Es ist meistens mit solchen Werbungen verwirklicht, die ähnlich zu den Werbungen des Konkurrenten sind, mit so einem oder bis zur Verwechselbarkeit ähnlichem Styl.

3.1 Ob sie Rechtsfolge haben?

A. Einige vergleichende Werbungen haben keine Rechtsfolge. Der Werbende kann z.B. mit eigenen Preisen bzw. Dienstleistungen frei vergleichen /z.B. „noch besser“/.

Wenn es auf dem Markt keine Konkurrenten gibt, oder der Vergleich mit „weiß“ oder „no name“ Produkten geschieht, dann ist der Vergleich wegen seiner Neutralität erlaubt. Unabhängig davon, dass die verglichene Konkurrenten bzw. Produkten nicht unbedingt beim Namen genannt werden, und der Konsument sie manchmal nur dann identifizieren kann, wenn er genaue Marktkenntnisse hat, sind die Verglichene identifizierbar, sollen schon die Rechtsvorschriften der vergleichenden Werbung einhalten werden.

Teljesen más terület termékével szabadon összehasonlíthat a reklámozó, nyugodtan veheti viccesre is. (Pl. mikor a Peugeot autót Speedy Gonzales-szel hasonlítják össze).

Ismert módszer az elterelő összehasonlítás: a reklámozó a saját termékeit hasonlítja össze, így a versenytársak dolgát megnehezíti, hogy azok hasonlítsák össze a saját termékeiket a reklámozóéval. Ez legalábbis a potenciális károk enyhítésére megfelelő eszköz.

Ugyanígy saját termékkel hasonlít össze a német szakirodalomban „házon belüli összehasonlítás” (Hausvergleich) néven ismert megoldás. (Pl. az új X joghurt még gyümölcsösebb.) (Az elterelő összehasonlításhoz képest az egyetlen különbség, hogy itt az elterelés célzata hiányzik.)

A megtévesztés tilalma ezekben az esetekben is fennáll, hiába szabad ilyen módon összehasonlítani.

B. Jogi relevanciája van például a következő eseteknek:³³

Árufajták összehasonlítása: azonos rendeltetésű, esetleg helyettesítő termékek összehasonlítása; annyiban tovább megy a rendszerek jogilag kevésbé releváns összehasonlításától, hogy itt már konkrétan megjelenik a versenytárs.

A technikai haladás eredményével történő összehasonlítás jogi relevanciájának az oka, hogy a versenytársak termékeivel szemben történik. Az esetleges vevőt ez a módszer a termék minőségéről győzi meg. (Pl. ne maradjon le Ön sem egy új dimenzióba való belépésről.)

Az információs-pontokon folytatott összehasonlítás a saját és idegen termékeknek a piaci résztvevők számára történő összehasonlító bemutatását jelenti, gyakran a piaci résztvevők kifejezett kérésére.

Az árösszehasonlítás a legelterjedtebb jogilag releváns összehasonlítás.³⁴ A versenytársakat itt név szerint említi a reklámozó. Konkrét, valós információkat kell megadni, nem elég pl. hogy jutányos az ár, mert sok tényezőtől függhet, hogy mi „jutányos”.

Hamis információk kijavítás végetti összehasonlítása: ha a versenytárs nem valós adatokat közöl, azoknak a helyesbítésére alkalmazzák. (Ritka.)

Der Werbende darf ganz frei mit Produkten von ganz unterschiedlichem Bereich vergleichen, er kann es auch witzig tun. (Z.B. der Vergleich vom Auto Peugeot mit Speedy Gonzales.)

Eine bekannte Methode ist der ablenkende Vergleich: der Werbende vergleicht seine eigene Produkten, damit erschwert er die Aufgabe von Konkurrenten, falls sie ihre eigene Produkten mit den Produkten von dem Werbendem vergleichen möchten. Es ist ein geeignetes Mittel den potenziellen Schaden zu vermindern.

Genauso mit eigenen Produkten arbeitet der „Hausvergleich“ – wie es in der deutschen Fachliteratur bekannt ist. (Z.B. das X Joghurt ist jetzt noch fruchtiger.) (Hier ist der einzige Unterschied von ablenkendem Vergleich, dass der Hausvergleich ohne ablenkende Absicht passiert.)

Das Verbot der Irreführung besteht auch in diesen Fällen, auch wenn der Vergleich rechtlich erlaubt ist.

B. Rechtliche Relevanz haben z.B. die folgende Fälle:³³

Vergleich von Warensorten: gleich bestimmte oder ersetzende Produkten werden verglichen; es reicht damit weiter als der rechtlich weniger relevante Systemvergleich, dass der Konkurrent hier konkret erscheint.

Die rechtliche Relevanz vom Vergleich mit dem Ergebnis von der technischen Entwicklung hat den Grund, dass es gegen die Konkurrentenprodukte passiert. Der potentielle Kunde wird mit dieser Methode über die Qualität des Produktes überzeugt. (Z.B. Versäumen Sie den Eintritt in die neue Dimension nicht.)

In Informationspunkten werden eigenen und fremden Produkten für Marktteilnehmer verglichen vorgestellt, oft auf dem ausgesprochenen Wunsch des Marktteilnehmers.

Der Preisvergleich ist der am meistens verbreiteten, rechtlich relevanten Vergleich.³⁴ Der Werbende erwähnt hier die Konkurrenten namentlich. Konkrete, echte Informationen soll man dabei eingeben, es reicht nicht, dass eine Ware z.B. „preiswürdig“ ist, da die „Preiswürdigkeit“ von vielen Faktoren abhängig sein kann.

Vergleich von falschen Informationen um sie zu korrigieren: wenn der Konkurrent unechte Informationen mitgeteilt hat, der Werbende kann sie

A felvilágosító összehasonlítás a piaci résztvevők és a reklámozó hasznát is szolgálja.

A piaci első helyezéssel való reklám (pl. „a legnagyobb”): a reklámozó azt hirdeti, hogy vagy ő maga vagy a terméke a legnagyobb, legnagyobb múlttal rendelkező stb. Németországban ez alapvetően megengedett, ha a reklámozó be tudja bizonyítani az állítását, és tartósan fennáll az elsőség. (Nehéz lehetne a bizonyítás, ha szubjektív a tulajdonság, amit állítanak, pl. hogy a legjobb, legszebb valami. A szubjektív kijelentések viszont nem tartoznak a megtévesztési tilalom hatálya alá, vagyis megengedettek.)³⁵ Magyarországon az ilyen objektív állítások, amennyiben megállják a helyüket, legálisak.³⁶

3.2. A megjelenés formája

Német empirikus kutatások szerint a nyomtatott formákat kedvelik az összehasonlító reklámokat bevető cégek mellett maguk a reklámozott cégek is, az audio-vizuális médiákat csak egészen ritkán vetik be.

A modern technikai eszközöket pedig (pl. mozik, a direkt mailek, Internet adta lehetőségek), amelyek sokszoros nyereséggel kecsegtetnek, eddig nem is kísérelték meg összehasonlító reklámokra használni. Ez különösen meglepő, hiszen a másik oldalról maguk a reklámok megrendelői és kivitelezői is meggyőződéssel állítják, hogy szerintük a TV és mozi adta lehetőségek messzemenően hatékony összehasonlító reklám – médiák.³⁷

4. Az összehasonlító reklám jogi szabályozása

Az összehasonlító reklám szabályozásáról EU-s és magyarországi szabályozás szintjén is szükséges beszélni.

4.1. Az EU-s szabályozás

A reklámok nem feltétlenül maradnak országhatáron belül, ezért fontos szerepe van az EU-s szabályozásnak a jogi egységesség kialakításában az áruk és szolgáltatások szabad mozgásának biztosítása és a belső piac megfelelő működése érdekében.

Az EU 84/450/EK sz. irányelve, amely a megtévesztő reklámot szabályozta, 2006. december 12-én egy új

auf dieser Weise korrigieren. (Selten.)

Der Auskunft gebende Vergleich dient den Vorteil der Marktteilnehmer und des Werbenden.

Werbung mit dem ersten Platz auf dem Markt (z.B. „der größte“): der Werbende teilt mit, dass er selbst oder sein Produkt der größte ist, er die größte Vergangenheit hat, usw. In Deutschland ist es grundsätzlich erlaubt, wenn der Werbende seine Aussagen beweisen kann, und sein erster Platz dauerhaft besteht. (Die Beweisführung könnte schwierig sein, wenn eine subjektive Eigenschaft behauptet wird, z.B. dass etwas das Beste, das Schönste ist. Subjektive Behauptungen fallen nicht unter das Irreführungsverbot, d.h. sie sind erlaubt.)³⁵ In Ungarn sind objektive Behauptungen legal, wenn sie wahrhaft sind.³⁶

3.2 Die Form der Erscheinung

Nach deutschen empirischen Untersuchungen mögen nicht nur die vergleichende Werbungen anwendende Agenturen, sondern auch die Firmen, für den die Werbung gemacht wird, die gedruckte Formen, die audio-visuelle Medien werden nur ganz selten eingesetzt.

Die moderne technische Mittel (wie Kinos, direkt E-Mails, die Möglichkeiten angeboten von Internet) die mehrfachen Gewinn versprechen, wurden bis jetzt gar nicht versucht um zu nutzen zwecks vergleichender Werbung. Es ist besonders überraschend, da von der anderen Seite bloß die Besteller und die Ausführende fest überzeugt behaupten, dass ihrer Meinung nach Fernseher und Kino weitgehend effektive Medien für vergleichende Werbung sind.³⁷

4 Die rechtliche Regelung der vergleichenden Werbung

Über die Regelung der vergleichenden Werbung ist es notwendig auf der Ebene der EU und der ungarischen Regelung zu reden.

4.1 Die EU-Regelung

Werbungen bleiben nicht unbedingt unter die Landesgrenzen, deshalb hat die Regelung in der EU eine wichtige Rolle bei der Gestaltung einheitlicher Rechtsnormen, damit der freie Verkehr von Waren und Dienstleistungen gesichert wird und der Innenmarkt richtig funktioniert.

Richtlinie Nr. 84/450/EG mit der Regelung der irreführenden Werbung wurde am 12.12. 2006 durch

irányelv által átfogó változtatáson esett át. A 2006/114/EK. sz. irányelv (a továbbiakban: az Irányelv) a megtévesztőn túl az összehasonlító reklámot is szabályozza, vagyis érinti a 97/55/EK sz. irányelvet is.

A 2006/114/EK sz. irányelv által módosított 97/55/EK sz. irányelvnél kimondott átültetési határidő híján a teljes harmonizálásra még van ideje Magyarországnak. (Az Irányelv hatálybalépésének dátuma egybeesik majd a UCP irányelv³⁸ alkalmazásának kezdetével: 2007. december 12.)

A fogyasztók védelmére ezen a területen az Irányelv B2B hatálya³⁹ miatt a korábbi szabályozás marad.

Az új Irányelv 8. preambulumbekzdése hangsúlyozza, hogy az összehasonlító reklám a fogyasztók megbízható tájékoztatását szolgálja, ha nem megtévesztő. Emiatt a lehető legtágabb értelmezést tartják kívánatosnak, vagyis az összehasonlító reklám minden fajtájára terjedjen ki az összehasonlító reklám megengedettsége. A tárgyilagos összehasonlítás feltételeit viszont már ajánlott a tagállamoknak pontosan meghatározniuk. (9. preambulumbekzdés)

Kifejezetten mezőgazdasági termékekkel kapcsolatos a 12. preambulumbekzdés, amely alapján különösen fontos az 510/2006/EK sz. tanácsi rendelet (főleg annak a 13. cikkének) és az egyéb mezőgazdasági tárgyú közösségi jog betartása az összehasonlító reklám vizsgálatakor.

A 17. preambulumbekzdés miatt az összehasonlító reklámok előzetes ellenőrzése előre láthatóan nem lesz gyakori. Bár lehetősége van a közigazgatási hatóságoknak vagy a bíróságoknak egyes reklámokat már a közzétételük előtt betiltani, mivel „semmiképpen sem” jelenthet ez rendszeres előzetes ellenőrzést, ennek a jogkövetkezménynek a lehető legritkább alkalmazását jósolom.

Az Irányelv az eddigiekhez hasonló módon határozza meg az összehasonlító reklám fogalmát. Annyival tágabb a hatályos magyar szabályozástól (Grtv.⁴⁰ 2. § p) pont), hogy nem követeli meg, hogy a versenytárs által kínált áruk ill. szolgáltatások a reklámban szereplő áruval azonos vagy ahhoz hasonló rendeltetésűek legyenek.

A Grtv. 7/A § (2) bekezdés a) pontjával összhangban feltétel, hogy az összehasonlító reklám ne legyen megtévesztő. Ezt az Irányelv a Grtv.-től részletesebben

eine neue Richtlinie umfassend geändert. Die RiLi 2006/114/EG (im weiteren: die Rili) regelt außer der irreführenden Werbung auch den vergleichenden Werbung, d.h. betrifft auch die RiLi 97/55/EG.

Bei dem durch die RiLi 2006/114/EG modifizierte RiLi 97/55/EG, da es keine ausgesprochene Umsetzungsfrist gibt, hat Ungarn noch Zeit für die ganze Harmonisierung. (Die RiLi wird gleichzeitig mit dem Anfang der Anwendung der UCP RiLi³⁸ in Kraft treten: an dem 12.12.2007.)

Für den Verbraucherschutz bleibt die frühere Regelung in Kraft, wegen die B2B³⁹ Geltungsbereich der neuen RiLi.

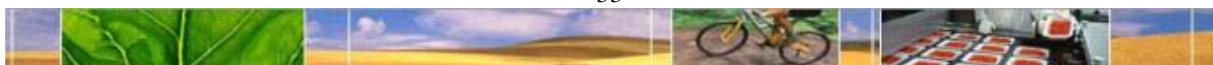
Der 8. Begründungserwägung der neuen RiLi betont, dass vergleichende Werbung die Aufklärung der Verbraucher dient, wenn es nicht irreführend ist. Der Begriff „vergleichende Werbung“ sollte deshalb breit gefasst werden, so dass alle Arten der vergleichenden Werbung abgedeckt und dadurch erlaubt werden. Es ist zu empfehlen, dass die Mitgliedstaaten die Bedingungen der objektiv vergleichenden Werbung genau vorsehen. (9. Begründungserwägung)

Ausgesprochen zu Agrarprodukte gilt die 12. Begründungserwägung, wonach ist es besonders wichtig bei der Prüfung der vergleichende Werbung, ob die Verordnung (EG) Nr. 510/2006 des Rates (insbesondere Artikel 13 dieser Verordnung) und die übrigen Gemeinschaftsvorschriften im Bereich der Landwirtschaft eingehalten wurden.

Wegen der 17. Begründungserwägung wird die vorherige Kontrolle den vergleichenden Werbungen vorhersehbar nicht oft vorkommen. Verwaltungsbehörden und Gerichte haben die Möglichkeit einige Werbungen schon vor der Veröffentlichung zu verbieten, doch da es „auf keinen Fall“ eine regelmäßige Kontrolle bedeuten darf, wird diese Rechtsfolge meiner Meinung nach am Allerseltensten angewendet.

Die RiLi definiert die „vergleichende Werbung“ ähnlich wie die vorherigen Definitionen. Es ist somit breiter als die geltende ungarische Regelung (Grtv.⁴⁰ 2. § Buchstabe p)), sodass es die gleiche oder ähnliche Bestimmung von Produkten oder Dienstleistungen des Konkurrenten nicht verlangt.

Im Einklang mit § 7/A (2) Absatz a) Punkt Grtv. ist es Voraussetzung, dass die vergleichende Werbung nicht irreführt. Die RiLi behandelt diese Frage

tárgyalja: a UCP irányelvben szabályozott megtévesztő cselekvések és mulasztások és az Irányelvben szabályozott megtévesztő reklám értelmében tilos a megtévesztő összehasonlító reklám. (Ezekhez magyar jogszabály még nem áll rendelkezésre, a UCP irányelv átültetésével késik a magyar jogalkotó, az Irányelv pedig nincs is pontos időponthoz kötve, vagyis az elvárhatóság mércéje szerint zajlik majd az átültetése.)

A hatályos magyar szabályozáson túlmenően más hírnevének a tisztességtelen kihasználása⁴¹ ill. a termék utánzatként vagy másolatként való bemutatása is kizárja az összehasonlító reklám megengedtségét.⁴²

4.2. Az EU-s ítélkezés potenciális befolyása az összehasonlító reklámok értelmezésére

Az EU Bíróságának az összehasonlító reklámmal foglalkozó ítéletei között nem található a mezőgazdasághoz is kapcsolódó.

Figyelemre méltó jelzés lehet az EU Bíróságának 2006. február 23-án kelt ítélete (C- 59/05 sz.), amely két kérdésről döntött. Egyrészt, hogy a reklámozó nem tekinthető úgy, hogy tisztességtelen módon kihasználja a versenytárs megkülönböztető jelzéseihez fűződő hírnevet, amennyiben az e megjelölésekre történő hivatkozás az adott piacon való hatékony verseny feltétele. Másrészt, hogy az összehasonlító reklám által a fogyasztóknak nyújtott előnyt szükségszerűen figyelembe kell venni annak vizsgálata során, hogy a reklámozó tisztességtelenül használta-e ki versenytársának védjegyéhez, kereskedelmi nevéhez vagy egyéb megkülönböztető jelzéséhez kapcsolódó hírnevet.

4.3. A német ítélkezési gyakorlat

A jogrendszerek hasonlósága miatt érdemes néhány szót a német ítélkezési gyakorlatról is ejteni.

A német bíróságok egyre rugalmasabban értékelik az összehasonlító reklámokat.

A Bundesgerichtshof, azaz a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság 2006. december 7-én kelt ítéletében ismételt kimondta, hogy az összehasonlító reklám megítélésében a megszólított forgalmi kört kell alapul

ausführlicher als das Grtv.: im Sinne der irreführende Handlungen und Unterlassungen geregelt in der UCP RiLi und der vorliegenden RiLi ist die irreführende vergleichende Werbung verboten. (Zu diesen Gedanken steht noch keine ungarische Regelung zur Verfügung, da der ungarische Gesetzgeber sich mit der Umsetzung der UCP RiLi verspätet, und die andere RiLi nicht zu einer festen Frist gebunden ist, so wird die Umsetzung mit dem Maß von der Zumutbarkeit geprüft.)

Über die geltende ungarische Regelung hinausgehend ist das Erlaubnis von vergleichender Werbung auch beim Ausnutzen des Rufs einer Marke eines Mitbewerbers unlauter,⁴¹ bzw. die Darstellung als Imitation oder Nachahmung ist ausgeschlossen.⁴²

4.2 Der potenzielle Einfluss der Rechtsprechung des EuGHs auf der Interpretation von vergleichenden Werbungen

Unter den Urteilen des EuGHs habe ich keine gefunden, die sich nicht nur mit der vergleichenden Werbung beschäftigt, sondern sich auch an die Landwirtschaft knüpft.

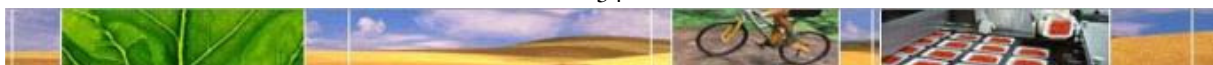
Ein beachtenswertes Zeichen des EuGHs kann sein Urteil vom 23.02.2006 (Nr. C-59/05) sein, in dem über zwei Fragen entschieden wurde. Einerseits, dass der Werbende nicht so betrachtet werden darf, dass er unlauterer Weise den zu den Konkurrenten gebundenen guten Ruf seines Unterscheidungszeichens ausnutzt, falls die Berufung auf die Unterscheidungszeichen die Voraussetzung des effektiven Wettbewerbs an dem gegebenen Markt ist. Andererseits soll der Vorteil von Verbrauchern durch die vergleichende Werbung notwendig zu betrachten sein bei dem Prüfen, ob der Werbende unlauterer Weise den Ruf einer Marke, eines Handelsnamens oder anderer Unterscheidungszeichen eines Mitbewerbers oder der Ursprungsbezeichnung von Konkurrenzzeugnissen ausgenutzt hat.

4.3 Die deutsche Rechtsprechung

Wegen der Ähnlichkeit der Rechtssysteme lohnt es sich auch die deutsche Rechtsprechung in ein Paar Wörter zu erwähnen.

Die deutschen Gerichtshöfe beurteilen immer mehr flexibel die vergleichenden Werbungen.

Der Bundesgerichtshof hat in seinem Urteil vom 7.12.2006 erneut ausgesprochen, dass es bei der Beurteilung der vergleichenden Werbung auf die angesprochene Zielgruppe ankommt. Wenn nicht die

venni. Ha nem a végső fogyasztókat célozza a reklám, hanem kereskedőket, elvárható, hogy azok az általuk eladásra kínált termékeket ismerik, így azzal kapcsolatosan (pl. a termék összetételét illetően) kisebb a valószínűsége, hogy a megtévesztést megítélje a bíróság. Ilyen esetekben elegendő, ha nem a kereskedők, hanem egy külső szakértő tudja eldönteni, hogy a kijelentés nem megtévesztő. A reklámozón van a bizonyítás terhe, hogy rövid határidőn belül igazolja: a reklámja megfelelő.

A hamburgi Oberlandesgericht (Legfelsőbb Tartományi Bíróság) 2007. január 24-iki ítélete⁴³ szerint az a szlogen: „a város legjobb árai” megengedhető volt. A kijelentés általánossága miatt Hamburg városának az összes (jelentősebb) versenytárrsal való összehasonlításnak számít a szlogen. A piaci első helyezéssel való reklámozással szemben két fontos elvárás létezik: valóságos, objektív összehasonlítás álljon a reklámkijelentés mögött ill. minden felmerülő tekintetben és még előreláthatóan legalább egy minimális ideig fennálló jelentős versenyelőnye legyen a reklámozónak. Ugyanezt a szlogent 2005-ben a kölni OLG versenyjogot sértőnek ítélte,⁴⁴ mert a fent említett tartalmakat nem tudta a reklámozó bizonyítani.

4.4. A hatályos magyar szabályozás

Az 1996: LVII. törvényt röviden csak Tpv. néven ismerik. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozások tilalmáról szól ez a jogszabály. A megtévesztő reklámok szabályozását a Tpv. II. és III. fejezete és a gazdasági reklámtevékenységről szóló törvény⁴⁵ 7.§-a, az összehasonlító reklámét a Grtv. 7/A és 7/C §-ai adják.

Az összehasonlító reklám hatályos szabályozásáról szólva kiemelten fontos megemlítenünk, hogy egy éppen változtatás alatt álló területről van szó. A megtévesztő kereskedelmi gyakorlatok kapcsán, a UCP irányelv átültetésével párhuzamosan a 2006/114/EK sz. irányelv átültetése is folyik. Várhatóan még 2007-ben el is készül ez a munka, főként, mert a UCP irányelv átültetésére nyitva álló határidő 2007. június 12-én lejárt.

Az egyelőre még hatályos szabályokból a Grtv. 7/A § (2) bekezdése tartalmazza a negatív feltételeket, amelyek nem teljesülhetnek legális összehasonlító reklám esetén. A következő bekezdés pozitív feltételeket sorol. Szükséges az objektivitás, az azonos rendeltetés és az azonos eredet-megjelölés. A 7/C § a megtévesztő összehasonlítást tilalmazza: létező, forgalomban lévő, azonosítható és azonos rendeltetésű árukkal szabad összehasonlítani.

Endverbraucher gezielt sind, sondern Handelsleute, kann man erwarten, dass sie die Produkte – die sie selber weiterverkaufen – kennen, so ist die Wahrscheinlichkeit geringer, dass das Gericht wegen Irreführung (z.B. bezüglich der Zusammensetzung des Produktes) verurteilt. In solchen Fällen reicht es, wenn anstatt der Handelsleute ein neutraler Experte entscheiden kann, dass die Aussage nicht irreführend ist. Der Werbende trägt die Beweislast, um in kurzem Frist zu beweisen: seine Werbung ist richtig.

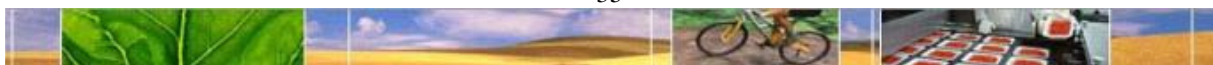
Das Oberlandesgericht Hamburg hat in seinem Urteil vom 24.01.2007⁴³ den Slogan: “die beste Preise der Stadt“ nicht rechtswidrig gefunden. Diese Aussage ist so allgemein, dass der Slogan als Vergleich mit jedem (bedeutendem) Mitbewerber in der Stadt Hamburg gilt. Es gibt zwei wichtige Erwartungen gegenüber Werbungen mit dem erstem Platz auf dem Markt: ein wahrhafter, objektiver Vergleich soll hinter die Werbeaussage stehen bzw. es soll in jedem möglichem Sicht und vorübersehbar noch für einen bestimmten Zeitraum der Werbende erhebliche Wettbewerbsvorteilen haben. Den gleichen Slogan hat OLG Köln im 2005 als wettbewerbswidrig beurteilt,⁴⁴ da der Werbende die oben genannten Inhalte nicht beweisen konnte.

4.4 Die geltende ungarische Regelung

Das Gesetz Nr. LVII. vom Jahr 1996 ist unter den kurzen Namen „Tpv.“ bekannt. Bei dieser Rechtsnorm geht es um Verbot von unlauterem Marktverhalten und Wettbewerbsbeschränkungen. Irreführende Werbung wird in Kapitel II-III. Tpv. und §7 Gesetz über wirtschaftliche Werbetätigkeiten,⁴⁵ vergleichende Werbung durch §§ 7/A und 7/C Grtv geregelt.

Wenn wir die geltende ungarische Regelung der vergleichenden Werbung behandeln, ist es besonders wichtig zu erwähnen, dass dieser Rechtsbereich eben geändert wird. Im Anschluss an der Implementierung der UCP RiLi, parallel damit wird auch die RiLi 2006/114/EG umgesetzt. Noch im 2007 ist das Ende dieser Arbeit zu erwarten, besonders, weil die Umsetzungsfrist der UCP RiLi am 12. Juni 2007 abgelaufen ist.

Von den vorübergehend noch geltenden Rechtsvorschriften enthält §7/A Absatz 2 die negativen Bedingungen, die bei legaler vergleichender Werbung nicht erfüllt werden dürfen. Der nächste Absatz zählt positive Bedingungen auf. Danach sind Objektivität, gleiche Bestimmung und gleiche Herkunftsangabe notwendig. §7/C betrifft den irreführenden Vergleich: nur Waren dürfen verglichen werden, die existieren, in Handel sind,

A most még a Tpv. III. fejezetében szabályozott fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása a UCP irányelv átültetése miatt várhatóan leszűkül a megrendelőkre, vagyis a B2B hatályra, míg a fogyasztók megtévesztése a UCP irányelvet átültető törvényben lesz. Az összehasonlítás jogszerűtlenségének a megállapításához olykor most még csak a Tpv. generálklauzulája és annak szintén általános jellegű kifejtése alkalmazandó. Különösen megtévesztő ugyanis, ha „az áru ára... tekintetében valótlán tényt vagy valós tényt megtévesztésre alkalmas módon állítanak”,⁴⁶ valamint ha különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltik.⁴⁷

Konklúzió

A mezőgazdaság számára a megszokott reklámozási módszereken túl nagyszámú újszerű, illetve a modern technikai eszközök által nyújtott reklámozási lehetőség kínálkozik.

A plakátok, kiállítások, vásárok megszokott, jól működő reklámozási módszerek. Hátrányuk azonban, hogy korlátozott a célközönségük.

A modern technikai eszközökkel hirtelen megnövekedhet a célközönség. A szállítási költségek miatt itt már kifejezetten szelektálni érdemes a megszólított kört, pl. pontosan felmérve, hogy milyen potenciális ügyfelek lehetnek elérhető közelségben, csak azokat megszólítva. Erre jó lehetőség van pl. a reklám e-mailek esetén. Az előzetes beleegyezés kérésekor ugyanis a célszemélyek lakhelyét/székhelyét is rögzíthetik, hogy utóbb csak az aktuális reklám - e-maileket küldjék el nekik.

A honlapokon elhelyezett hirdetések is behozhatják a hirdetések árának a sokszorosát. Ezek inkább a közép- és nagyvállalkozások számára érik meg, akiknek lehetőségük van a nagyobb mennyiségeknek - ill. nagyobb távolságra történő szállítására is.

A Magyarországon eddig nem széles körben elterjedt biotermékek és a falusi turizmus kiaknázásában is különösen nagy fantáziát látok. A szerző saját tapasztalata szerint Németországban már megfelelő reklámmal megismertették ezeket a lakossággal, és nagy sikert értek el. A biotermékeket jóval drágábban árúsítják, mint az egyéb termékeket. Ez azt jelenti, hogy a piacokon, az őstermelők garantált biotermékeikért magasabb árat kérhetnek, mint a

identifizierbar und gleich bestimmt sind.

Die unlautere Beeinflussung der Entscheidungen von Konsumenten, die zur Zeit noch im III. Kapitel Tpv. geregelt ist, wird wahrscheinlich sich auf den Besteller (d.h. auf B2B Gültigkeitsbereich) verengert, während die Irreführung von Konsumenten im Umsetzungsgesetz der UCVP RiLi sich befinden wird. Um die Rechtswidrigkeit des Vergleiches festzustellen, reicht noch manchmal die Anwendung der Generalklausel des Tpv und seiner ebenfalls allgemeine Ausführung. Als besonders irreführend gilt nämlich, wenn bezüglich des Preises ... eine unwahre Tatsache oder eine wahre Tatsache, die geeignet zur Irreführung ist, behauptet wird,⁴⁶ und wenn der Schein von besonders vorteilhaftem Kauf erweckt wird.⁴⁷

Konklusion

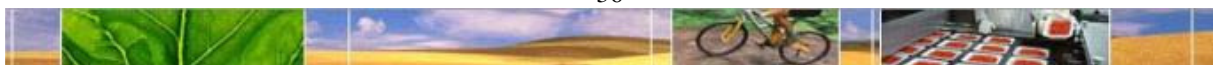
Für die Landwirtschaft gibt es außer den gewöhnlichen Werbemethoden noch eine Reihe von neuwertigen oder wegen den modernen technischen Mitteln zur Verfügung stehenden Möglichkeiten.

Die Plakaten, Ausstellungen, Märkte sind gewöhnliche, gut funktionierende Methoden. Nachteil von denen ist jedoch, dass sie eine begrenzte Zielgruppe haben.

Mit den modernen technischen Mitteln kann sich plötzlich die Zielgruppe vermehren. Wegen der Lieferungskosten lohnt es sich ausdrücklich die angesprochene Zielgruppe zu selektieren, z.B. durch die richtige Abschätzung der in erreichbarer Weite lebenden potenziellen Kunden, nur diejenigen ansprechend. Es gibt gute Möglichkeiten dafür z.B. bei Werbe-Mails. Bei den Bitten um vorheriges Einverständnis kann auch der Wohnsitz/Sitz den Zielpersonen registriert werden, damit später nur die für sie aktuellen Werbe-Mails an denen geschickt werden.

Die Anzeigen an Webseiten können auch mehrfach so viel Umsatz machen als ihre eigenen Kosten. Diese lohnen sich besser für Mittlere- und Große Unternehmen, die auch größere Mengen bzw. nach weitere Distanzen liefern können.

In Ungarn sind Bioprodukten und Tourismus in die Dörfer noch nicht breit verbreitet, ich sehe in denen jedoch eine besonders große Phantasie. Nach eigenen Erfahrungen des Verfassers dieses Artikels wurden sie in Deutschland schon durch entsprechende Werbung mit der Bevölkerung bekannt gemacht, und da wurde es ein großer Erfolg. Bioprodukten werden viel teurer verkauft als andere Produkten. Es bedeutet, dass die Urproduzenten für die garantierte

boltokban a külföldről szállított, a fogyasztó számára ellenőrizhetetlen úton az üzletbe került árukért. (A kifejezetten bio termékeket árusító üzletek is fellendülő forgalommal dolgoznak, jórészt a megfelelő marketingfogások miatt.)

A falusi turizmust Németországban főként városi családok veszik igénybe, akik a gyerekek számára egészséges környezetet szeretnének - legalább átmenetileg - biztosítani. Ennek a különféle formái (teljesen önellátótól a teljes körű gondoskodást élvezőig) utazási irodáktól az internetig mindenhol megtalálhatóak exkluzív ajánlatokként. Gyakori, hogy a városok közigazgatási szervei is felvállalják a prospektusok kihelyezését, hogy ezzel is támogassák a környékbeli KKV-ket.

A feldolgozott, ill. a külföldi termékekkel szemben sok minőségi előnnyel rendelkező hazai mezőgazdasági termékek számára az összehasonlító reklám is sok, eddig kiaknázatlan előnnyel szolgálhat.

Azok a reklámozók, akiket nem rémített el, hogy ez a reklámforma olykor a versenytársnak is hozhat előnyöket (mintegy ingyen reklámot szolgáltat), hogy a jóízű határának átlépése egyfajta antireklámhoz vezethet, sőt a magát sértve érzett versenytársak esetleges jogvitái sem, általában elégedettek az összehasonlító reklám segítségével elért eredményekkel.

Az összehasonlító reklámok fogyasztóvédelmi előnye, hogy objektív információkat átláthatóbban kap a fogyasztó, és sok energiát is megtakaríthat, ha nem neki kell az adott tulajdonságot (pl. árat) a különböző üzleteket végigjárva összehasonlítani. A tájékoztatás javítását a nemzetközi szervezetek is értékelik, ezért pl. az EU bírósága egyre megengedőbben ítélkezik összehasonlító reklámok esetén.

Összehasonlítóként érdemes semleges szerv objektív mérési eredményeit közzétenni, hogy az ilyen reklámok hitelesek legyenek.

A legbiztonságosabb forma a támaszkodó összehasonlítás, mert az a versenytársak jó hírét nem sérti. A saját termékekkel, ill. azok

Bioprodukten auf den Märkten höheren Preis verlangen können, als was in den Geschäften verlangt wird, weil dahin die Produkten oft von Ausland, oder auf einem für den Verbraucher unkontrollierbarem Weg ankommen. (Die Bioläden, wo ausgesprochen nur Bioprodukten verkauft werden, haben auch immer mehr Verkehr, wobei auch das gute Marketing eine große Rolle spielt.)

Der Tourismus auf dem Land wird in Deutschland hauptsächlich von Familien aus Städte in Anspruch genommen, die für ihre Kinder – mindestens vorübergehend – eine gesunde Umgebung sichern möchten. Die verschiedenen Formen von solchen Angeboten (von vollständig selbstversorgend bis zur totalen Versorgung) sind als exklusive Angebote überall (von Reisebüros bis Internet) zu finden. Oft lassen auch die städtische Verwaltungsbehörden die Prospekte bei sich zu verbreiten, damit die in der Nähe wohnende kleine- und mittlere Unternehmen gefordert werden.

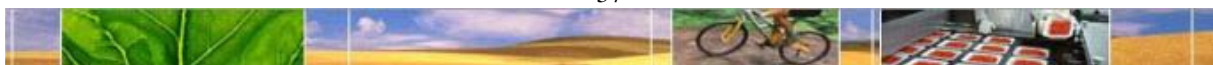
Für die heimlichen Agrarprodukte, die gegenüber den bearbeiteten, bzw. den ausländischen Produkten viele Qualitätsvorteile haben, kann die vergleichende Werbung auch viele, bisher unausgenutzte Vorteile anbieten.

Werbenden, die dadurch nicht abgeschreckt wurden, dass diese Werbeform manchmal auch für den Konkurrent Vorteile bringen kann (es leistet quasi gratis Werbung für ihn), oder bei Überschreitung der Grenze des guten Geschmacks zu einer Antiwerbung führen kann, und sogar potenzielle Rechtstreiten mit beleidigten Konkurrenten die Folge sein können, sind im Allgemeinen mit den Ergebnissen zufrieden, die sie mit der vergleichenden Werbung erreicht haben.

Der Vorteil vergleichenden Werbungen zum Verbraucherschutz liegt daran, dass der Verbraucher objektive Informationen mehr transparent kriegt, und er kann sich viel Energie ersparen, da er selbst nicht von Geschäft zu Geschäft gehen braucht, um die Eigenschaft (z.B. den Preis) vergleichen zu können. Die Verbesserung der Auskünfte ist auch von internationalen Organisationen geschätzt, deshalb ist z.B. die Rechtsprechung des EuGHs immer mehr erlaubend, wenn es um vergleichende Werbungen geht.

Es lohnt sich das objektive Testergebnis von neutralem Organ als Vergleich zu veröffentlichen, damit die Werbungen glaubhaft sind.

Die aller sichersten Form ist der anlehende Vergleich, weil er den guten Ruf von Konkurrenten nicht beschädigt. Der Vergleich mit eigenen

tulajdonságaival, vagy teljesen más ágazat termékével történő összehasonlítás sem rejt magában különösebb veszélyeket, ha az állítások nem ütköznek a megtevesztés tilalmába. A technikai fejlődés vívmányainak kihasználása is jelenthet összehasonlítási alapot.⁴⁸

Az írott formákról a televízióra és egyéb, modern technikai eszközökre történő várható áttéréstől remélhetőleg már a 2008-ban hatályba lépő új jogi szabályozás ismertetésével együtt⁴⁹ egy másik cikkben tudósíthat a szerző.

Lábjegyzet

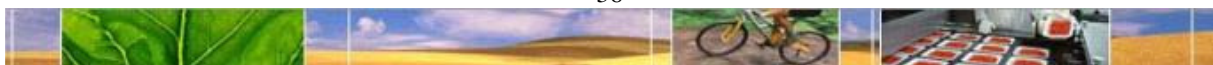
- ¹ KKV: a kis- és középvállalkozások.
² 1996: I. tv. Többek között a rádióban és televízióban megjelenő reklámok szabályozása található benne.
³ <http://www.news.ch/SBV+fuehrt+Imagekampagne+mit+Promis+fort/270442/detail.htm?ref=rss>
⁴ <http://www.landwirtschaft.ch/de/image/kampagne/kampagne-2005/>
⁵ <http://www.tokajiborokfesztivalja.hu/>
⁶ <http://www.hof-schuerholz.de/landwirtschaft/index.htm> (vö.: Warenterminbörse)
⁷ A Visitor Media Research 2006/1. félévi adatai szerint a naponta internetező 46%-a a fővárosban lakik. A 2. félévre ez az arány már 31 %-ra csökkent, de még mindig jelentős – főként a mezőgazdaság potenciális fogyasztóiként.
Vö.
http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_1_ultraeb.ppt és
http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_2_ultraeb.ppt
⁸ <http://www.agraroldal.hu/mediaajanlat.php>
⁹ Az oldal oldalán elhelyezett hosszú csíkban lévő reklámot.
¹⁰ A szöveg első bekezdése alatt középen elhelyezett reklámot.
¹¹ <http://www.internet-marketing.hu/email-koltsegvetes>
¹² <http://www.agraroldal.hu/mediaajanlat.php#melleklet1>
¹³ http://www.agraroldal.hu/keresomarketing_cikk.html
¹⁴ http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_2_ultraeb.ppt
¹⁵ <http://www.internet-marketing.hu/email-koltsegvetes>
¹⁶ http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_2_ultraeb.ppt
¹⁷ <http://www.hot-schuerholz.de/landwirtschaft/index.htm>
¹⁸ http://www.sozial-oekologische-forschung.org/_media/Baranek-Vortragsmanuskript.pdf
¹⁹ A magyar vásárlókra különösen jellemző az érzékenységgel, vagyis, ha a multik pl. a dinnyét 50 Ft körüli áron adják, a piacon ugyanaz pedig 98 Ft-ért

Produkten, bzw. mit Eigenschaften von denen, oder mit Produkten von ganz verschiedenen Sektoren enthält auch keine besonderen Gefahren, falls die Behauptungen nicht gegen dem Verbot der Irreführung stoßen. Ein Grund des Vergleichs kann auch die Errungenschaft der technischen Entwicklung sein.⁴⁸

Über den Übergang von schriftlichen Formen zu Fernseher, und zu sonstige, moderne technische Mittel wird die Autorin hoffentlich bald, zusammen mit dem Kommentar über die im Jahr 2008 in Kraft tretende neue Regelung in einem anderem Artikel berichten können.

Fußnoten

- ¹ Gesetz Nr. I. vom Jahr 1996. Man findet drin unter anderem die Regeln in Fernseher und Rundfunk gestrahlten Werbungen.
² <http://www.news.ch/SBV+fuehrt+Imagekampagne+mit+Promis+fort/270442/detail.htm?ref=rss>
³ <http://www.landwirtschaft.ch/de/image/kampagne/kampagne-2005/>
⁴ <http://www.tokajiborokfesztivalja.hu/>
⁵ <http://www.hof-schuerholz.de/landwirtschaft/index.htm> (vö.: Warenterminbörse)
⁶ Nach Daten von Visitor Media Research leben 46% von den täglichen Internet – Nutzer in der Hauptstadt im 1. Halbjahr 2006. Im 2. Halbjahr ist diese Rate auf 31% gesunken, es ist doch immer noch von großer Bedeutung – besonders als potentieller Konsument der Landwirtschaft. Vgl. http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_1_ultraeb.ppt und http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_2_ultraeb.ppt
⁷ <http://www.agraroldal.hu/mediaajanlat.php>
⁸ Auf der Seite in langem Streifen stehende Werbung.
⁹ Unter dem ersten Absatz des Textes, in der Mitte der Seite stehende Werbung.
¹⁰ <http://www.internet-marketing.hu/email-koltsegvetes>
¹¹ <http://www.agraroldal.hu/mediaajanlat.php#melleklet1>
¹² http://www.agraroldal.hu/keresomarketing_cikk.html
¹³ http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_2_ultraeb.ppt
¹⁴ <http://www.internet-marketing.hu/email-koltsegvetes>
¹⁵ http://media.econet.hu/_site/doc/mr/vmr2006_2_ultraeb.ppt
¹⁶ <http://www.hot-schuerholz.de/landwirtschaft/index.htm>
¹⁷ http://www.sozial-oekologische-forschung.org/_media/Baranek-Vortragsmanuskript.pdf

kapható, a döntés szinte predesztinálta a multik mellett.

²⁰ A multik áraitól olcsóbban megbízható forrású termékhez jutni, ami friss, minőségi: nemcsak a termelők érdeke, hanem a KKV-kat támogató politika célja is volna, az ilyen természetű fejlesztésekre az EU célzott forrásai is alkalmazhatóak. A magasabb körök döntése az árpolitika is, ha a piaci árak azért magasabbak, mert tényleg nem állíthatóak a termékek olcsóbban elő, akkor az árak multik általi leszorítása, és ezzel a KKV-k ellehetlenítése állami fellépést igényelne.

²¹<http://www.uni-kiel.de/agrarmarketing/Lehrstuhl/HT.htm>

²² Pl. ha elégetik az el nem bomló dolgokat, nem fészkel be alá az egér, patkány stb.

²³ Pl. ne takarítsa reggel 7-kor az ólakat, mert pont akkor szellőztet a szomszédja, vagy ne égessen a hét bizonyos napján, mert akkor van rendszeresen a nagymosás, stb.

²⁴http://viadrina.eu.v-frankfurt-o.de/~sk/SS99/werbung99/vergleiche_the.html

²⁵http://www.wiso.uni-koeln.de/sbp/Download/Hauptstudium/vorlesung/new_trends/2007/Marketing%20im%20Grenzbereich%20des%20Zul%C3%A4ssigen%20070423.pdf

²⁶http://viadrina.eu.v-frankfurt-o.de/~sk/SS99/werbung99/vergleiche_the.html

²⁷http://www.wiso.uni-koeln.de/sbp/Download/Hauptstudium/vorlesung/new_trends/2007/Marketing%20im%20Grenzbereich%20des%20Zul%C3%A4ssigen%20070423.pdf; <http://www.romess.de/ukom/WERBUNGskriptUKOM.pdf>

²⁸<http://www.romess.de/ukom/WERBUNGskriptUKO M.pdf>

²⁹ Nem minden ügyfélnek javasolják, csak azoknak, akiknek a terméke, szolgáltatása, reklámozási igénye az összehasonlítás módszerével is kielégíthető.

³⁰ Rennhak, C.H. – Kapfelsberger, S.: Eine empirische Studie zur Einschätzung vergleichender Werbung durch Werbeagenturen und werbetreibende Unternehmen in Deutschland, L.M.U München, EFOplan, Heft 2/2000, 23.p.

³¹ Rennhak, C.H.: Die Wirkungsweise vergleichender Werbung unter besonderer Berücksichtigung der rechtlichen Rahmenbedingungen in Deutschland. L.M.U. München, EFOplan, Heft 1/1999, 5.p.

³²http://viadrina.eu.v-frankfurt-o.de/~sk/SS99/werbung99/vergleiche_the.html

³³ A felsorolás a teljesség igénye nélkül, csak tipikus példákra szorítkozik.

³⁴ Remek példája a jogsértő árösszehasonlításnak a Bio-Fit- ügy (Vj-28/2006/58. sz. GVH – határozat), ahol többek között eltérő üzletek eltérő elvek szerint kalkulált árait adták meg, ezzel sértették a törvényi elvárás az objektivitásról.

³⁵ Hassemer: Vorlesung Wettbewerbsrecht WS 2006, TUK. 21. p. vö. <http://zwr.wiwi.uni-kl.de/>

¹⁸ Ungarische Käufer sind besonders preisempfindlich. Deshalb ist ihre Entscheidung neben Multis fast prädestiniert, wenn z.B. Wassermelonen kriegt man bei Multis für etwa 50 Forint/kg, während man das gleiche für 98 Forint/kg auf dem Markt findet.

¹⁹ Billiger als die Preisen von Multis Produkten von sicherer Quelle beschaffen zu können, die dazu nicht nur frisch sind, sondern auch gute Qualität haben: es steht nicht nur im Interesse von Herstellern, sondern ist auch Zweck von Klein- und Mittlere Unternehmen unterstützende Politik, für solche Förderungen können auch gezielte Quellen der EU in Anspruch genommen werden. Die höhere Kreise entscheiden auch über Preispolitik; wenn die Preise auf den Märkten deshalb höher als bei Multis sind, weil die Produkten wirklich nicht billiger herstellbar sind, gegen Schleuderpreise von Multis – und dadurch gegen das unmöglich machen von kleine- und mittlere Unternehmen – sollte der Staat einschreiten.

²⁰<http://www.uni-kiel.de/agrarmarketing/Lehrstuhl/HT.htm>

²¹ Es ist ähnlich zu dem deutschen Grillen, nur Speck wird über das Feuer gebraten, und dessen Fett wird mit dem Brot gegessen.

²² Z.B. bei Verbrennen Sachen, die nicht abbaubar sind, ist die Gefahr wegen Mäuse oder Ratten kleiner, die sich sonst schell in den stehen gelassenen Sachen vermehren könnten.

²³ Z.B. nicht um 7 Uhr morgens die Sauställe sauber machen, da in dem Zeitpunkt der Nachbar Lüften möchte, oder an bestimmten Tagen nichts zu verbrennen, da die Nachbarschaft an den Tagen die Wäsche wascht, usw.

²⁴ http://viadrina.eu.v-frankfurt-o.de/~sk/SS99/werbung99/vergleiche_the.html

²⁵ http://www.wiso.uni-koeln.de/sbp/Download/Hauptstudium/vorlesung/new_trends/2007/Marketing%20im%20Grenzbereich%20des%20Zul%C3%A4ssigen%20070423.pdf

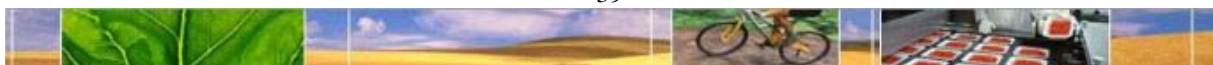
²⁶ http://viadrina.eu.v-frankfurt-o.de/~sk/SS99/werbung99/vergleiche_the.html

²⁷ http://www.wiso.uni-koeln.de/sbp/Download/Hauptstudium/vorlesung/new_trends/2007/Marketing%20im%20Grenzbereich%20des%20Zul%C3%A4ssigen%20070423.pdf; <http://www.romess.de/ukom/WERBUNGskriptUKOM.pdf>

²⁸<http://www.romess.de/ukom/WERBUNGskriptUKOM.pdf>

²⁹ Natürlich wird es nicht jedem Kunden empfohlen, nur denjenigen, die solche Produkt, Dienstleistung, oder Anspruch auf Reklame hat, welche mit der Methode der vergleichenden Werbung erfüllt werden kann.

³⁰ Rennhak, C.H. – Kapfelsberger, S.: Eine empirische Studie zur Einschätzung vergleichender

upload/WS%2006_07.pdf

³⁶ A piaci elsőséggel vagy szuperlativuszokkal történő reklámok besorolása vitatott. Mivel itt elsősorban a saját árukkal történik az összehasonlítás, pl. a német joggyakorlat nem is alkalmazta erre a körre az összehasonlító reklám szabályait. (vö. Ludwig, B.: Irreführende und vergleichende Werbung in der Europäischen Gemeinschaft. Baden- Baden, 1995, 112.p.)

³⁷ Rennhak, C.H. – Kapfelsberger, S.: Eine empirische Studie zur Einschätzung vergleichender Werbung durch Werbeagenturen und werbetreibende Unternehmen in Deutschland, L.M.U München, EFOplan, Heft 2/2000, 19. p.

³⁸ 2005/29/EK sz. irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról (az angol nevének rövidítésével EU-szerte csak UCP irányelvként emlegetik).

³⁹ B2B = business to business, vagyis a fogyasztókat nem érintő, csak a hozzáértő üzletemberek közötti tranzakciók.

⁴⁰ Grtv. = A gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997: LVIII. tv.

⁴¹ „Nem használja ki tisztességtelen módon valamely versenytárs védjegyének, kereskedelmi nevének vagy egyéb megkülönböztető jelzéseinek vagy a versenytárs termékek eredetmegjelölésének a hírnevét” (2006/114/EK sz. ie. 4. cikk f) pont)

⁴² „A árut vagy szolgáltatást nem egy védett védjeggyel vagy védett kereskedelmi névvel ellátott áru vagy szolgáltatás utánzataként vagy másolatként mutatja be” (2006/114/EK sz. ie. 4. cikk g) pont)

⁴³ OLG Hamburg 5 U 204/05 (2007. 01. 24.)

⁴⁴ OLG Köln 6 U 106/05 (2005. 10. 21.)

⁴⁵ Grtv. 1997: LVIII. tv.

⁴⁶ Tptv. 8.§ (2) bekezdés a) pont.

⁴⁷ Tptv. 8.§ (2) bekezdés d) pont.

⁴⁸ Pl. bizonyítva, hogy egy korszerűbb fejőgéppel, amivel csak a reklámozó rendelkezik, gyorsabban vagy higiénikusabban juthat el a friss tej a fogyasztókhoz, mint az egyébként elterjedt módszerekkel.

⁴⁹ A 2005/29/EK sz. és 2006/114/EK sz. irányelvek implementálása miatt mind a Tptv-t, mind a Grtv-t érinteni fogja egy nagyszabású változtatás.

Werbung durch Werbeagenturen und werbetreibende Unternehmen in Deutschland, L.M.U München, EFOplan, Heft 2/2000, S. 23.

³¹ Rennhak, C.H.: Die Wirkungsweise vergleichender Werbung unter besonderer Berücksichtigung der rechtlichen Rahmenbedingungen in Deutschland. L.M.U. München, EFOplan, Heft 1/1999, 5.p.

³² http://viadrina.eu.v-frankfurt-o.de/~sk/SS99/werbung99/vergleiche_the.html

³³ Die Aufzählung ist ohne Anspruch auf Vollständigkeit enthält nur typische Beispiele.

³⁴ Ein perfektes Beispiel zu dem Rechtsverstoß verwirklichendem Preisvergleich ist der Bio-Fit- Fall (Nr. Vj-28/2006/58. Beschluss der Wirtschafts- und Wettbewerbsbehörde Ungarns), wo unter anderem Preisen von verschiedene Verkaufsstellen (die nach verschiedene Grundsätze kalkuliert werden) verglichen wurden, dadurch wurde die Erwartung der Objektivität verletzt.

³⁵ Hassemer: Vorlesung Wettbewerbsrecht WS 2006, TUK. S. 21. vö. http://zwr.wiwi.uni-kl.de/upload/WS%2006_07.pdf

³⁶ Es ist bestritten, zu welcher Gruppe der Werbungen die Werbungen mit dem ersten Platz oder mit dem Superlativ gehören. Da hier der Vergleich in erster Linie mit eigenen Waren geschieht, wendet die deutsche Rechtspraxis die Regeln der vergleichenden Werbung gar nicht an. (vgl. Ludwig, B.: Irreführende und vergleichende Werbung in der Europäischen Gemeinschaft. Baden-Baden, 1995, S. 112.)

³⁷ Rennhak, C.H. – Kapfelsberger, S.: Eine empirische Studie zur Einschätzung vergleichender Werbung durch Werbeagenturen und werbetreibende Unternehmen in Deutschland, L.M.U München, EFOplan, Heft 2/2000, S.19.

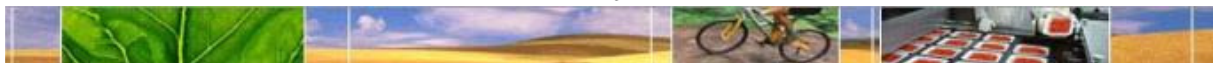
³⁸ Die RiLi 2005/29/EG über die unlautere Geschäftspraktiken (von der englische Abkürzung wurde es europaweit als UCP RiLi abgekürzt.)

³⁹ B2B = business to business, die sind die ausschließlich unter Geschäftsleute geschlossene Geschäfte, die keine Wirkung auf den Verbraucher haben.

⁴⁰ Grtv. = Gesetz über die wirtschaftliche Werbetätigkeit, vom Jahr 1997, Nr. LVIII.

⁴¹ „Sie nutzt den Ruf einer Marke, eines Handelsnamens oder anderer Unterscheidungszeichen eines Mitbewerbers oder der Ursprungsbezeichnung von Konkurrenzzeugnissen nicht in unlauterer Weise aus.” (Artikel 4, Punkt f) RiLi 2006/114/EG))

⁴² „Sie stellt nicht eine Ware oder eine Dienstleistung als Imitation oder Nachahmung einer Ware oder Dienstleistung mit geschützter Marke oder geschütztem Handelsnamen dar.” (Artikel 4, Punkt g) RiLi 2006/114/EG)

⁴³ OLG Hamburg 5 U 204/05 (2007. 01. 24.)

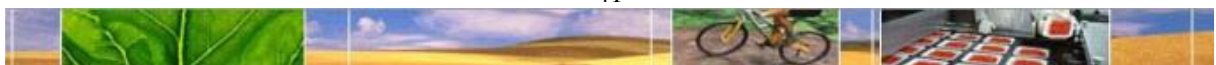
⁴⁴ OLG Köln 6 U 106/05 (21.10.2005)

⁴⁵ Von der ungarischen Abkürzung benutze ich im weiteren die Kurzform: Grtv. (Gesetz Nr. LVIII. vom Jahr 1997.)

⁴⁶ §8 Absatz 2, Punkt a) Tptv.

⁴⁷ §8 Absatz 2, Punkt d) Tptv.

⁴⁸ Es kann z.B. beweisen, dass mit einer modernen Maschine zu melken, die ausschließlich der Werbende besitzt, schneller oder mehr hygienisch die frische Milch zu den Verbrauchern gebracht werden kann, als mit den gewöhnlichen Methoden.

Prof. Dr. TANKA Endre

egyetemi tanár, az MTA doktora
Károli Gáspár Református Egyetem

Prof. Dr. Endre TANKA

Professor, DSc
University of Gáspár Károli

**A Földtörvény (1994: LV. tv. - Tft)
tervezett módosítása az FVM és az
IRM 41123/4/2007. számú
előterjesztése alapján**

**Draft amendment of the Act LV of
1994 on Arable land by the proposal
of the Ministry of Agriculture and
Rural Development and the
Ministry of Justice and Law
Enforcement (no. 41123/4/2007.)**

Translated by Rita BAJOR and Judit BŐHM

1. A törvényjavaslat – az előterjesztő érvelése szerint – semmiben nem érinti a Tft hatályos anyagi jogszabályait a földtulajdon és a földhasználat alapvető jogviszonyai tekintetében. Bár a módosítások valóban a földvédelemre összpontosítanak, a részletekből kitűnik, hogy a jogalkotó – saját indokolásától eltérően – nem egy kérdésben, a *földtulajdonszerzés hatályos jogrendjén is változtatni kíván*. Nevezetesen:

ad 4. §: A Tft módosítása az „ingatlanügyi hatóság” fogalmát használja (e törvényhelynél is) a nélkül, hogy arra meghatározást adna. Mivel mind eddig ez a földhivatal volt, a Tft 3. §-ában, a fogalom-meghatározások közt, pótolni kell e mulasztást.

ad 4. §: A javaslat *megszünteti azt az érvénytelenségi okot*, amelyet a Tft 25/A § (5) bekezdése a földhasználati szerződés bejelentésének elmulasztójával szemben érvényesít. Az indok: ez „aránytalanul súlyos szankció”.

ad 6. §: Ugyanebben a körben a javaslat *megszünteti a földhivatal (ingatlanügyi hatóság) arra fennálló kötelezettségét*, hogy – a Tft 25/C. § (1) alapján – *értesítenie kell az ügyészt*, ha az ellenőrzés során tudomására jut, hogy a *földhasználati szerződést nem jelentették be*. Indok: az ügyészségi gyakorlat ilyen jelzésekre általában nem tesz érdemi intézkedést és a bírság e nélkül is elég eszköz a törvényesség biztosításához.

ad 7. §: Végül a javaslat – ugyancsak a semmis tulajdonszerzési jogcímek körében – *egészében megszünteti a Tft 25/D. § jogintézményét*. Az utóbbi lényege egyrészt, hogy a *tulajdonszerzési tilalmak és*

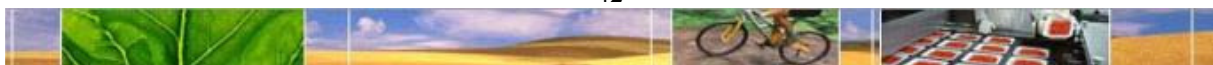
1 According to the arguments of the proposer the draft doesn't refer to Act's regulations in force on land property and land use. Although the amendments truly concentrate on land protection, from the details it becomes clear, that the legislator wants – differently from his own justification – to change the valid legal system of acquisition of the ownership of arable land in several questions.

ad § 4. The amendment of land law uses - also in this section - the term real estate authority without determination of its meaning. Till now it was the land office, therefore between the definitions in section 3 this failure must be remedied.

ad § 4. The proposal repeals that invalidity case, which is determined in Art. 25/A. Section 5 This section can be used against everyone, who has missed to report the contract on land use. The reason of repeal is the following: disproportionately heavy sanction.

ad § 6. In connection with the aforementioned the proposal repeals the obligation of land office (Art. 25/C Section 1 of the land-law) to inform the attorney if the authority notices through its control, that the contract on land use hasn't been reported.

ad § 7. And last the proposal repeals the use of Art 25/D of the land law connecting to the null titles of acquisition of ownership of arable land. This section has two essentialities. First persons came under

korlátozások hatálya alá eső személyek az őket érintő szerződést (ha az bármely, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogukra vagy kötelezettségükre kiterjed) kötelesek benyújtani a földhivatalhoz. Másrészt, a szerződés benyújtásának elmulasztását a Tft a *létre nem jött szerződés* jogkövetkezményével sújtja: az ilyen szerződést nem létezőnek kell tekinteni, az ügyletkötő felek, pedig a *jogalap nélküli gazdagodás* szabályai szerint kötelesek elszámolni kölcsönös szolgáltatásaikkal. Fontos, hogy e jogintézményt a *Tft visszaható hatállyal* vezette be, vagyis a bejelentési kötelezettség az 1994 VII. 27-től kötött, valamennyi szerződésre kiterjed.

A fenti jogintézmény elvetésének indoka: az csak a „zsebszerződések” felszámolását célzó kormányzati feladat végrehajtása végett került a Tft-be, egyébként, pedig aránytalan és alkalmazhatatlan előírásokat tartalmaz. Mindhárom, a fentiekben jelzett változtatás – a jogalkotó előterjesztése szerint – legfeljebb *formai módosulásnak* tekinthető, hiszen az indoklás külön hangsúlyozza, hogy „az előterjesztés *tartalmilag nem változtatja meg a tulajdonszerzésre és a földhasználatra vonatkozó szabályokat.*”

Az előterjesztésnek sem az indokai, sem az érdemi döntése nem fogadhatók el. Ami az *indoklást* illeti, nem helytálló, hogy a földtulajdonszerzéshez és a földhasználati szerződéshez fűzött, fenti semmisségi okok tartalmilag nem érintik a tulajdonszerzést és a földhasználati jogcímeiket: ellenkezőleg, épp azok *lényegére* vonatkoznak. Ha ui. a Tft szerinti semmisségi okok előállnak, úgy a tulajdonszerzés és a földhasználat jogalapja létre sem jöhet, mert a jogügylet a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvénytelenné válik. (Ptk 200. § /2/ és 234. § /1/) Valójában tehát az előterjesztés nem egy formális kérdést, hanem az *anyagi jogszerzés lényegi tartalmát kívánja – merőben ellentétes tartalommal – megváltoztatni.*

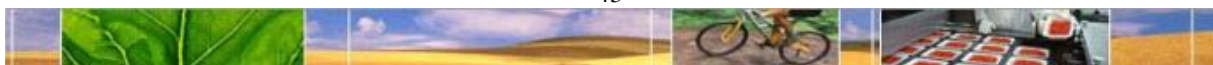
A jelzett semmisségi okok, illetve a létre nem jött szerződés intézményének törvényi eltörlése hallgatólag – ex lege - *orvosolná a jogellenes, a törvényi tilalmakba és korlátozásokba ütköző, 1994. VII. 27. óta napjainkig megkötött jogügyleteket,* amelyek a földtulajdonszerzésből kizárt jogi személyek és külföldiek javára – a Tft megkerülésével – földtulajdont biztosítanak. Egy ilyen törvényi fordulat megengedhetőségéhez figyelembe kell venni, hogy a hazai földpiacon – a Tft 2002. szeptemberétől végrehajtott, különböző módosításai és a Csatlakozási Szerződést végrehajtott, 2004: XXXVI. tv. külföldi magánszemélyek földtulajdonszerzése javára tett,

prohibitions and restrictions on acquisition of ownership of arable land, must file that contract concerning to his/her rights or obligations, which can be registered in the land register. On the other hand missing report of the contract is sanctioned by land law with the following: the contract is treated as non-existent and the parties must account for their mutual performances according to the rules of unlawful enrichment. It must be mentioned, that the land law introduced this regulation with retrospective effect, the obligation to report covers all contract concluded after 27th of August 1994.

The reason of the rejection of these legal instruments is that it implements the governmental task to liquidate the concealed contracts, but the regulations are unenforceable and disproportionate. Regarding the proposal all three previous mentioned changes can be held as formal modification because the justification emphasizes specially the following: „the proposal doesn't change the content of regulation on acquisition of ownership of arable land and on land use”.

Neither the reasons, nor the decision on the merits can be accepted. Concerning the justification it is not acceptable, that cases of nullity, observed on the contracts of acquisition of ownership and land use, don't refer to the legal grounds of acquisition of ownership of arable land and land use. On the contrary they handle the essentiality of these contracts. If the nullity cases occur according to the regulations of land law, then the legal ground of acquisition of ownership and land use can't be established also, because the legal transaction will become invalid back dated to its signing. So the proposal wants to change not a formal question but the essential content of the right to acquisition to opposite direction.

These repeal of nullity cases and of the system of non-existent contracts can repair in legal way implicitly – ex lege those unlawful, illegal, from 27th August 1994 to these days concluded contracts, which ensure – with eluding the land law – landed property for legal entities and foreigners closed out from the acquisition of ownership of arable land. To allow this legal change it must be taken into account that the legal entities' and foreigners' legal, illegal right to acquisition has changed up to the beginning of 2007. This can be owed to the several modification of land law accepted from 2002, and those regulations of the Act XXXVI of 2004 on implementing the Contract of Accession, which are for the benefit of foreigners'

egyébként a közösségi jogba és a Szerződésbe ütköző rendelkezései következtében – 2007. elejéig hogyan alakult a jogi személyek és a külföldiek részben legális, részben illegális hazai földszerzése. A GSZÖ (Gazdaságszerkezeti Összeírás) adatai szerint már 2005. végén a *külterület 28 százaléka jogi személyek – részben külföldiek – tulajdonában állt*. Ezt döntően az tette lehetővé, hogy, egyrészt a *Tft 3. § o/ pontja az egyéni céget is önálló vállalkozónak minősítette*, így törvényes jogcímet adott a külföldi magánszemélynek (eredetileg: self-employment farmer) arra, hogy kivételes földtulajdonszerzési jogcímét a jogi személyiségű vállalkozására is kiterjessze. Másrészt, a Tft elővásárlási és előhaszonbérleti szabályai egyaránt a *helyben lakás* címén (3. § m/ pontjai) *tulajdonszerzési, illetve haszonbérleti elsőbbséget biztosítanak a jogi személy földhaszonbérelő cég természetes személy tulajdonosainak* (részvényesnek vagy üzletrész tulajdonosnak) pusztán a cégtulajdonosi jogcímük alapján, tehát akkor is, ha nemcsak a föld fekvése szerinti településen való letelepedésük hiányzik, hanem esetleg még soha nem is léptek magyar földre.

Ez a törvényi rendezés és földpiaci gyakorlat a *valóságban már kiiktatta a külföldi földtulajdonszerzés korlátait* és fikcióvá tette az EU által számunkra engedélyezett – 3-10 évi – derogációt, tehát a külföldi földtulajdonszerzés átmeneti tilalmát. Ha a jelen előterjesztés hatályba léphet, úgy már *semmilyen jogi gátja nem marad a külföldi tőkeerő földtulajdoni terjeszkedésének*, ami – a földpiac hazai szereplőinek súlyos érdeksérelmétől eltekintve – a Csatlakozási Szerződéssel is ellentétes, vagyis *nemzetközi jogforrást is sért*.

ad 3. § A Tft 11/A §-át módosítva e rendelkezés a *közvetlen termelői támogatást* – amit uniós és hazai forrás finanszíroz – kivesszi a kötelező földhasználati nyilvántartás hatálya alól. A javaslat ennek nem adja indokát, holott a változtatás csak akkor engedhető meg, ha a földhasználati nyilvántartás e támogatási jogcímnél felesleges avagy egészében párhuzamos lenne. E nélkül nincs kellő alap a közvetlen termelői támogatás e fajta megkülönböztetésére.

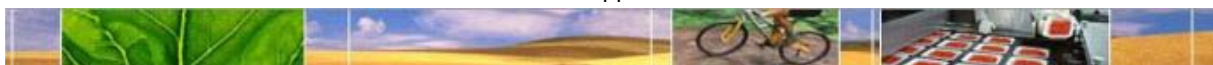
2. A *földvédelemről* szóló törvényjavaslatot *joghatékonysági szempontból* kell megítélni, vagyis a változtatások mércéje az, hogy a módosítások jelentenek-e előrelépést a Tft hatályos rendelkezéseihez képest, vagy sem. A hazai földvédelmi szabályok évtizedek óta alkalmatlanok arra, hogy közérdekű földkészlet-gazdálkodást kényszerítsenek ki, tehát a földpiac valamennyi szereplőjét – hatóságot, földhasználót, beruházót stb.

acquisition and which are against Community law and the Contract of Accession. From the data of the Registry of Economical Structure it can be known, that 28% of outskirts are in the property of legal entities (partly foreign legal entities). Mainly section 3, of the land law has made this possible, because it has determined private entrepreneur as self-undertaking, so it has given legal bases for self-employment farmer to extend its exceptional case of acquisition of ownership of arable land to his/her legal entity undertaking. In the other hand the regulation of land law on right of pre-emption and right of pre-lease ensures on the ground of residence prior right to acquisition and to leasehold for undertaking's private owner (share-holder and stockholders) on the ground of property rights in the undertaking, also then if the owner has no residence in the settlement accordingly to the location of land, furthermore also if the owner has never been in Hungary.

This legal system and the practice has already eliminated the limits of foreigner's acquisition of ownership of arable land and made fiction the 3-10 years derogation – temporary prohibition of foreign acquisition of ownership of arable land – permitted by the European Union. If this proposal can come into force, there will be no legal limits of the extension of foreign capital in the field of acquisition of ownership of arable land. This interferes with the interests of domestic actors of market, but also infringes with the Contract of Accession, so it contravenes international law.

ad § 3. With amending Art 11/A of land-law this regulation takes out direct payment support paid by national and EU source, from the force of obligatory leasehold registration. In the proposal there is no reasoning of this, although modifications can be acceptable, if registration of land use would be unnecessary or wholly parallel by this title of support. Without this there is no reason for this kind of difference of direct payment subsidy.

2 The proposal on land protection must be judged by its legal effectiveness, namely the measure of changes is, if it means development compared to the effective regulations of land-law, or if it does not. The national rules of land protection are unsuitable for decades to urge land market's all actors (authorities, leaseholder, and investor) on rational land-savings. Béla Fazekas proved in the 1970th, that forced (gigantean) industrialization dragged out with irresponsible and

– az *ésszerű földtakarékoságra* szorítsák. Fazekas Béla a 70-es években bizonyította, hogy az erőltetett („gigantomán”) iparosítás csak 1968-ig Svájc államterületét elérő földtömeget vont ki a magyar termőföldalapból, felelőtlen, súlyos pazarlással, miközben az álságos földpolitika a földet „nemzeti kincsnek” hirdette. A képlet 1989 után sem hozott minőségjavulást: 1990- 2003 közt a *termőföldalap 10 százalékkal, vagyis 608 ezer hektárral csökkent* a „más célú” földhasznosítások hatósági engedélyezése eredményeként. E tény önmagában cáfolhatatlanná teszi, hogy a Tft földvédelmi intézményrendszere a közérdek érvényesülése szempontjából működésképtelen, sem a mennyiségi, sem a minőségi védelem követelményeit nem teljesíti. (E ténymegállapítást részletes elemzés tehetné meggyőzővé, amely feltárná, hogy a hazai modell döntően Fridrich Hayek neoliberális földpiactanának doktrínáját követi, amikor – nem indokolt engedményekkel – fellazította a földvédelmet.)

A javaslat még a fenti – akár tragikusnak is mondható – alaphelyzethez képest is *lényeges visszalépés*: ahelyett, hogy a globális éghajlatváltozás földvédelmi követelményeivel számolna – amelyek könyörtelenül megbosszulják az országon az élelmiszertermelésre alkalmas, értékes földjeink megsemmisítését –, *újabb intézményeket iktat be a globális agrártőke profitlejait szolgáló földigényeinek kiszolgálására.*

ad 8. § (1): Az ingatlanügyi hatóság *szakhatóságként* való eljárására megfogalmazott jogalkotói igényt – amely „*lehetőleg*” a *leggyengébb föld legkisebb mértékű igénybevételét* tartja kívánatosnak – ebben a formájában még megfogalmazni is felesleges volt. Ennek ui. *semmilyen jogi kötőereje nincs*, csak jámbor óhaj, amit sem a hatóság, sem az érintett felek nem kötelesek figyelembe venni, tehát a közérdeket tekintve még látszat-védelmet sem nyújthatnak. Épp azt fedik el, hogy helyhez kötött beruháznál a hatóságnak – akár ő az engedélyező, akár csak szakhatósági jogkörben jár el – *gyakorlatilag semmilyen beleszólása nincs* abba, hogy a beruházó ne vonhassa ki az értékes termőföldet.

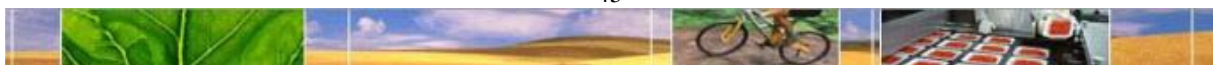
ad 8. § (2): A tervezet szerint a szakhatósági hozzájárulás megtagadása csak akkor kötelező, ha a kérelem az *átlagosnál jobb minőségű földet* érint, holott a létesítmény vagy tevékenység gyengébb minőségű földön is megvalósítható. E rendelkezés a Tft 44. § (1) bekezdéséhez képest *visszalépés*, mert a hatályos jog – függetlenül attól, hogy a földhivatal engedélyező avagy közreműködő szakhatóságként jár el – *három esetben is „csak különösen*

serious wasting as big arable land as Switzerland’s territory of state from Hungarian land fund until 1968, while the insincere land politics declared the land as „national treasure”. There wasn’t improvement of quality after 1989, 1990-2003 the arable land fund has decreased by 10% (608 000 hectares) as a result of authorization of utilization of arable land for other purposes. This fact makes itself undeniable, that the institutional system of land protection is not operable from the point of view of effectiveness public interests, and it doesn’t fulfil the quantitative and qualitative obligations of protection. (These statements can be made convincing by detailed analysis, which can reveal, that the Hungarian model mainly follow Friderich Hayek’s neo-liberal doctrine on land market, when it mellowed land protection with unreasonable concession.)

The proposal is essential withdrawal as compared to the aforementioned tragic basic situation: it creates new institutions to serve the arable land needs of the global agricultural capital’s profit goal instead of counting with the global climate change’s requirements about land protection – which unmercifully revenge on the country the destruction of the best arable lands to be suited for food production.

ad § 8 (1). The legislative claim to the acting of the real estate authority *as competent authority* – which finds desirable *the smallest use of the most poor land „as for possible”* –in this form was unnecessary to draft. This is not binding legally, it is only wish that neither the authority nor the affected parties shall take into consideration, and it can’t provide any shelter for the common interest. These cover the fact that in the case of localized investment the authorities – whether acting as permitting or only as competent authority - *has no right to object against the* withdrawal of the valuable agricultural land by the investor.

ad § 8 (2). In the draft the refuse of the competent authority’s consent is binding only, if the petition deals with *the land of a better quality than the average*, although the establishment or activity can be carried out in a land of poorer quality. This provision is a step backward regarding Art. 44 (1) of the Land Act, because the law in force – notwithstanding the act of the land registry as permitting or as collaborating competent authority – allows the use of

indokolt esetben” és csak „helyhez kötött beruházás céljára” teszi lehetővé a termőföld igénybe vételét. Nevezetesen: az átlagosnál jobb minőségű földre, a szőlőre, gyümölcsösre, végül az öntözésre berendezett és meliorált területre is kiterjed a fokozott védettség, vagyis a kivételes és különös indokoltság követelménye, ha ilyen földet kívánnak kivonni. Ezért a Tft fenti szabályát fenn kell tartani, hogy valamennyi – a fentiekben nevesített – esetkörben valóban csak kivételes lehessen a földkivonás.

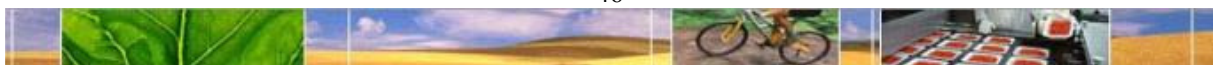
ad 14. §: Ismert alaptény, hogy a közérdeket mellőző földkivonás gyakorlata elsősorban a *külterület belterületbe vonásával*, ennek során a nem-mezőgazdasági célú tőkehasznosulás igényeinek szolgai teljesítésével valósul meg. E folyamat megállítása csak a települési önkormányzatok finanszírozási és tulajdongyakorlási rendszerének a gyökeres átalakításával lehetséges. A tervezet, viszont, azzal, hogy csak az *önkormányzatnak* enged meg a belterületbe vonás kezdeményezését és ezt a földrészletek *tömbösítéséhez* köti, ténylegesen semmilyen jogi korlátot nem szab a kül- és belterület határvonalának – a közcélokot sértő – megváltoztatása elé. Legalább minimális előrelépést itt az hozhatna, ha a területhatár változtatásának – ezzel, pedig, a termőföld kivonásának - törvényi előfeltétele lenne a *földkészlet-gazdálkodás igényeinek a hatósági érvényesítése* is: országos hatáskörű szervek (NFA, KVvM, Természetvédelmi Hivatal, Állami Számvevőszék, FVM, a területfejlesztésért felelős szaktárca, stb.) *szakhatóságként* közreműködnének a belterületbe vonást célzó eljárásban, az érdemi engedélynek, pedig, érvényességi feltételül kellene szabni *hozzájárulásukat*, mely szerint szakmai indokok alátámasztják – a más módon meg nem valósítható beruházás javára – a földkivonást.

A belterületen fekvő termőföldek védelmének az intézményi feladását jelenti a javaslatnak az a változtatása is, amely a *belterületi mezőgazdasági rendeltetésű földekre magát a földvédelmi eljárást is megszünteti* azon a címen, hogy belterületen nem a földvédelem, hanem a településfejlesztési cél az elsődleges. (Ld. az indokolást 49. o.) Ez *egészében tarthatatlan koncepció*: mind addig, amíg az adott belterületen termőföld is van –bármely térmértékben – a belterületre nemcsak az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997: LXXVIII. tv. hatálya terjed ki, hanem a Tft hatálya is. (Ld. 1. § /1/) A más célú földigények kielégítési gyakorlatát tekintve, pedig, épp a *belterület* az, amelyre *összpontosítani kell* a földvédelmet és az eltérő ágazati igényeknek a földvédelemmel összehangolását.

agricultural land in 3 cases only in the event of „*special justified case*” and of „ *the purpose of localized investment*”. It means that the land of higher quality than the average, i.e. *vineyard, orchard, area under irrigation and meliorated land* are covered by the increased protection, namely by the exceptional and special justifiable requirement, if such a land is wanted to be withdrawn. That’s why the above mentioned provision of the Land Act has to be followed, so that in each case the withdrawal of the land shall be exceptional.

ad § 14. It is well-known that the land-withdrawal takes place disregarding the public interest *by taking unincorporated area into urbanized area*. The stop of this process is possible by the thorough transformation of the local councils’ financing system and of the ownership-system. But the draft permits the initiation of taking into urbanized area only to the *local councils*, binds it to *land blocking*, and therefore there are not any legal objections to change the boundary line of the unincorporated and urbanized areas. It would be considerable if there were a legal precondition for the change of the boundary line and the withdrawal of the agricultural land, i.e. *authority enforcement of the claims regarding the husbanding stock of land*. Organs with national competence (National Land Fund, Ministry of Environment and Water Conservancy, Agency of Environmental Protection, State Audit Office, Ministry of Agriculture, department responsible for rural development, etc.) would act *as authority of competence* in the process of taking into urbanized area, *their consent* should be a precondition to get the permission according to which the withdrawal is based upon professional reasons.

To give up the institutional protection of land in urbanized area means to *stop the land-protection process to the land of agricultural in urbanized areas*, upon the title that in urbanized area the primary goal is the land-protection, but the rural development (see Preamble p. 49.) This is a *wholly unacceptable conception*: if there is situated agricultural land – in any cubic measure - in a given urbanized area, it falls not only within the scope of the Act LXXVIII of 1997 about Forming and Protection of Built Environment, but also within the scope of the Land Act. (See Art. 1. § 1) With regard to the practice of the satisfaction of land-claim, it is the *urbanized area* where the land-protection should be harmonized with the land-protection of different branches.

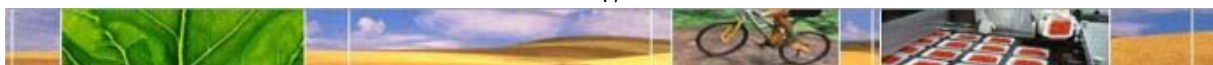

ad 15. §: A tervezet ugyan főszabállyá teszi az engedély nélküli földkivonásnál az eredeti állapot helyreállításának kötelezettségét, azonban ezt elvtelen engedményekkel áttöri. Az ingatlanügyi hatóság ui. – ha ezt megindokolja – hozzájárulhat a más célú hasznosítás folytatásához. (1) A nem engedélyezett földkivonás három esetkörét – azok eltérő tartalma szerint – a jogkövetkezmények tekintetében is *differenciáltan kellene a törvénynek kezelnie*. A más célú hasznosítás folytatásához való hozzájárulást – jogi és ténybeli szempontból – csak a (3) bek. a/ pontja szerinti eset alapozhatja meg, amikor is a földkivonást végrehajtó kérelmező ugyan engedélyt kap az igénybe vételhez, azonban annak elnyerése előtt már megkezdte a más célú hasznosítást. Ez is felróható jogellenesség, hiszen a tevékenység megkezdésekor még nem volt engedélye, azonban annak hiányát később orvosolja az engedély hatósági megadása. Másról van szó a b/ és c/ pontok eseteiben, amikor *más célra történik a földhasználat*, mint amire az engedély szól, avagy túllépi az időleges hasznosítás megengedett időtartamát. Ezek súlyos jogsértések, a hatósági jogkör és a közhatalmi kényszer önkényes megkerülését jelentik. Ezért nem lehet indoka, hogy a hatóság ilyen esetekben is törvényi felhatalmazást kapjon a jogellenes állapot folytatásának engedélyezésére, tehát a hozzájárulás megadására. Ez egyébként is – a széles mérlegelési jogkör alapján – csak visszaélésekre, korrupciókra és a közérdek súlyos sérelmére vezetne. Ehhez képest az *eredeti állapot helyreállításának a hatósági hozzájáruláson alapuló mellőzését a 15. § (3) a/ pontja szerinti esetre kell szűkíteni*.

A 15. § (5) bek. kellő jogalap nélkül mentesíti a jogsértőt, az engedély nélkül földkivonást végrehajtó személyt a jogkövetkezmények alól (az eredeti állapot helyreállítása, földvédelmi járulék, bírság stb.) azon a címen, ha a jogsértés és az arról való hatósági tudomásszerzés között 10 év eltelt. (*Subjektív időmúlás.*) Az engedély nélküli termőföld-kivonás ui. mint törvényi tényállás *állapotcselekmény*: az általa előidézett jogellenes állapot mind addig fennáll, míg orvoslása nem történik meg. Jelen esetben, pedig, a jogsértést csak az *eredeti állapot helyreállítása* orvosolhatja. Az időmúlásnak a jogkövetkezmények szempontjából amiatt nincs relevanciája, mert a hatóság intézkedési lehetősége a jogellenes állapot észlelésekor kezdődik, így az elévülés is csak ekkor veheti kezdetét. A termőföld megsemmisítését előidézett, ilyen jellegű, súlyos jogsérelemtől való eltekintésre nem alkalmazhatók azok a jogi analógiák, amelyek az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogok és tények estében ismertek. (Pl. objektív határidőként a

ad § 15. The draft lays down as a main role the obligation of *reinstatement* by land-withdrawal *without permission*, but it is broken by unacceptable allowances. The land registry authority – if there is a reason for – can approve the usage for different purposes. (1) The 3 issues of *not permitted land-withdrawal should be dealt with differently* by the Act – according to their different content – regarding the legal consequences. The consent to use for different purposes—from legal and factual point of view - can be based upon (3.) point a/, when the land withdrawing petitioner receives a permission for use, but before receiving it he has already started the use of different purpose. This is also a chargeable tort, because at the beginning of the activity he had no permission, but later it is helped by the authorized permission. There is an other issue in points b/ and c/, when the land use has *different purpose* contrary to permission, or the permitted duration of the temporary usage is exceeded. These are serious violations of law, they avoid the arbitrary power and the pressure of the execution. Therefore there can't be any ground to grant legislative authorization to the authority to permit to carry out the illegal activities. This would otherwise – based upon the wide discretion power – lead to abuses, corruption and serious breach of the public interest. So the *disregard of the in integrum restitutio based upon authority consent shall be limited to Art. 15 (3) a/*.

Art. 15. (5) exempt the trespasser, i.e. the person carrying out land-withdrawal without any legal basis from the legal consequences (reinstatement, land-protection contribution, fine) upon the title that ten years passed from the infringement and the information about it. (*Subjective lapse of time.*) The land- withdrawal without permission as legal facts is a *status-act*: the illegal status caused by it exists till its remedy. In this case the infringement can be remedied by the *reinstatement* only. The passing of time has no relevance to the legal consequences, because the possibility to act on behalf of the authority starts when the illegal status is discerned, therefore the extinction can begin at that time. Legal analogy can not be applicable to such a disregard of land destroy, and of considerable breach of law, which are known concerning rights and facts registered in the land registry. (For example 3 years objective deadline by the adverse possession in the registry.) The compromise in the draft makes the control over the land protection less effective.

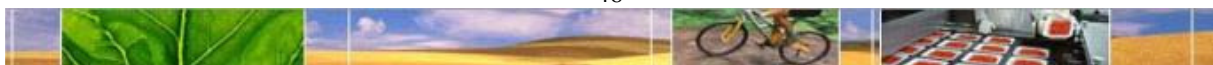
3 év telekkönyvi elbirtoklás.) A tervezet szerinti engedmény fellazítja a földvédelmet.

ad 20. § (2) és (3): A tervezet legsúlyosabb fogyatékosága, hogy *nem hajlandó földpiaci eszköztárt bevezetni és működtetni a földvédelemre*, jöllehet, a közösségi jog szerint a hazai termőföld jogi értelemben tőkének minősül. Sarkítva ez azt jelenti, hogy a beruházó – amikor a termőföldet végleg elveszi a mező- és erdőgazdaságtól – *termelési tényezőnek és tőkének minősülő vagyoni értéket tesz egy kényszer-aktussal a saját tulajdonává*, ráadásul annak ellenére, hogy a nem-mezőgazdasági célú földhasznosításhoz képest mind inkább nagyobb horderejű közérdek szól a föld termőerejének és eredeti rendeltetésének a megőrzése mellett. A földvédelem nemzetközi gyakorlatának több évtizedes evidenciája, hogy *földtakarékosságot csak olyan szabályozók tudtak elérni, amelyek a beruházót földkivonási járulékként legalább a föld piaci árával azonos összeg megfizetésére kötelezték*. E nélkül a beruházó ui. legfeljebb csak az összköltség egy töredékének tekinti a földkivonás költségét, így nem kényszerül rá, hogy a legsilányabb földet és azt is a legkisebb arányban sajátítsa el.

A tervezet, egyrészt, változatlanul *fenntart több olyan jogcímet a járulék alóli mentesülésre*, amelyek nem közcélhoz, hanem kevésbé méltányolható *magánérdekekhez* kötődnek. (f, h és i/ pontok.) Nyilvánvaló pl., hogy a szociális létesítmény, vagy akár a külterület belterületbe vonásával megvalósuló önkormányzati bérlakás is ma már a magánvállalkozók egyéni profitjának forrása, így semmi nem indokolja annak a közösség terhére való növelését azzal, hogy még csak a földkivonás díját sem számolja fel terhükre a társadalom. Ezeket a jogcímetek ezért felül kell vizsgálni, egyesek megszüntetése, mások korlátozása indokolt. Másrészt, tarthatatlan, hogy *1994. óta sem változtat a törvény a földvédelmi járulék mértékén*. Az I. sz. melléklet földminőséghez és aranykoronához igazodó, szorzószám arányai *csak jelképes járulékkal terhelhetik a földet igénybe vevő beruházót*. Az a hazai termőföldalapot cinikusan kiszolgáltatja a globális tőkeerőnek, hiszen – azt is figyelembe véve, hogy nálunk ma sincs és a közel jövőben sem alakulhat ki a nyugat-európaihoz hasonló földtulajdoni és földbérleti piac, tehát a valós érték töredékén jutnak a vevők és bérlők a földhöz – a kirótt földvédelmi járulék eltörpül egy-egy beruházás infrastrukturális és egyéb költségei mellett. Emiatt viszont semmi nem szorítja az igénybevételt a földkivonás csökkentésére. Ehhez képest a földvédelmi törvény csak úgy töltheti be célját, ha – megfelelő közgazdasági hatástanulmány

ad § 20 (2) and (3). The most considerable failure of the draft is, that it is not willing *to introduce and operate land-market instruments for land-protection*, although according to the community law the national agricultural land is capital from a legal point of view. Looking more closer, it means that the investor – by taking agricultural land from agriculture and forestry finally – *makes financial value qualified as element of production and as capital his property by forcet-action*. Despite the fact, that not public interest with more and more great importance, emphasizes the preservation of productiveness and primary function of the land in comparison with the leasehold of non-agricultural function. There is an evidence deriving from decades in international practice of land-protection, that *land-saving can be reached by such regulations, which obliged the investor to pay at least equal amount with the market price of the land as land-withdrawal contribution*. Without this the investor regards the costs of the land- withdrawal only as a bit of the whole expenditure, so he isn't bound to gain the worst land in the smallest proportion.

On the one hand the draft *still contains more legal titles for being exempt of contribution*, which does not serve public goals, but *private interest* (points f/ h/ and i/). It is obvious, that nowadays the social institution or local council flats established by taking unincorporated area into urbanized area are source of business men's private profit, so there is no ground grounds to increase this the burden on the community by the way of not charging the price of land-withdrawal. Therefore these legal titles need to be revised; some must be terminated, others limited. On the other hand that is unacceptable, that *the Act didn't change in respect of the amount of land-protection contribution since 1994*. The index numbers of the contribution rates following the land-quality and gold crown in Appendix I. can *impose only a symbol contribution on the investor using the land*. This gives up the national agricultural land found to the global capital, because – taking into consideration that in Hungary there aren't and there won't be any land property- and farming lease-market similar to the market of West-Europe in the near future, and therefore the buyers and lessees get the land for far less than the actual value – the imposed contribution seems to be less compared to the infrastructural and other expenses of an investment. But by this the land-use is not obliged to the decrease of land-withdrawal. Compared to this the Act of Land Protection can pursuit it's goal, only if – on the ground of appropriate economic calculation and on the

számításaival és módszertani megalapozásával – a földértéket és a földek valós társadalmi használati értékét veszi irányadónak a földvédelmi járulék mértékének meghatározásához.

establishment of methodology – it finds *the land-value and the real social use – value standard in the case of determination of the amount of land-protection contribution.*

